

Yech kwaan mkee Chay

Zapoteco de Amatlán

Todas las imágenes fueron generadas digitalmente en 2026 mediante la tecnología de asistencia por IA de Google Gemini.

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercialSinObraDerivada 4.0 Unported)

- Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.
- Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.
- No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
- Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Primera edición
Isaías
Zapoteco de Amatlán
zpo 26-025 1.5 C

©2026 Instituto Lingüístico de Verano, A.C.

Yech kwaan mkee Chay

1 ¹Re kwaan mlu lo Chay, xgann Amoz nu kwaan nii xaa lo xaa yizhyo Judá nu yezh Jerusalén re mbizh cheen Uzías, Jotam, Acáz nu Ezequías, nu re rey xaa ngunabeyy yizhyo Judá.

Judá nak tub yezh ned

² Sneé né Xaa Tubka Nak:

“Kenzha gu yiba, nu bin gu re xaa yizhyo, ^{*}
mxeen na xiin na nu mle non na xaa, per lee re xaa ngwasya
lo na.

³ Lee ngoon nlabeyy xpixwann, nu lee ngwes nlabeyy ma pa
nkadoo ma garli xpixwann ma;
per re xaa Israel nanlabeyyt na, nixa nanlata yek re xaa na.

⁴ ¡Yezh ne si, nak tub yezh nzeb jwalt, nzob doo kwaan nawent
tich re xaa yezh ne,
nak xaa tub dii xaa nakap, nak xaa xinn, xaa naxinn!
¡Mlaa gu Xaa Tubka Nak, mle gu zee ngunayii Dios Xaa
Nambey nak lo Israel,
mlaa gu xnaz xaa!

⁵ ¿Chozhiin nzheklara gu ded gu bid?
¿Chozhiin nzheklara gu gak gaya gu?
Rese gu ne yek, nu rese gu nales nzhak lextoo.

⁶ Axta lozhnii gu nu axta yek gu,
nik tik cho gu nanakt kwaan wen, dubse mweey,
nu naka pa zer yakwen nu zer le xaa remed,
nixa zer yo nseyta nu seetaka gak neya.

⁷ Xkizhyo gu luux, lee re yezh cheen gu yek kwaan ki,
leeka delant lo gu, lee re xaa zit luux re yalgon cheen gu;
dubse yezh cheen gu lux, nel luux re xaa zita.

^{*} 1:2 Ches ngunii yizhyo nu yiba gak testig. Wii lo Deuteronomio 30:19.

- 8 Lee xchaap Jerusalén* lake mod tub ramad kwaan nzob leen
 yag ub,
 mod tub yoo win kwaan nzob leen re luch melon,
 mod tub yezh kwaan msaaw re xaa nayii neya.
 9 Chol lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, nanglaat lakse be,
 zeesi ngak be mod yezh Sodoma nu mod yezh Gomorra*.

Xomod wlipa nzhaal gool xaa lo Dios

- 10 ;Re gu, xaa nak mod xaa nabeyy yezh Sodoma,
 kenzha gu xtizh Xaa Tubka Nak!
 ;Kenzha gu ley cheen Xtios be, xaa nak kwenta yezh Gomorra!”
 11 Né Xaa Tubka Nak:
 “;Cho le na zyen doo re ma nted gu lo na?
 Ngulo nguchela na ne na re mbakxiil ma nzek gu lo na nu
 ze cheen re ma nachaa;
 nu nanzheklat na ren cheen ngoon nixa cheen mbakxiil nu
 nixa cheen chib.
- 12 ;Cho ngunabeyy lo gu yiidno gu re ma ba nu taazh gu lo
 lach jwer li na,
 gorna nzhekla gu yiid gu lo na?
 13 Nayiidnotra gu sbaasa re gon lo na;
 lee yaal kwaan nzek gu lo na nlaxlaa.
 Gorna nzholl gu lo na mbee yeen, zhe sab nu gorna nkasa
 re gu nak kwaan nanyulat na.
 Nanyulat na re yalni kwaan nle gu lo na.
 14 Nayii na ne na yalni cheen mbee yeen cheen gu nu re yalni
 kwaan nle gu;
 naka tub kwaan naxoll doo lo na nu ngulo nguzha na nyela
 na ne na reya.
- 15 Gorna lep gu yaa gu, na kaxlaan garlo na lo gu;
 nu sbaaka gorna nii doo gu lo na, na nagonta;
 nebse nasaren na yaa gu.
- 16 Gunag gu nu ble nambey gu gu,
 kiib gu rese kwaan nawent kwaan nle gu delant lo na,
 laa gu naletra gu kwaan nawent,
- 17 bseed gu le gu kwaan wen;
 bkwaan gu kwaan nali,

* 1:8 Xchaap Jerusalén nak xaa yezh Jerusalén. * 1:9 Wii lo Génesis 19:1-29.

ble gu yud xaa nales nzhak,
bnii gu lo jwes zee nali naab xaa kwent cheen ngwzeb, nu
kwent cheen ngwnaa byud.”

18 Né Xaa Tubka Nak:

“Te gu, zee yaan be:
nexa chol naxne na re xjwalt gu, naya rus mod yeg;
nu nixa naya naxne nagaas, zhina naya rus mod yich led
mbakxiil.

19 Chelee gu listla gu kenzha gu, gaw gu kwaan mas wen lo
yizhyo;

20 per chelee gu nanzheklat gu nu gak gu xaa ned, zee yet gu
kwaan spad.

¡Lee Xaa Tubka Nak nguniya!”

Gak wen Jerusalén

21 Yezh kwaan nali nak, ¿chozhiin ngok lu mod tub me nto cho?
Nebse kwaan nali ngu leen yezh, nu lal ngok re xaa wen
leen yezh,

¡per lee nal, xaa nzhut myet nzho leena!

22 Lee lu ngok mod plat kwaan ngok chen,
nu ngok lu mod xis ub kwaan nzhaal nis.

23 Re xaa nabeyy lu nak xaa gaya, nu nak xaa xaa nzhaal
kwaan re xaa nle wann.

Rese xaa nyula yalkiil nu nzeke xaa tich re kwaan nzaa xaa
lo xaa,

zee nanaabt xaa kwent nali lo ngwzeb nixa nanlet xaa kas
re kwaan naab re ngwnaa byud.

24 Kwaanzee né Xaa Nabeyy, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
xaa nkanap re xaa Israel:

“¡Nalsi, na tezi re xaa nayii ne na, na kix lo re xaa nayii ne
na leeka kwaan mle xaa!

25 Lee nal le nambey na lu, zek na re chen cheen lu,
nu kiib na rese beed cheen lu.

26 Le na zee lee re xaa naab kwent gak mod yilo,
nu lee re xaa nzaa konsej gak mod nak xaa yilo;
zee nii re xaa lu nak lu Yezh cheen kwaan wli nu Yezh nali nak.

27 Na zi yezh Jerusalén kwaan yalnali cheen na,
nu lee re xaa bare lo na gak xaa nali.

- 28 Per lee re xaa gaya nak nu re xaa nzeb jwalt tubga lux xaa,
sbaaka re xaa nlaa Xaa Tubka Nak yilo lux xaa.
- 29 Zee lee re gu ton ne re yag zin nayon kwaan mkela gu;
nu ton gu ne gu re yilo kwaan mlee gu.
- 30 Nel gak gu mod yag zin kwaan nzhab lag lo,
nu gak gu mod yilo kwaan nyent nis leen.
- 31 Lee xaa ngeezh gak mod paj, nu lee kwaan nle xaa, gak mod
tub bxil chut,
kwaanzee yek xaa tubka kwaan xchinn xaa kwaan mle xaa
nu nyent cho nzho mod suuy bal.”

Yi cheen Xaa Tubka Nak

(Mi 4:1-3)

2 ¹Kwaan myun lo Chay, xgaan Amoz lo Dios, ne cho kwaan
gak lo Judá nu Jerusalén:

- ² Lee re mbizh gwluzh, lee yi pa gak li Xaa Tubka Nak zob,
gak yi kwaan mas naro lo re yi;
yi kwaan mas non lo re yi, nu loya zhin xaa rese yezh.
- ³ Zyen doo yezh zhiin nu yé:
“Te gu, yixoob be yek yi cheen Xaa Tubka Nak pa naz nak
garli Dios cheen Kob.
Lee xaa lu naz lo be, nu ze be naz cheen xaa.”
Nel lo Jerusalén roo ley, nu lo Jerusalén roo xtizh Xaa
Tubka Nak.
- ⁴ Lee xaa naab kwent lo re yezh, nu le xaa zee nadilt re xaa
leen yezh.
Lee xaa le xspad xaa zee gaka yarad, nu lee stak xaa le
xaa syer.
Nixa nayotra dil lo re yezh, nixa nayotra xaa seed dil.
- ⁵ Te gu re xaa lo dii Kob, nu ze be lo xni cheen Xaa Tubka Nak.

Xaa Tubka Nak naab kwent lo xaa ned

- ⁶ Xaa Tubka Nak wlipa mlaa lu lazh lu,
mlaa lu dii cheen Kob, nel nzho doo xaa nseed cheen re dios,
nawlit cheen xaa nzho naz pa nlen mbizh,
nu nzho doo xaa nle yalwezh, modxa nle re xaa Filistea;
nu nle xaa trat kwaan re xaa zit.
- ⁷ Lee yizhyo cheen xaa nzho doo plat nu or, nu nkano xaa
zyen doo kwaan non.

- Noka nzho doo gway lo xkizhyo xaa, nu nkano xaa zyen doo
karet kwaan nya lo dil.
- 8 Noka nzho doo maj lazh xaa, nu nkichxub xaa lo rese maj
kwaan ndexkwaa yaa xaa,
lo re kwaan ndexkwaa kwen yaa xaa.
- 9 Kwaanzee luux Dios xaa, nu seton xaa re xaa;
kwaanzee naab na, nachet lu jwalt cheen xaa.
- 10 Kaxlaan lu leen re ke, kaxlaan lu leen yeer,
kaxlaan lu lo yalnacheb lo yalnabeyy nu xni cheen Xaa
Tubka Nak,
nu lo yalnabeyy cheen xaa.
- 11 Lee mbizh zee re xaa gaya nzhak kichyek, nu lee re xaa nto
yalxwa gak nadoo.
Nebse Xaa Tubka Nak gak xaa non mbizh zee.
- 12 Nel mbizh cheen Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
le nadoo xaa re xaa ned nu xaa gaya nzhak, nu le nadoo xaa
re xaa nto yalxwa;
- 13 nel nzak xaa nak xaa mod re yag sedr cheen yizhyo Líbano,
kwaan naro nu kwaan ya nzeb,
nu mod rese yag zin cheen yizhyo Basán;
- 14 mod rese yi naro, nu mod re lom kwaan ya nzeb;
- 15 mod rese yoo ndok kwaan naro, nu mod rese bla kwaan nye nak;
- 16 mod rese bark cheen yizhyo Tarsis, nu mod re bark kwaan
chul nzhak.
- 17 Lee mbizh zee le xaa kichyek re xaa gaya nzhak,
nu lee re xaa nto yalxwa le xaa gak nadoo.
Nebse Xaa Tubka Nak gak xaa non mbizh zee.
- 18 Nu tira yilo luux xaa re maj.
- 19 Kaxlaan xaa reep xaa leen ke, kaxlaan xaa leen yeer,
kaxlaan xaa lo yalnacheb lo yalnabeyy nu xni cheen Xaa
Tubka Nak,
nu kaxlaan xaa lo xni cheen yalnabeyy, gorna lee xaa yixso
nu cheb xaa re xaa yizhyo.
- 20 Lee mbizh zee lebi xaa re xmaj xaa lo re mzin nu re ngzin,
xmaj xaa kwaan nak or nu plat,
kwaan mdexkwaa xaa nu ngwii xaa lo.
- 21 Kaxlaan xaa reep xaa leen re ke,
kaxlaan xaa leen yeer kwaan nzob leen ke,

kaxlaan xaa lo yalnacheb cheen Xaa Tubka Nak,
 nu kaxlaan xaa lo xni cheen yalnabeyy, gorna lee xaa yixso,
 nu cheb xaa re xaa yizhyo.

22 Laa gu nawit gu lo myet, nel cheepse non xaa,
 nel kwenta ngob xaa tub mbi nak re myet.

Naab xaa kwent lo xaa Jerusalén nu lo xaa Judá

3 ¹Kenza gu! Lee Xaa Nabeyy, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
 merla luux xaa Jerusalén nu Judá,
 luux xaa rese kwaan gaw xaa nu re kwaan go xaa,
 luux xaa re yat nu re nis.

² Kiib xaa re xaa nanzhebt nu xaa nzhak dil,
 kiib xaa re xaa naab kwent nu xaa nzaa kwent kwaan nzhé
 Dios lo xaa,

kiib xaa re wezh nu re xaa gol,

³ kiib xaa re xaa nabeyy lo choobchii soldad nu rese xaa
 nabeyy soldad,

kiib xaa re xaa nzaa konsej, xaa nzhak doo ndexkwaa rese
 kwaan nu xaa nzhak doo yalwezh.

⁴ Nu zo na re xaa mad gak non lo xaa;
 nu re mad win gak xaa nabeyy lo xaa.

⁵ Dil tub xaa kwaan stub xaa
 xaabyi kwaan xaabyi,
 xaa kwaan xaa nzho gax garli xaa,
 xaa mad kwaan xaa gol,
 xaa sbaasa nu xaa nabeyy lo xaa.

⁶ Zee lee tub xaabyi zen yaa wech xaa, xaa nak li xuz xaa,
 nu yé xaa lo xaa:

“Gok xaa nabeyy lo nu, nel nkano lu ler nzhak lu;
 nabeyy yezh ne kwaan kalux.”

⁷ Per lee xaa zee yé:

“Nanakt na doktor, nu lee garli na nyent yat nixa ler;
 nalet lu na xaa nabeyy lo yezh.”

⁸ Nel lee yezh Jerusalén merla lux nu lee yizhyo Judá karenzeb;
 nel lee kwaan ngunii roo re xaa nu kwaan mle xaa nak
 kwaan nawent lo Xaa Tubka Nak
 nu nyasya xaa lo xni chul cheen xaa.

⁹ Leeka re kwaan nakap cheen re xaa ngaazh kwaan tich re xaa,
 nel mod yezh Sodoma nto xaa yalxwa lo re xjwalt xaa.

- ¡Nixa nakaxlaant xaaya!
 ¡Tira ded xaa bid nel leeka tich xaa mzhib xaa zyen doo
 kwaan nawent!
- 10 Guzh lo xaa nali, wen gak re kwaan lo xaa,
 nel gak nix xaa lo re xle cheen kwaan wen kwaan mle xaa.
- 11 ¡Ay tira ded bid re xaa nakap
 nel modxa nak re kwaan nawent kwaan mle xaa see yexa
 lo xaa!
- 12 Lee xaa mad ntezi re xaa yezh cheen na,
 nu lee re ngwnaa nak me nabeyy lo yezh.
 ¡Yezh cheena, re xaa nzheno lu nak xaa nkade lu nu nle
 narek xaa re xnaz lu!
- 13 Lee Xaa Tubka Nak nzoli zee nii nu naab xaa kwent lo yezh
 cheen xaa.
- 14 Lee Xaa Tubka Nak naab kwent lo re xaa gol nu re xaa
 nabeyy yezh cheen xaa:
 “Gu mluux re pa nxeen xaa yag ub cheen na,
 nel mkiib gu re kwaan lo xaa prob nu nzhoya leen leeka
 garli gu.
- 15 ¿Che nle gu xgab luux gu yezh cheen na nu zoog gu garlo
 re xaa prob?”
 Sbaa né Xaa Nabeyy, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil.

Naab xaa kwent lo re ngwnaa Jerusalén

- 16 Leeka snee né Xaa Tubka Nak:
 “Nel lee re xchaap yezh Jerusalén gaya nzhak nu nzobli
 yenn me nze me
 nu nixa nantont me nlu garlo me;
 nu nze me mod me kakani, nu nkwezh me re kwaan chul
 nzho nii me;
- 17 kwaanzee, lee Xaa Nabeyy chuub yek re xchaap yezh Jerusalén,
 nu lee Xaa Tubka Nak la luux yalchul cheen me.”
- 18 Mbizh zee lee Xaa Nabeyy kiib yiib chul kwaan nyu yenn
 nii me
 nu kwaan chul kwaan nyu yek me,
 19 re bga, re aret nu re kwaan nyu yaa me,
 20 ler chul kwaan nral yek me,
 nu re kwaan chul nlu nyu kor me,

yed mbi lextoo me,
 perfum kwaan nzho leen kwaan chut, kwaan nzaa wezh
 lo me,

21 ani, argoy kwaan nke xii me,

22 ler kwaan xwa nzhak, ler kwaan mbib tich xuk me, bay, boons,

23 spej, ler kwaan non doo, ler chul kwaan nyu yek me nu bay chul.

Re kwaanee kiib Xaa Nabeyy lo me.

24 Yo bech naxinn xlugar perfum,

we me tub doo kwaan nzi lextoo me xlugar yed,

gab yichyek me xlugar chul doo nze beg,

ler ndox xlugar ler kwaan xwa doo,

yalnto xlugar yalchul.

25 Re xaabyi cheen lu yet kwaan spad nu lux yalngezh cheen

xaa ndil kwent cheen lu.

26 Lee pwert cheen yezh gak nales nu kozhe,

nu lee yezh zob lo yo mod kwaan tira mlux.

4 ¹Lee mbizh zee, tub gazh ngwnaa, kano tubka xaabyi nu yé me:

“Lee kwaan gaw nu, nu kwaan gak nu, leeka nu kwaana,
 nebse zaa lu le lu wee nu;

zee naroot yalnto cheen nu.”

Xomod gak kwaan chul naz Jerusalén

2 Lee mbizh zee, lee ben cheen Xaa Tubka Nak gak chul nu

gak nix doo,

nu lee xle cheen yizhyo Israel gak nix nu gak non lo re xaa

seetaka mban yizhyo Israel.

3 Per lee re xaa lake Jerusalén nu re xaa seetaka mban naz

Jerusalén nii xaa:

“Nambey nak xaa”,

nu nke le xaa lo yech cheen yalnaban naz Jerusalén.

4 Gorzee lee Xaa Nabeyy koo re kwaan beed lo re xchaap

Jerusalén

nu le nambey xaa Jerusalén ren kwaan mxo me,

gorna naab xaa kwent nu tezi xaa me kwaan ki.

5 Zee lee Xaa Tubka Nak xaal xkaw zhen dubse zhe

nu lee dub yaal xaal xaa xni bal lo yek yi Jerusalén

nu lo rese xaa nkasa baa.

Nu saawa dubse paro nzo xni cheen Dios mod tub ramad,

6 kwaan saawa zaa xkal gorna nze neey

nu saawa yey nu mbi dox.

Wdizh nabix cheen pa nxeen xaa yag ub

5 ¹Nal lee na gol lo xmig na, xaa nkedoola na,
gol na tub kant cheen pa nxeen xaa yag ub cheen xaa.
Xmig na nkano tub pa nxeen xaa yag ub lo
tub cho ta pa nxeen doo kwaan.

- ² Msaaw xaaya nu mtoop xaa ke leena
nu mxeen xaa yag ub kwaan mas wen loya;
mdexkwaa xaa tub yoo ndok mer xsawwa
nu mdexkwaa xaa tub pa sii xaa xis ub.
Nkambaz xaa zaaya ub wen, per mzaaya ub ni.
- ³ Lee nal, re xaabyi yezh Judá, nu re xaa nzho Jerusalén,
né gu lo na cho nak xaa nzeeb jwalt
lee xaaya o naya, naab gu kwent.
- ⁴ ¿Cho kwaanra nzho mod le na lo yag ub cheen na kwaan
namlet na?
Na nkambaz zaaya ub wen; ¿chozhiin mzaaya ub ni?

- 5 Ni na lo gu cho kwaan le na kwaan re yag ub cheen na:
 kiib na kwaan nyaawa zee lux xaaya;
 taxche na bla cheena, nu gaka kwaan taazh re xaa tich.
- 6 Le na lakeya mod kwaan mlux;
 nachuubt xaa re yag ub, nu xeen yich nu yixwen leena;
 nu axta noka lo xkaw nabeey na zee naselata yey lo re yag
 ub cheen na.
- 7 Wlipa lee re yag ub cheen Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
 nak yezh Israel,
 nu lee re xaabyi yezh Judá, nak yag chul cheen xaa.
 Nkambaz xaa nle xaa nali per nguzhal xaa xaa nzhut myet;
 nkambaz xaa kwaan nali, per nguzhal xaa bi cheen re xaa
 nded doo bid.

Kwaan nawent kwaan gak lo re xaa nakap

- 8 ¡Tira nawent gak lo re xaa ntoop tub yoo stub yoo
 nu nle xaa xcheen xaa tub lee leyo nu stub leeya!
 Napa né lu:
 “¿Techo xaa yoo yizhyo ba?”
- 9 Lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, né lo na roo nzha na:
 “Zyen doo yoo lake sbaasa,
 nu re yoo ndok nu yo chul nayot xaa leena.
- 10 Nel chon hectaria cheen yag ub zaa nebse tub gal litr xis ub,
 nu chii sak nzhobxtil zaa tuka saka.”
- 11 ¡Ay, tira nawent re xaa nyixche garziil doo nu nyayo nzoo,
 nu sbaa nzha xaa axta nzhal yaal,
 nu lee nzoo nle nyalo nzuzh xaa!
- 12 Lo re yalni cheen xaa nzholl bagwel kwaan nkano
 chii yiib,
 stub lo bagwel, tambor nu bzhik;
 per nagwiit xaa lo kwaan nle Xaa Tubka Nak,
 nixa nanlet xaa xgab re kwaan mdexkwaa xaa.
- 13 Kwaanzee lee yezh cheen na lajwers roo xaa nya xaa
 stub yezh,
 nel nanlat kwaan yek xaa;
 lee re xaa non ded yalnlaan nu zyen doo xaa yet lo yizhnzhek.
- 14 Nu kwaanzee lee baa mle narora lextoo, nu mle naxena rooya.
 Baa nla re xaa non nu re xaa nabeyy xaa lo,
 tubka kwaan re xaa nzuzh nu re xaa nkwaan re yalni.

- 15 Lee re myet gak zen cho kwaan nle,
noka gak xaa naguuzh,
nu re xaa nto yalxwa zheta gak.
- 16 Per lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, nali naab kwent;
nambey nak Dios, zee luu xaa yalnali cheen xaa.
- 17 Zee lee re mbakxiil segaw xaa ma mod lo xleyo xaa,
nu lee re chib gaw leen re yoo kwaan mlake kwaan nak
cheen re xaa rik.
- 18 ¡Tira nawent nak gu lo re xaa kwaan nzeno kwaan nakap,
nu nzhano gu jwalt mod xaa nzhano karet!
- 19 Tira nawent gak lo re xaa mbezh:
“Laa le Dios prad,
zoza le Dios re xcheen Dios zee wii nu loya,
zee nzho mod wii nu loya;
ble Xaa Nambey nak lo Israel xgab cheen xaa zee labeyy nuya.”
- 20 ¡Tira nawent gak lo re xaa nii lee kwaan nawent nak kwaan wen
nu lee re kwaan wen nii xaa nawent,
nle xaa yalnakaw mod xni nu lee xni nle xaa yalnakaw,
nle xaa kwaan nala mod kwaan nax nu lee kwaan nax nle
xaa nala!
- 21 ¡Tira nawent gak lo re xaa nzak nzhak
nu nle xaa mod tub xaa nzho doo yek!
- 22 ¡Tira nawent gak lo re xaa nanzhebt nzho xis ub,
nu re xaa nanzhebt nzho nzoo zee zuzh xaa!
- 23 ¡Tira nawent gak lo re xaa kwaan nzen demi
nu ngaazh xaa kwaan nanalit tich xaa,
nu xaa nanaabkwent tub mod nali nak!
- 24 Kwaanzee mod nzek luzh bal yix,
nu mod nzek bal yixyi bizh,
sbaa zek xaa kwaan ki nu gak xaa mod yide kwaan nyet lo,
nel namkayaat xaa ley cheen Xaa Tubka Nak xaa nzhak ndil,
nu ngune nawent xaa wdizh cheen Xaa Nambey nak lo Israel.
- 25 Kwent cheen kwaan zee lee Xaa Tubka Nak ngunayii ne yezh
cheen xaa,
nu nlep xaa yaa xaa lo yezh nu nseweey xaaya;
lee re yi mxiz nu lee re xaa ngut naxto leen naz mod yix wen.
Nixa sbaaya lee yalnayii cheen xaa zer kwaz,
seetaka nlep xaa yaa xaa.

- 26 Kwaan tub bander le xaa nseyn lo re yezh kwaan nzhi zit,
nu xobleyy xaa kwezh xaa xaa nzhi pa mas zit lo yizhyo,
nu wii yiid xonn re soldad xaa zit yezh ne,
list nu prad zhin xaa.
- 27 Nik tub xaa nayizhat, nik tub xaa naralt nii;
nik tub xaa nanzet mkaal lo, nixa nik tub xaa nanzhat;
nu rese nye nzhi tub yed leen,
nu nixa narooft yed kwaan nkadoo xkelyed xaa.
- 28 Re kwaan nkee xkwez xaa naluch doo nak,
nu lee xkwez xaa nye ngaa lo;
lee nii gway xaa nak mod ke,
nu lee kwaan nkee nii xkaret xaa nak kwenta mdun.
- 29 Lee mod mbezha nak mod mbazhe mbezhe;
nu naka kwenta mbazhe re mbezhe yeen,
nkwezh ma leyy ma nu nzen ma ma nzhaw ma;
nzhe ma ma pa ngolaan ma ma
nu nyent cho nzho mod kiib ma lo ma.
- 30 Mbizh zee lee xaa ngeezh kozhe lo yezh Israel mod nakap
mbezhe nistoo.
Nu chelee tub xaa wii naz lo yizhyo nebse nakaw naya nu
nzho doo yalnalesa,
nu lee naz yiba na nakaw nu nayotra xni.

Mrezh Dios Chay

6 1Lee liin kwaan ngut rey Uzías, mlu Xaa Nabeyy lo na, nzob
xaa pa nabeyy xaa, kwaan gro nak nu naz ya nzob xaa, lee
xkwes xab xaa nzho dub yidoo cheen xaa. 2Lee naz tich xaa nzo re
mandad serafin, nu kad tub xaa nkano xoop xiil xaa, kwaan chop
xiil xaa nsaaw xaa garlo xaa, lee xchopa nsaaw paro nzo nii xaa nu
lee xchopa nzobi xaa. 3Nu mbezhe tub serafin lo stub serafin:
Nambey, nambey, nambey doo, nak Xaa Tubka Nak,
xaa nzhak ndil; dubse lo yizhyo nzho yalnabeyy cheen xaa.

4Lee bi cheen re xaa mkun re yiso cheen pwert nu cheen yidoo nu
noka nguzhe zhen leena. 5Zee nzhé na: “¡Ay nguyola na nel! Kwaan
garlo na ne na lo Rey, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, na nak tub xaa
nzhedizh kwaan beed nu nzho na yezh pa nii re xaa kwaan nakap.”

6Gorzee lee tub mandad serafin mzebi naz lo na. Lee yaa xaa
nzho tub ki bal nzen xaa kwaan nzhak mod pins nu mzen xaaya
lo mdo. 7Kwaan leey a mkaan xaa roo na nu né xaa:

Wii, kwaane mkaan roo lu;
 nu re jwalt kwaan nawent cheen lu mzhela,
 nu lee jwalt kwaan mle lu mbyiibla.

- ⁸Zee mbin na bos cheen Xaa Nabeyy, kwaan nzhe:
 ¿Cho xaal na?
 ¿Cho ya xkwent be?

Nu lee na mkeb:
 Lee na nzo nee. Xaal na.

- ⁹Nu lee xaa né:
 Gwa nu guzh lo yezh ne:
 “Nixa gon guya, nalata yek gu,
 nixa wii guya, naluta lo gu.
¹⁰Nel ngok ned doo lextoo re xaa ne, nu mod xaa nyaaw nzha,
 nu msaaw xaa lo xaa, zee nyent mod wii xaa loya,
 zee nyent mod gon xaaya,
 zee nyent mod laya lextoo xaa,
 kwaane nle zee nambaret xaa lo na,
 zee nasekwent na xaa.”

- ¹¹Zee nzhé na:
 ¿Axta lak mbizh dii kwaane, Xaa Nabeyy?

Nu lee xaa mkeb:
 “Axta gorna yilo lux re yezh, nu nayotra nik stub xaa;
 axta gorna nayotra xaa leen yoo, nu gorna bareya gak wen
 xleyo xaa;

- ¹²axta gorna lee Xaa Tubka Nak xaal re xaa xaa lo re yezh zit,
 nu gorna lee xkizhyo xaa Israel lake kwenta yizhyo bizh.

- ¹³Nu chelee lo yizhyo mlake tub xaa lo chii xaa, stub welt
 lux yizhyo.

Nixa choog xaa yag bxuy o yag zin, nu lake tronk xana,
 nixa sbaaya len ben cheen na, nak xaa ne nak xaa nambey
 cheen Dios.”

Kwaan ngunii Chay lo Acaz

7 ¹Lee re mbizh cheen rey Acaz cheen Judá, xaa nak xgann
 Jotam nu xos Uzías, zee lee rey Rezín ngunabeyy Siria, nu lee rey

Peka xgann Remalías ngunabeyy Israel, zee mle xaa xgab yixoob dil xaa kwaan Jerusalén, per namdilt. ²Leen yilaw cheen David mzhin diizh lee re xaa Siria mzhaal kwaan re xaa Efraín*, nu lee lextoo rey Acaz nu re xaa yezh mxiz, mod ngun re yag nzeb yi gorna nroo mbi.

³Lee Xaa Tubka Nak nzhé lo Chay: “Gwa rop xgann gu Sear-jasub* zee zhaal lu kwaan Acaz paro ngulo nlux byas cheen tank kwaan nzob naz ya, naz lo naz kwaan nzha naz wen, paro nzet me ler. ⁴Guzh lo xaa:

Wii wen lu nu nalet lu tant xgab;
nu nazhebt lu kwent cheen yalnayii cheen Rezín, xaa nak
xaa Siria
nu kwent cheen xgann rey Remalías;
nazhebt ne lu rop xaa ba, xaa nak mod chop lee ki kwaan
merla yuuy.

⁵Myaan re xaa Efraín, tubka kwaan xgann Remalías
nu xaa Siria le kwaan nawent lo lu,
nel lee xaa nzhéya:

⁶‘Yixoob be dil be kwaan xaa Judá,
cheb be xaa, nu le rol be xkizhyo xaa,
zee zo be xgann Tabeel nabeyya.’

⁷Kwaanzee lee Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy, né:
‘Kwaane nagakt nixa nadeedt.

⁸⁻⁹Lee yezh Damasco nabeyy yizhyo Siria nu Rezín nak rey
naz Damasco.

Nu yezh Samaria nabeyy yizhyo Siria nu Remalías nak rey
naz Samaria.

¡Acaz, chelee gu nazot nye gu
nu ngwii gu lo na, zee wlipa lee gu luux!”

Gal Emanuel

¹⁰Lee Xaa Tubka Nak ngunii lo Acaz stub welt nu nzhé xaa:

¹¹“Naab lo na, nel nak Xtios lu, Xaa Tubka Nak, tub nseyn, nexa per pa mas nech lo yizhyo o pa mas gaya lo yiba.”

¹²Per lee Acaz mkeb nzhé: “Nalet na preb Xaa Tubka Nak,
nixa nanaabt na nik tub kwaan.”

¹³Gorzee lee Chay nzhé:

¡Naab na lo gu kenzha re gu, xaa dii cheen David!

*7:2 Efraín nak stub le Israel. *7:3 Sear-jasub nii: Xaa mlake bare.

- Tira nle gu nguzha yek re myet,
 ꝑche sbaaka nzhekla gu le gu lo Xtios be?
- 14 Kwaanzee, leeka Xaa Nabeyy zaa tub nseyn lo gu:
 Lee ngwnaa mad weeyxinn
 nu zan me tub madbyi nu kole me mad Emanuel *.
- 15 Gorna lee mad nzho mod kweey
 le kwaan wen nu nalet mad kwaan nawent,
 zee gaw mad kes nu mzhin.
- 16 Per gorna zeeraka kweey mad le mad kwaan wen nu nalet
 mad kwaan nawent,
 lee rop yizhyo cheen rop rey, xaa nzheb lu ne lu,
 lux nu lakeya sbaasa.
- 17 ꝑLee Xaa Tubka Nak le zee zhin lo lu,
 lo re xaa yezh cheen lu nu lo re dii cheen lu re mbizh
 nakap,
 kwaan zer gak axta leezha lee Efraín mrexcho lo Judá,
 nel le xaa zee yiid rey Asiria lo gu!
- 18 Mbizh zee lee Xaa Tubka Nak xobleyy zee kwezh
 xaa ngeg,
 ma kwaan nzho roo yuu pa mas zit cheen Egipto,
 nu kwezh xaa mbaz ser, ma nzho yizhyo Asiria.
- 19 Rese ma yiid nu yoo ma leen re barank pa nech, leyy
 re ke,
 leen re yag yich nu leen re paro nzho ngoon nis.
- 20 Mbizh zee lee Xaa Nabeyy le xchinn rey Asiria,
 xaa nzho stub ta yuu Éufrates, mod tub nabaj
 kwaan ree xaa zee chuub xaa yek re myet Judá,
 chuub xaa yich xan len re myet Judá
 nu axta xlox re myet Judá.

21 Re mbizh zee, tub xaa xeen tub la bak nu chop chib; 22 nu
 zaa ma kwal doo nizh, axta kano xaa kes gaw xaa. Noka rese
 xaa kwaan yo lo yizhyo ba gaw kes kwaan mzhin.

23 Mbizh zee, pa nzeb tub mil yag ub kwaan mke tub mil demi
 plat, nebse lake yix wen nu yich. 24 Reep xaa kwaan wez nu kwaan
 nkee wez nel yix wena nu yicha nel ngulola ngoka wen. 25 Nu nel

*7:14 Emanuel nii: Dios nzo tubka kwaan re be.

nzheb xaa ne lu re yix wen ba nu re yich ba, nayatra xaa baa zee nke xaa gon lo yo, nel gaka tub pa sbaasa nsela xaa ngoon nu mbakxiil.

Xaa Tubka Nak xaal rey cheen Asiria

8¹Lee Xaa Tubka Nak né lo na: “Zen tub lee tab naro nu klar kee loya: ‘Kwent cheen Maher-salal-hasbaz*.’” ²Nu mkasa na ngwleyy Urías rop Zacarías xgann Jeberequías, nel nak xaa testig nali nak.

³Zee mkano na sa na, me nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo me nu mbeyxinn me nu ngol tub xaabyi. Zee né Xaa Tubka Nak lo na: “Bloole xaa Maher-salal-hasbaz.” ⁴Gorna zeeraka seed ma né mad “pa” nu “ma” zee wee rey Asiria re xcheen xaa Damasco nu xcheen xaa Samaria. ⁵Stub welt lee Xaa Tubka Nak mbare né lo na:

⁶Nel namkayaat yezh ne nis kwaan chawlazh nze naz Siloé, lee xaa Judá gak nix lextoo kwaan gak lo Rezín, nu lo xgann Remalías*,

⁷kwaanzee lee Xaa Nabeyy yiidno re xaa Asiria, mod yuu Éufrates kwaan nzho nal doo nis. Sbaa gak rey cheen Asiria kwaan rese yalnix cheen xaa, roo xaa pa nzho xaa, modxa nroo nis leen yuu, nel nala nu luuxa zyen doo kwaan.

⁸Deeda axta Judá nu luuxa kwaan, gak naroya nu zhina axta yenn xaa. Noka gaka mod msi, ma nchil xiil lo dub yizhyo. ¡Ay, Emanuel*!

⁹Re yezh yizhyo, kenzha gu kwaane, rese yezh kwaan nzhi zit, bazhe gu lo dil, ¡nel byog gak gu! ¡List zo gu lo dil, nel lux gu! ¡List zo gu lo dil, nu luux xaa gu!

¹⁰Le gu xgab kwaan le gu, per lux gu; ne xaa lo gu kwaan nzhekla gu, per nagakta, nel Dios nzo kwaan be*.

*8:1 Maher-salal-hasbaz nii: Zoza kiib xaa re cheen xaa kwaan mle xaa gan lo dil, liger lux xaa re kwaan. *8:6 Stub mod kee kwaane: “nzheb xaa ne xaa Rezín rop xgann Remalías.” Rezín ngok rey cheen Siria nu xgann Remalías le Peka nu ngok xaa rey cheen Israel. *8:8 Emanuel nii: Dios nzo tubka kwaan re be. *8:10 Nak leeka wdizh Emanuel.

Nzhaal zheb xaa ne xaa Dios

¹¹Lee Xaa Tubka Nak ngunii lo na nu mzob xaa yaa xaa tich na nu né xaa lo na: “Nareket lu tich naz cheen re xaa yezh ne. ¹²Nalet gu xgab rese kwaan nawent kwaan myaan re xaa, modxa nle re xaa yezh xgaba; nazhebt gu ne gu kwaan nzheb re xaa ne, nixa nalaat gu zheb guya. ¹³Nebse Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, gak xaa nambey lo gu, nebse lo lee xaa nzhal gool gu, nu nebse lo lee xaa nzhal zheb gu ne gu. ¹⁴Lee Xaa Tubka Nak, gak mod tub yoo ndok pa kaxlaan xaa Israel rop xaa Judá. Per jnoka gak xaa tub ke kwaan le ralnii xaa, tub ke kwaan le denke xaa! jLo re xaa Jerusalén, gak xaa tub yex nu tub tramp! ¹⁵Zyen doo xaa ralnii, denke xaa nu gak byog xaa, la doo xaa lo tramp, nu leena lake xaa.”

¹⁶Kozhaw xtizh Dios,

nu wen lu ley cheen na lo re xaa nreke tich na.

¹⁷Xaa Tubka Nak mkaxlaan lo re xaa nak dii cheen Kob;
per lee na nkambaz na xaa.

¹⁸Lee na nzo nee kwaan re xinn na, xaa mzaa Xaa Tubka Nak
lo na.

Nak nu nseyn lo re xaa Israel,
kwaan mzaa Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
lo re xaa nzho yi cheen Jerusalén.

¹⁹Chelee xaa né xaa lo gu:

“Gwa nabdizh gu lo re wezh, xaa nii wdizh xlaan
nu lo re xaa nzhedizh kwaan re xaa ngut.

¿Chozhiin nanabdizht xaa yezh ne lo na, xaa nak Xtios xaa?

¿Che nel nabdizh xaa lo xaa ngut kwent cheen xaa mban?”

²⁰Lee na nii:

“jKwaan gu xtizh Dios nu kozhaw gu ley cheen xaa!”

Nel re xaa nangozhawt kwaane, nzhedizh xaa kwaan nachan.

²¹Kwaan yalnales nu kwaan yalnlaan nkanze xaa lo yizhyo.

Gorna nlaan doo lextoo xaa, zee yii xaa.

Lep xaa garlo xaa naz yiba

nu xobde xaa lo rey cheen xaa, nu lo Xtios xaa.

²²Nu zee wii xaa lo yizhyo,

nu nebse luu yalnales, yalnakaw nu yalnacheb;

zee tira lebi xaa xaa lo pa blan doo na.

Gal tub madbyi kwent cheen be

9¹Per nixa ngu rese kwaane, nayotra yalnakaw lo xaa kwaan ngok nales. Yilo Dios mle nales yizhyo cheen Zabulón nu yizhyo cheen Neftalí; per lee re mbizh kwaan yiid le non xaa Galilea, yizhyo pa nzho xaa nanakt xaa Israel, naz kwaan nded roo nistoo nu stub ta roo yuu Jordán.

² Lee yezh kwaan nkanze lo yalnakaw;
wii lo tub xni ndok;
lo re xaa nzho lo yalnakaw cheen yalgut,
zee la tub xni lo re xaa;

³ Dios, lu mle zee lee yezh mxen;
mle naro lu yalnix cheen xaa.
Nu nyakla re xaa lo lu,
mod nyakla xaa gorna ntoop xaa yalgon
nu xomod nyakla xaa gorna ngiiz xaa kwaan mle xaa gan
lo dil.

⁴ Lee lu Dios le byog yog kwaan nga doo
nu luux lu yag kwaan nga kwaan nzhib yenn xaa,
mod mle lu leezha mle re xaa gan lo re xaa Madián.

⁵ Rese yelyed kwaan nke nii re soldad, gorna mbezh nzha xaa
lo dil,
nu rese ler kwaan nzho ren cho, yek lo bal.

⁶ Nel gal tub madbyi kwent cheen be,
zaa Dios xgann xaa lo be;
nu kano mad yalnabeyy zee nabeyy mad.
Nu roole mad snee:
Xaa nzhak doo nzaa konsej, Dios, xaa ngeezh doo,
Xuz be, xaa tira nak, Xgann Rey,
xaa le zee kwi wen re xaa.

⁷ Lee yalnabeyy cheen xaa nu yalnix cheen xaa xoon
gro doo,
nu tira naluuxta.
Nabeyy xaa mod ngunabeyy xey David,
nu nabeyy xaa lo re xaa ngunabeyy David,
zee nabeyy xaa kwaan yalnali nu nali naab xaa kwent,
nal nu tira.
Kwaane le Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
nel nzhekla doo xaa le xaaya.

Yalnayii cheen Xaa Tubka Nak lo re xaa Israel

- 8 ;Lee Xaa Nabeyy mxaal xtizh xaa;
mxaal xaaya lo dii cheen Kob zee ded xaa bid
nu mlaya tich Israel!
- 9 Kwaane ne dubse yezh Efraín nu rese xaa nzho Samaria,
rese xaa ne kwaan yalxwa nu mod gaya mbezh:
- 10 “Cheleeya renzeb bsoo, zee za be yoo kwaan ke mgaww;
cheleeya renzeb yag bchil cheen yag sicómoro, zee chee
beya kwaan yag bchil kwaan nak yag sedr.”
- 11 Per lee Xaa Tubka Nak mle nye re xaa Israel lo re xaa nayii
ne Rezín, rey cheen Siria;
mtoop xaa re xaa nayii ne xaa.
- 12 Re xaa Siria, naz pa nlen mbizh
kwaan re xaa Filistea, naz pa nla mbizh
le xaa Israel mod tub kwaan mdeeb xaa.
Nixa sbaaya, lee yalnayii cheen Dios nangokt zheta;
;seetaka nlis xaa yaa xaa!
- 13 Per nixa tezi xaa re xaa yezh,
nabaret xaa lo xaa nixa nakwaant re xaa Xaa Tubka Nak,
xaa nzhak ndil.
- 14 Kwaanzee lee Xaa Tubka Nak tuka mbizh choog xaa yek
Israel nu xwann Israel,
choog xaa ram nu tronk.
- 15 Lee yek Israel nak re xaa gol nu re xaa non,
lee xwann xaa nak re xaa mbezh nzaa kwent kwaan nii
Dios lo lee xaa, per nseed xaa yalkade.
- 16 Xaa nzo delant lo yezh nanetra cho kwaan le;
lee re xaa nzhake tich xaa ngulo mzowen.
- 17 Kwaanzee lee Xaa Nabeyy nanyulat re xaa mad,
nixa nalestla xaa ne xaa re ngwzeb nu re byud,
nel rese xaa nak xaa nkade nu nle xaa kwaan nawent;
nel lee roo rese xaa nzhedizh kwaan yalned.
Nixa sbaaya, lee yalnayii cheen Dios nangokt zheta;
;seetaka nlis xaa yaa xaa!
- 18 Lee kwaan nakap kwaan nle myet nak mod bal,
mod bal kwaan nzek yix wen nu yich, nu lijer nzeka yi,
nu lee zhen nyixooob mod tub mdun.

- 19 Kwent cheen yalnayii cheen Xaa Tubka Nak,
 xaa nzhak ndil lee yizhyo ze bal.
 Lee yezh gak kwaan zek bal.
 ¡Nik tub xaa nalestla ne wechxinn!
- 20 Lak xaa gaw kwaan nzhib lad li lo xaa,
 per seetaka gak nlaan xaa;
 nu gaw xaa kwaan nzhi lad beg,
 per nayizhet lextoo xaa.
 ¡Nu axta gut xaa wechxinn xaa kwent cheen kwaan gaw xaa!
- 21 Lee Manasés gaw re kwaan nkano Efraín
 nu lee Efraín gaw re kwaan nkano Manasés
 nu rop xaa dil kwaan Judá.
 Nixa sbaaya, lee yalnayii cheen Dios nangokt zheta;
 ¡seetaka nlis xaa yaa xaa!
- 10** 1 ¡Ay re xaa kwaan ndexkwaa ley nanalit,
 xaa ndexkwaa ley nakap!
- 2 Re ley ne nzaa diizh zee nle gu kwaan nawent lo re xaa prob
 nu nle gu kwaan nanalit lo re xaa nales nzhak, xaa
 lazh na;
 kwaan ley ne nkiib gu re kwaan lo re me byud nu nlewann
 gu re ngwzeb.
- 3 ¿Cho kwaan le gu gorna zhin mbizh zaa gu kwent,
 gorna zit roo re xaa yiid luux gu?
 ¿Cho lo naab gu yud?
 ¿Pa laa gu re kwaan nzhap gu?
- 4 Nyentra remed lo gu,
 zen soldad gu kwaan stub naz re xaa,
 oncha la gu lo yo kwaan re stub naz xaa ngutla.
 Nixa sbaaya, lee yalnayii cheen Dios nangokt zheta;
 ¡seetaka nlis xaa yaa xaa!

Dios naab kwent lo xaa Asiria

- 5 ¡Ay, xaa nabeyy Asiria!
 ¡Na nle xchinn xaa Asiria mod bar lo yalnayii cheen na!
 ¡Lee bar kwaan nzho lozhya xaa nak yalnayii cheen na!
- 6 Nal xaal na xaa Asiria lo tub yezh kwaan nagwiit lo na,
 xaal na xaa lo tub yezh kwaan nle zee nayii na,
 zee wee xaa re xcheen xaa nu lewann xaa xaa
 nu taazh xaa tich xaa mod ntaazh xaa tich ban kwaan nzhi
 leen naz.

- 7 Per lee rey Asiria nalet xgab mod nle na xgab;
 nixa nalet xaa re kwaan mod mle na xgab le naya.
 Sinka nebse nkwaan xaa gut xaa rese xaa
 nu luux xaa zyen doo yezh.
- 8 Nel mbezh xaa:
 “Rese xaa nabeyy lo re xsoldad na nak lal rey,
 nu nke xaa zhiin lo na.
- 9 Lo na, lal nak yezh Calno nu yezh Carquemis,
 lal nak yezh Hamat nu yezh Arfad
 nu lal nak yezh Samaria nu yezh Damasco.
- 10 Mzen na zyen doo re yezh nu re maj cheen xaa,
 maj kwaan ngeezhra ke re maj cheen Jerusalén nu Samaria.
- 11 Kwaanzee mod mle na lo Samaria nu lo re xtios xaa,
 sneeka le na lo xaa Jerusalén kwaan re xmaj xaa.”
- 12 Gorna lee Xaa Nabeyy,
 yilo le xchinn rey Asiria xaa tezi re xaa naz yi Sion nu
 Jerusalén,
 zee yé xaa:
 “Nal tezi na rey Asiria nel nto doo xaa yalxwa
 nu gaya doo nak xaa nu naro nle xaa.”
- 13 Nel mbezh xaa:
 “¡Rese kwaane mle na kwaan yalnabeyy cheen na;
 mle naya kwaan yalnzhak cheen na,
 nel nkano na gro yalnzhak!
 Mdil na kwaan re yezh,
 mkiib na re xcheen xaa, kwenta tub xaa nzhak ndil,
 mod tub xaa balyent mle na gan lo re rey cheen xaa.
- 14 Kwenta tub xaa nchep yaa leen xlaaz myin,
 nguzhal na zyen kwaan non cheen re yezh;
 mod xaa ntoop ngo,
 na mzen xcheen dubse yizhyo;
 nu nyent cho mle kas,
 nixa nyent cho nguni nu nyent cho zere diizh.”
- 15 ¿Che nzho mod gak gaya yibyag lo xaa kwaan nle xchinna?
 ¿Oncha nonra syer lo xaa nle xchinna?
 Kwenta chol nzho mod lis bar myet, xaa nzhoya yaa,
 chenal nzho mod le xchinn bar tub myet.

- 16 Kwaanzee lee Xaa Nabeyy, Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano
 Dubse Yalnabeyy,
 xaal tub yalyizh zee gak naguuzh re xsoldad xaa, xaa ngeezh doo,
 lo yalxwa cheen xaa, le xaa zee yek xaa kwaan tub bal,
 tub bal kwaan nak ki bal.
- 17 Lee xaa nak xni cheen Israel,
 xaa Nambey lo Israel gak mod bal;
 tuka mbizh luux xaa re xaa nayii ne Israel,
 modxa nzek xaa yixwen nu re yag yich.
- 18 Tira yilo zek xaa re yi chul cheen re xaa
 nu re yizhyo wen doo pa ngaan re xaa,
 tira yilo luxa,
 axtaka lakeya mod tub xaa ne, xaa nyentra jwers.
- 19 Cheepse yag lake dub xkizhyo xaa,
 axta tub madwin nzho mod lab reya kwaan nlake.

Lak xaa mlake Israel

- 20 Lee mbizh zee nixa lak xaa mlake lo re xaa Israel
 nu nixa lak xaa mlake lo re dii cheen Kob,
 nakwaantra xaa yud lo stub xaa, lo re xaa mseweey xaa,
 nel neb lo Xaa Tubka Nak kwaan xaa yud kwaan wlipa,
 Xaa Nambey nak lo Israel.
- 21 Lakse xaa mlake bare;
 lakse re xaa mlake lo dii cheen Kob bare lo Dios, xaa ngeezh.
- 22 Israel, nixa kwenta yux kwaan nzhi roo nistoo nak re gu,
 per nebse tub ben bare,
 nel nakladiizh tira lux yezh, nu nali gak kwaane.
- 23 Nel Xaa Nabeyy, Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy,
 luux kwaan nakladiizh lo dubse yizhyo.
- 24 Nel snee né Xaa Nabeyy, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil:
 “Xaa yezh cheen na, xaa nzho Jerusalén, nazhebt gu ne gu
 xaa Asiria,
 nixa la xaa bar tich gu
 nu lo gu nliis xaa bar, modxa mle xaa Egipto xey gu yilo,
 25 nel xeepe tyemp yilo lux yalnayii cheen na né na gu,
 nu lee yalnayii cheen na zhin lo re xaa Asiria, xaa nayii ne
 gu.”
- 26 Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, kwaan tub bins tezi
 xaa xaa,

- modxa mle xaa lo re xaa Madián naz ke Ore^{*};
 nu modxa mle xaa gorna mlep xaa bar lo nistoo,
 nu modxa mle xaaya naz Egipto.
- 27 Lee mbizh zee natezitra xaa re gu
 nu yech yog kwaan mzhíb xaa yenn gu,
 yech yog cheen gu nel Dios le ngeezh gak gu.
- 28 Nzola rey Asiria naz Ajat^{*}, ded xaa naz Migrón
 nu laa xaa xcheen xaa naz Micmas.
- 29 Ded xaa yuu nu yé xaa:
 “Kwaz be gaa be naz yezh Geba.”
 Lee xaa yezh Ramá nzelo xiz lo yalnacheb,
 nu xoon xaa yezh Gabaa, yezh cheen Saúl.
- 30 ¡Nye mbazhe re xaa nzho yezh Galim,
 kenzha xaa Lais, proob xaa Anatot!
- 31 Lee re xaa Madmena xoon,
 nu lee re xaa Gebim kaxlaan.
- 32 Per zhiin mbizh kwaz xaa naz Nob;
 nu le xaa nseyn cheen dil kwaan yaa xaa
 nu wii xaa naz yek yi Sion, kwaan nak yi cheen Jerusalén.
- 33 Per wii gu, nalet xaa gan;
 nel lee Dios, Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy,
 kwaan yalngezh cheen xaa luux xaa re xaa mod ram yag.
 Choog xaa re yag kwaan mas naro,
 re kwaan ya nzeb, zee gaba lo yo.
- 34 Kwaan yibyag choog xaa re yag nachaara,
 zee luux yalchul cheen Líbano.

Ben cheen Isaí

- 11** ¹Cho beezh cheen Isaí zhiib tub ben;
 tub ben zhiib lo lox cheen xaa.
- ² Lee Mbi cheen Xaa Tubka Nak zo kwaan lee xaa,
 tub Mbi kwaan zaa yalnzhak nu le zee yo yek xaa,
 tub Mbi kwaan zaa konsej nu yalnabeyy,
 tub Mbi kwaan le labeyy xaa re kwaan
 nu zheb xaa ne xaa Xaa Tubka Nak.
- ³ Lee xaa yakla zheb ne Xaa Tubka Nak;
 nanaabt xaa kwent xomod nyun lo xaa,
 nixa nalet xaa tub kwaan kwent cheen re kwaan gon nzha xaa,

^{*} 10:26 Wii lo Jueces 7:23-25. ^{*} 10:28 Stub le yezh Hai.

- 4 sinka le xaa kwaan nali lo xaa prob
nu nali le xaa lo re xaa nadoo.
Luux xaa yizhyo kwaan kwaan nroo roo xaa;
gut xaa xaa nakap kwaan wdizh kwaan nroo roo xaa.
- 5 Lee yalnali gak mod sint kwaan nyu tich xaa
nu lee kwaan wli gak kwaan zii lextoo xaa.
- 6 Lee mbew yo tuka kwaan mbakxiil,
lee tigr gaa tubka kwaan mit,
nu lee ngoon yeen tubka ze kwaan mbezh,
nu lee tub madwin wee re ma.
- 7 Lee bak gaw yixyi tubka kwaan gos,
lee xinn rop ma tuka pa gaa,
nu lee mbezh gaw yix mod ngoon.
- 8 Lee madoo mad zer roo nizh kit roo yeer li mball nakap nu
mball mbazyon
nu lee mad pense mroo nizh cheep mad yaa mad leen xlaaz
mball wiz.
- 9 Nalet re ma nik tub yalki,
nixa nik tub kwaan nawent,
dubse yi nambey cheen na,
nel rese xaa labeyy Xaa Tubka Nak lo dubse yizhyo
mod nal doo nis nzho leen nistoo.
- 10 Mbizh zee lee xaa nak dii cheen Isai
yas mod tub bander cheen re yezh;
lo leeya ya rese yezh yizhyo, nu chul doo pa zoya.
- 11 Lee mbizh zee lee Xaa Tubka Nak list zaa yaa stuba,
zee le xaa yud zlak re xaa mlake mban lo yezh cheen xaa,
re xaa mlake naz Asiria, Egipto,
Patros, Etiopía, Elam,
Sinar, Hamat nu dubse roo nistoo.
- 12 Gaya kee xaa tub bander gak cheen re yezh,
toop xaa re xaa mroo Israel, dubse yizhyo
nu bareno xaa re xaa Judá, xaa mreech.
- 13 Lee re xaa Efraín nagaktra mbidyos;
lee re xaa ntezi re xaa Judá lux.
Lee re xaa Efraín nagaktra mbidyos Judá
nu lee Judá natezitra Efraín.
- 14 Tubka ya rop xaa naz pa nyaaz mbizh,
ya xaa dil xaa kwaan re xaa Filistea;

kiib xaa re kwaan lo re yezh nzhi naz ta nlen mbizh,
luux xaa yalnabeyy cheen xaa Edom nu cheen xaa Moab,
nu nabeyy xaa lo re xaa Amón.

- ¹⁵ Lee Xaa Tubka Nak sebizh nistoo cheen Egipto;
nu teed xaa yaa xaa lo yuu Éufrates,
xaal xaa tub mbi nazhoog loya,
zee gaka tub gazh yaa,
zee nzho mod dedyo xaa stub ta kwaan nii xaa.

- ¹⁶ Per yo tub naz zee bare re xaa mlake lo yezh cheen Asiria,
mod nguya lo re xaa Israel gorna mroo re xaa Egipto.

Kant kwaan nzholl xaa

- 12** ¹Lee mbizh zee yé lu:
“Xaa Tubka Nak, gol na lo lu.
Nixa ngunayii lu ne lu na,
lee yalnayii cheen lu mlaz, nu mseleyy lu na.
² ¡Dios nak xaa nzaa yalnaban lo na!
Gwii na lo xaa, zee nazhebt na.
¡Lee Xaa Tubka Nak, nak yalngezh cheen na,
lee Xaa Tubka Nak, nak xaa nzholl na lo;
lee xaa nak yalnaban cheen na!”
³ Kwaan yalnix koo gu nis, paro nzho yalnaban.
⁴ Lee mbizh zee yé lu:
“Gool be lo Xaa Tubka Nak,
zeet be le xaa;
yé be lo re yezh rese kwaan mle xaa,
yé be naro nak le xaa.
⁵ Gool be lo Xaa Tubka Nak, nel mle xaa kwaan naro doo;
lee re kwaane nzhaal gon xaa lo dubse yizhyo.
⁶ Re be xaa nzho yezh Jerusalén,
gool be nu kozhe be kwaan yalnix;
wlipa naro nak xaa lo be, Xaa Nambey nak lo Israel.”

Re kwaan gak lo yezh Babilonia

- 13** ¹Re kwaan ngunii Dios gak lo yezh Babilonia kwaan mlu
lo Chay xgann Amoz:
² Lep gu bander yek tub yi ndok.
Nye brazhe gu Lep gu yaa gu lo re xaa,
zee reep xaa roo pwert cheen yezh pa nded re xaa non.

- 3 Na mxaal re xaa mleey na
nu leeka na mrezh re xaa na, xaa nanzhebt,
zee teed xaa bid re xaa Babilonia kwent cheen yalnayii cheen na,
nu yakla re xaa gorna lee na le gan nu lu na gro nak na.
- 4 ¡Kenzha gu!
Nyu bi cheen zyen doo xaa naz re yi, mod zyen doo yezh.
¡Kenzha gu!
Nyu bi cheen zyen doo pa nabeyy xaa, re yezh kwaan mkasa.
¡Lee Xaa Tubka Nak xaa nkano dubse yalnabeyy nted list lo
re xsoldad xaa!
- 5 Nze re xaa naz yizhyo zit, naz pa mas zit lo yiba;
nak re xaa ne xaa nle xchinn Xaa Tubka Nak lo yalnayii
cheen xaa,
zee luux xaa dubse yizhyo.
- 6 ¡Bazhe gu lo yalnacheb,
nel lee mbizh cheen Xaa Tubka Nak nzhazhin gaxla!
¡Nzeya naz lo Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy mod tub kwaan
nakap lux!
- 7 Kwaanzee rese yaa xaa gak naguuzh
nu lextoo rese xaa gak nales.
- 8 Zheb doo rese xaa;
yalne nu yalnales yo lo re xaa;
kano xaa yalne mod ngwnaa me kayal xinn;
dedyall kad tub xaa gorna wii xaa lo wechxinn xaa;
lee garlo re xaa nlu yalnacheb cheen xaa.
- 9 ¡Wii gu!
Lee mbizh cheen Xaa Tubka Nak nze.
Naka mbizh nakap, mbizh naxinn
nu mbizh cheen yalnayii,
zee luux xaa yizhyo nu luux xaa rese myet,
xaa nzeb jwalt, lo yizhyo.
- 10 Re mbal nu stub naz mbal laa ma nazaatra ma xni;
lee mbizh yuyy gorna lena nu lee mbee nazaatra xni.
- 11 Tezi na re xaa lo yizhyo kwent cheen re jwalt
nu re xaa nakap kwent cheen re kwaan nakap;
nu le na zee kwaz yalxwa cheen re xaa ned
nu luux na xomod nzhak gaya re xaa ngeezh.

- 12 Masra cheep le na re myet ke or kwaan chul doo
nu masra cheep le na xaa ke or cheen Ofir.
- 13 Kwaanzee le na xiz yiba nu lee yizhyo gun,
gorna lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil
nu zhe kwaan luu yalnayii gro cheen xaa.
- 14 Nu kwenta mzhin, ma karenal xaa
nu kwenta mbakxiil ma nankanot xaa nkanap,
wii kad tub xaa naz lazh xaa nu xoon xaa naz xkizhyo xaa.
- 15 Loka xaa yizhal xaa, gut xaa xaa kwaan tub stak;
nu rese xaa zen xaa gut xaa xaa kwaan spad.
- 16 Delant lo re xaa gaske xaa re xinn xaa lo yo axta yilo gut xaa mad;
nu koo xaa rese kwaan nzho leen re li xaa;
nu lajwers kano xaa xngwnaa re xaa.
- 17 Na le zee lee re xaa Media yakla dil kwaan re xaa,
re xaa ne nanzoblazht tant or nixa plat.
- 18 Kwaan wez kee xaa yek re madwin
nu nalestla xaa ne xaa re mad pense ngol
nixa nalestla xaa ne xaa nik tub madwin kwaan wii xaa lo.

- 19 Nu lee Babilonia, yezh mas chul lo re yezh,
 kwaan xwa nlu nu yalxwa cheen re xaa Caldea *,
 zhin gaka mod Sodoma nu mod Gomorra, kwaan mluux Dios *.
 20 Nayotra xaa baa, nixa gwluzh nayotra nik tub dii baa,
 nixa nik tub xaa Arabia nazobt yoo ler cheen baa
 nu nixa re xaa nkanap mbakxiil nakwit xma xaa baa;
 21 sinka baa gaa re ma wen, naz ba yo re mbew
 nu leen li re xaa yizhe mdid;
 baa yo avestruz nu baa kee re chib wen briink.
 22 Leen re yoo ndok nu leen yilaw chul, kozhe re lo mbew.
 Mzhin gaxla mbizh kwaan gak re kwaane
 nu nazyentra mbizh gaka.

14 ¹Wlipa lee Xaa Tubka Nak kano yalnles lo dii Kob nu kweey
 xaa Israel. Le xaa zee yo xaa yizhyo cheen xaa stuba. Lee xaa
 zit nya yo kwaan re dii cheen Kob. ²Lee re yezh wee xaa nu ya xaa
 kwaan lee xaa axta pa ngu re xey xaa zee yo xaa baa. Lee re xaa
 Israel kano re stub yezh mod xaa ke zhiin nu me ke zhiin lo xaa,
 lo yizhyo cheen Xaa Tubka Nak; zee lee re xaa Israel zen re xaa
 kwaan mzen re xaa yilo, nu nabeyy xaa lo re xaa mchaldil xaa yilo.

³Gorna lee Xaa Tubka Nak, zaa deskans lo re yalzi nu lo
 yalnacheb nu lo re zhiin kwaan bid doo mke gu, ⁴xizhno gu rey
 Babilonia nu yé gu:

¡Wii xomod ngulo mded xaa nakap,
 nu xomod ngulo mluux yalnayii cheen re xaa nto yalxwa!

- 5 Lee Xaa Tubka Nak kiich baston cheen xaa nakap;
 kiich xaa baston cheen xaa nawent nak;
 6 re xaa mtezi re yezh kwaan yalnayii,
 nu mseweey xaa re myet, kwaan yalnayii mzaa golp xaa xaa
 nu kwaan yalnakap mrenal xaa re yezh.
 7 Dubse yizhyo zheta nzhak nu wen doo nzhi re xaa
 nu nzholl xaa kwaan yalnix.
 8 Axta re yag yer nu yag sedr cheen Líbano nxizhno lu nu mbezha:
 “Nel mluxla lu, nyentra cho mbiid choog nu.”
 9 Lee leen baa, paro nzho re xaa ngut,
 kulp cheen lu mleya zee mgun re xaa leen baa gorna zhin lu
 lo xaa;
 xkulp lu mleya zee nguxche re xaa ngut,

* 13:19 Caldea nak stub le yezh Babilonia. * 13:19 Wii lo Génesis 19:24.

- re xaa ngok non lo yizhyo,
zee kayaa xaa lu.
Re xaa ngok rey lo rese yezh,
roo xaa pa nabeyy xaa, zee kayaa xaa lu baa.
- 10 Rese xaa keb nu yé xaa lo lu:
“¡Noka lu ngok naguuzh!
¡Nal nakla lu kwenta tub xaa nu!”
- 11 Lee yalxwa cheen lu mla naz leen baa,
tuka kwaan bi cheen re xpagwel lu.
¡Nzha lu tuka kwaan re myaz,
nu leeka myaz nsaaw tich lu!
- 12 ¡Lu nak mod Mbal Ro, ma nlen garziil,
per mrenzeb lu naz yiba*!
Mlebi na lu lo yo, nel mluux lu re yezh.
- 13 Nzhé lu naz leen lextoo lu:
“Yixoob na axta yiba.
¡Zee zoob na nabeey na,
naz ya lo re mbal, ma nak cheen Dios!
Zoob na axta naz ta ya, lo yi kwaan nak cheen re dios;
- 14 Yixoob na pa mas ya nzeb tich xkaw,
zee gak na lal kwaan Dios, Xaa Nzob Naz Yiba.”
- 15 ¡Per mlebi na lu naz leen baa,
paro mas nech leen yeer!
- 16 Re xaa kwaan ne lo lu kich yek
nu le xaa xgab xomod nak lu, nu nzhé xaa:
“¿Che lee xaa ne, nak xaa nkun yizhyo,
xaa kwaan ncheb re rey ne?
- 17 ¿Che lee xaa mlaa yizhyo kwenta yizhyo bizh, nu ngobxex
xaa re yezh?
¿Che lee xaa ne nanlaat nya, re xaa mbe xaa stub yizhyo?”
- 18 Rese stub naz rey cheen re yezh, le respet,
kad tub xaa nzho leen baa;
- 19 per lee lu mlebi re xaa zit lo baa cheen lu,
kwenta tub ram kwaan nyent xchinn mlebi xaa lu.

* 14:12 Nee nlu xomod nak rey cheen Babilonia nu lal nak xaa kwaan Mbal Ro. Mbal Ro ngok tub dios cheen re xaa Canaán. Nee nzhekla Chay xizhno rey cheen Babilonia nel nto doo xaa yalxwa nu yiya nak xaa. Noka lee xaa renzeb axta lo yo modxa ngok lo Mbal Ro. Wii lo Kel 28:11-19 pa nii lal cheen rey cheen Tiro nu xomod mla xaa lo yo. Lak xaa nzak Mbal Ro nii nabix cheen Maxuu.

- Re xaa ngut kwaan spad,
 re xaa kwaan mla axta xan yeer,
 ngulo msaaw xaa tich lu.
 Nzhak lu kwenta xaa ngut xaa mtaazh xaa tich.
- 20 Nasebyot xaa lu kwaan re rey, nel mluux lu yizhyo cheen lu
 nu mbit lu re xaa yezh cheen lu.
 ¡Lee dii cheen re xaa nakap tira nabaretra xaa zeet xaa le xaa!
- 21 Nel kulp cheen jwalt cheen re xey xaa,
 ndexkwaa xaa pa nzhet re xinn xaa.
 Laa nayixchet xaa zee nalaket yizhyo lo xaa,
 nixa nayotra yezh cheen xaa lo yizhyo.
- 22 Lee Xaa Tubka Nak, xaa nkano dubse yalnabeyy né:
 “Na dil kwaan re xaa, na yilo luux Babilonia,
 lee xaa nu re dii cheen xaa,
 re ben, re xgann xaa nu re xos xaa.
- 23 Le na Babilonia yizhyo cheen mdid,
 na leya zee gaka tub gozh;
 kwaan yilob lob na pa mlux,
 né Xaa Tubka Nak, Xaa nzhak ndil.”

Kwaan gak lo yezh Asiria

- 24 Lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil mcheroo:
 “Rese gak modxa mlela na xgab;
 rese gak modxa nguni na.
- 25 Luux na Asiria, pa nak yizhyo cheen na,
 tazh na tich xaa lo re yi cheen na.
 Naketra xaa lazh na zhiin lo xaa,
 naketra kwaan tich xaa.
- 26 Kwaane nak xgab kwaan mle na, lo dubse yizhyo;
 kwaane nak kwaan myaan na, lo rese yezh.”
- 27 Lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil ngunii:
 “¿Cho né nagarlota?
 Nel lee xaa mze gaya,
 ¿cho nzho mod sekwaaz xaa?”

Kwaan gak lo xaa Filistea

- 28 Lee liin kwaan ngut rey Acaz, zee mzhin wdizh ne lo na nak Chay:
- 29 Rese gu xaa Filistea, nagakt nix lextoo gu,
 nel ngoch bar, bar kwaan mzaa golp gu;

- nel tub mball roo lo ben cheen mball wiz,
 roo tub mball, ma nzobi.
- 30 Lee re xaa prob kano yixyi gaw re mbakxiil,
 lee re xaa nyent demi lo, wen ded.
 Per lee na gut re dii cheen lu lo yalnlaan;
 zee luux na re xaa mlake.
- 31 Gu xaa Filistea, bazhe gu lo yalne
 xiz gu lo yalnacheb dubse yezh.
 Nel naz ta ya nze zyen doo soldad mod tub zhen,
 nu rese nali nze.
- 32 ¿Cho kwaan keb xaa lo xaa mxaal re yezh ne?
 Nel Xaa Tubka Nak wen mzob Jerusalén
 nu baa yo re xaa, xaa lazh xaa, xaa nales nzhak.

Kwaan ngunii Dios gak lo yezh Moab

- 15** ¹Kwaan ngunii Dios gak lo yezh Moab:
 ¡Lee yezh Ar cheen re xaa Moab lux, tub yaalaka
 luxa!
 ¡Lee yezh Kir cheen re xaa Moab lux, tub yaalaka luxa!
- ² Re xaa yezh Dibón nya xaa yidoo cheen xaa,
 nya xaa lo re mdo cheen xaa, zee goon xaa.
 Yezh Moab kayonn kwent cheen re xaa yezh Nebo nu
 Medeba.
 Yek rese xaa ruub
 nu rese xaa ruub xlox lo yalnles cheen xaa.
- ³ Rese xaa ngulo nguguuzh lo yalnles,
 ya xaa leen naz nu gak xaa ler ndox;
 yek re yoo nu lo re xbi kozhe re xaa.
- ⁴ Re xaa yezh Hesbón nu Eleale kozhe nye
 nu axta re xaa yezh Jahaza gon mod kozhe re xaa.
 Kwaanzee nales kozhe re soldad xaa Moab,
 nu xiz naz leen lextoo xaa.
- ⁵ Lee lextoo na kozhe kwent cheen Moab;
 re xaa nzholaan baa xoon xaa axta yezh Zoar,
 axta naz yezh Eglat-selisiya.
 Goon re xaa yixoob xaa yi Luhit;
 nu lee lo naz cheen Horonaim kozhe re xaa lo yalnles.
- ⁶ Lee nis kwaan nzho yizhyo Nimrim bizh;
 gool re yix; nayotra yix wen,
 nik stub chuut kwaan naye nalaketra.

- 7 Kwaanzee lee re kwaan non kwaan mle xaa gan
nu re kwaan mlozhaw xaa,
nyaya naz pa nded yuu cheen re yag razyas.
- 8 Nel lee yalnales kwib dub welt yezh Moab;
axta yezh Eglaim gon xomod kozhe re xaa
nu axta yezh Beer-elim zhin rezh cheen xaa.
- 9 Lee nis kwaan nzho yizhyo cheen Dimón yizhe ren leena,
nel na yaadno re kwaan masra nakap lo re xaa yezh Dimón;
mbezh xaal na lo xaa mlake yezh Moab
nu lo rese xaa seetaka mban lo yizhyo cheen xaa.

16 ¹Xaal gu tub mbakxiil lo xaa nabeyy lo yizhyo, lo Sela lo
yizhyo bizh

- nu axta yi cheen xchaap Jerusalén.
- 2 Lee re xngwnaa Moab, nzhak mod myin ma nzheb,
naz pa nded xaa yuu Arnón, nak me mod ma mlaa xlaaz.
- 3 Nu mbezh re xaa lo re xaa Jerusalén:
“Zaa tub consej lo nu, le wen tub xgab;
le lu yaal kwenta rolta mbizh,
le naro xkal lu kwenta yaal.
Kaxlaan re nu xaa nzo xonn
nu nakadet gu re nu xaa nzho laan.
- 4 Laa kaxlaan re nu naz Moab,
laa yizhal nu pa yo nu lo gu,
kanap nu lo re xaa nzhekla luux nu.”

Zhin mbizh lux re xaa nakap, nu lux re kwaan nakap,
zee lux xaa lo yizhyo.

- 5 Zhin tub xaa nabeyy,
lee xaa nabeyy tub mod nali nu gak xaa tub dii cheen David;
nali naab xaa kwent, nu nzhekla xaa le xaa kwaan wli.
- 6 Ne nu lee Moab nto doo yalxwa,
nu ne nu lee yezh Moab nakap doo nak,
lo yalxwa nu lo yalbalyent,
per rese yalnkade cheen xaa nanont nak.
- 7 Kwaanzee kozhe re xaa Moab,
rese xaa kozhe kwent cheen Moab.
Bazhe gu, gok nales gu, lo re ub bizh cheen Kir-hareset.
- 8 Mgool rese kwaan nzeb wen cheen Hesbón,
sbaaka ngok re yag ub cheen Sibma.

Lee re xaa non lo re xaa yezh mtaazh tich re yag ub kwaan
chul doo ngok.

Mtaazh re xaa tich re yag ub kwaan mzhin axta Jazer
nu yag ub kwaan mzhin axta yizhyo bizh;

lee re ram cheena mreech

nu noka re yag ub kwaan mzhin axta roo nistoo.

⁹ Kwaanzee nzhoon na,

mod nzhonn Jazer, lo re yag ub cheen Sibma.

Nu re gu yezh cheen Hesbón nu Eleale, goon na kwent cheen gu.

Nanzhontra xaa bi cheen yalnix, lo xle cheen gu nu lo
yalgon cheen gu.

¹⁰ Nyentra yalnix kwent cheen re yilo.

Nyentra cho nzholl nu nke bi leen re yag ub,

nixa nyentra cho nsii ub zee roo xis ub;

nel msaaw na bi cheen yalnix cheen re xaa.

¹¹ Kwaanzee nxiz lextoo na kwent cheen Moab;

mod yiib cheen bagwel, dub na nxiz kwent cheen Kir-hareset.

¹² Nixa ya doo re xaa Moab lo re mdo cheen xaa kwaan nzob

yek re yi,

nik tub kwaan nalet xaa gan, nebse yizha xaa;

gorna ya xaa nii xaa leen li xtios xaa,

per rese kwaan nle re xaa sbaasa gak.

¹³ Kwaane nak wdizh kwaan nzhala liin ngunii Xaa Tubka Nak,
kwent cheen Moab. ¹⁴ Per lee nal lee Xaa Tubka Nak né:

Lee leen xchon liin,

modxa nlab tub xaa nkin ke zhiin lo xpixwaan xaa,

xchon liin luux Moab;

rese yalnix cheen xaa nu rese yalrik cheen xaa lux

nu zee lake cheepse xaa mban nu xaa naguuzh.

Kwaan gak lo yezh Damasco

17 ¹ Kwaan ngunii Dios gak lo yezh Damasco:
¡Wii gu lo yezh Damasco!

¡Nagaktraya tub yezh!

Gaka nebse kwaan mlux.

² Lee re yezh cheen Aroer lakeya sbaasa;

gaka paro len yixyi kwaan gaw re mbakxiil nu nyent cho
cheb ma.

- 3 Nayotra yezh kwaan nye nak naz Efraín;
 nu nayotra yezh Damasco, pa nabeyy Siria.
 Nu lee chep xaa lake yezh Siria gak mod chep xaa lake
 Israel, xaa nye yilo.
 Snee né Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy.

Naab xaa kwent lo yezh Israel

- 4 “Re mbizh zee gak win yalchul cheen Kob
 nu yiib yalrik cheen xaa.
 5 Gaka mod nzhak gorna lee xaa ntoop yalgon
 nu ntoop xaa nzhobxtil kwaan yaa xaa;
 gaka mod bare xaa toop xaa rese nzhobxtil kwaan ngob yaa
 re xaa mtoopa yilo,
 yenn xan lach cheen Refaim.
 6 Per zlaka zlakse kwaan yilo yenlazh re xaa, mod gorna nrib
 xaa yag olib;
 nlake chop o chonaka xle yek ram
 nu tap o gaayka xle lo re ram kwaan mas nzaa xle.”
 Sbaa né Xaa Tubka Nak, Dios cheen re xaa Israel.
 7 Lee mbizh zee lee myet bare lo Xaa Mdexkwaa xaa;
 lee xaa wii lo Xaa Nambey nak lo Israel.
 8 Nawiitra xaa lo re mdo kwaan mdexkwaa yaa xaa,
 nixa nawiitra xaa lo re ngwneb cheen Asera,
 nixa re mdo pa nzek xaa yaal kwaan mdexkwaa xaa kwaan
 kwen yaa xaa.
 9 Mbizh zee lee re yezh kwaan nye nyaaw gak,
 kwenta re xle kwaan nlake lo re ben yag,
 gorna mle gan re xaa Israel xaa*.
 Rese kwaan lux.
 10 Nel myenlazh lu Dios, xaa msela lu
 nu namselazht lu Dios xaa nak mod ke kwaan nsaaw lu,
 kwaanzee nixa xeen lu yag wen nu xeen lu yag ub kwaan
 nze naz stub pa,
 11 nixa le lu rooya mbizh kwaan mxeen luya
 nu le lu kooya yeey yani yizhyo,

*17:9 Re yezh ne nak re yezh pa ngu xaa Canaán yilo mle gan Josué xaa. Wii lo Deuteronomio 7:1.

per lee xlee kwaan zaaya yiib lo lu,
gaka mbizh cheen yalnales, nu yalne kwaan nakap doo.

- 12 ¡Ay! Nyu doo bi cheen zyen doo yezh,
bi cheen re xaa nak mod bi cheen nistoo nayii;
¡ay, mbazhe re xaa zyen doo yezh,
mbazhe re xaa mod mbezh nall nis!
- 13 Nixa lee re yezh ke rezh mod bi cheen nall doo nis,
per lee Dios galno re xaa, nu xoon re xaa zit;
wee mbi re xaa mod nzhe mbi de cheen re yi,
nu mod nzhe mdun yide.
- 14 Gorna nzhazhel yizhyo, yalnacheb zhega ta zhin;
zeeraka yani yizhyo lee re xaa nayii ne be nyentla.
Sbaa nak kwaan yizo re xaa ntezi be;
kwaan ba nak kwaan kambaz re xaa nkiib xcheen be.

Kwaan gak lo Etiopía

18 ¹¡Ay, tira nawent gak lo yizhyo pa nzho bi cheen mbaz,
kwaan nzhi roo yuu cheen Etiopía!

² Nxaal yezh xmandad xaa lo yuu cheen Nilo
nu nya xaa leen bark kwaan nak yix yi gozh lo nistoo.
Re xaa nya mandad, gwa gu,
lijer gwa gu lo tub yezh pa nzhi xaa naro nu chul nlu*;
lo tub yezh kwaan nzheb doo re xaa ne palpa,
lo tub yezh kwaan ngeezh doo nu gaya nak,
lo yizhyo kwaan nzho doo yuu.

³ Rese gu, xaa dubse lo yizhyo,
wii gu gorna zob xaa bander yek re yi,
nu kenzha gu bi cheen trompet.

⁴ Snee né Xaa Tubka Nak lo na:
“Axta pa nzho na zheta gwii na,
mod xni cheen mbizh gorna nyalo nla yey,
modxa nla gop gorna ntoop xaa yalgon.

⁵ Gorna zeeraka yo yalgon,
gorna nzhab yeey nu lee ub nzhey,
zee nchoog na re ram yaaya
nu choog na re ben yeen.

* 18:2 Nee nzaa xaa kwent cheen mandad ya lo Cus, kwaan nak Etiopía.

⁶ Rese kwaan lake lo re ngolbech ma nzho yi,
 nu lo rese ma nakap ma nzho wen,
 dubse tyemp kwaan ndoop yalgon,
 zee gaka re kwaan gaw re ma nzobi,
 dubse tyemp nal,
 zee gaka re kwaan gaw re ma nakap *.”

⁷ Lee mbizh zee, lee yezh pa nzhi xaa naro nu chul nlu,
 yezh kwaan nzheb doo re xaa ne palpa,
 yezh kwaan ngeezh nu gaya nak nu yizhyo kwaan nzho
 doo yuu,
 wee xaa gon lo Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy.
 Wee xaaya lo yi Jerusalén,
 pa nzet xaa le Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy.

Kwaan gak lo yezh Egipto

19 ¹ Kwaan ngunii Dios gak lo yezh Egipto:
 Wii gu lo Xaa Tubka Nak liger zhin xaa Egipto
 nu zob xaa tich tub xkaw.

Lee re maj cheen Egipto xiz lo lee xaa,
 nu lee lextoo re xaa Egipto gak naguun.

² “Le na lee Egipto baxche leeka tich xaa Egipto
 nu dil re xaa leeka kwaan wech xaa,
 nu leeka kwaan wechxinn xaa dil xaa;
 yezh kwaan yezh,
 pa nabeyy tub xaa kwaan pa nabeyy stub xaa.

³ Lee re xaa Egipto nayotra gan lextoo xaa
 nu lee na le zee yiyo re kwaan nle xaa xgab le xaa.
 Zee zelo re xaa nabdizh lo re maj nu lo re bruj cheen xaa,
 lo re mbi cheen xaa ngut nu lo re wezh.

⁴ Za na Egipto lo tub patron xaa tezi xaa
 nu tub rey xaa nakap nak, xaa nabeyy lo re xaa”,
 né Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy, xaa nzhak ndil.

⁵ Yojwalt nis leen nistoo
 nu lee yuu Nilo nayotra nis nu bizha.

⁶ Lee re yuu nayotra, re byas zebech;
 lee nit nu re yix gozh roog.

* 18:6 Kwaan ne nii nabix cheen myet.

- 7 Re lach gax roo yuu bizh
 nu rese ben kwaan ngulaan xaa roo yuu bizh
 nu we tub mbi dox rese kwaan.
 8 Noka re xaa ngab mbal gak nales;
 nu gak nales doo re xaa nzen mbal leen yuu
 nu gak naguuzh re xaa nlabi yeez leen nis.
 9 Re xaa ndexkwaa ler non doo nales gak lextoo,
 re me nseli yil nu re xaa ntiib ler.
 10 Nales doo gak lextoo xaa ndexkwaa ler
 nu rese xaa nke zhiin gak nales nel nyent zhiin.

- 11 Wlipa ned doo re xaa non xaa yezh Zoán;
 re xaa nzaa kwent, xaa masra nzhak,
 nzaa xaa kwent nachan lo xaa nak faraón.
 ¿Xomod nzho mod nii gu:

“Na nak tub re xaa nzhak
 nu nak na tub re xinn re rey, xaa yilo?”

- 12 ¿Ma re xaa nzhak cheen lu nal?
 Zee yé xaa lo lu
 nu luu xaa lo lu xgab cheen Xaa Tubka Nak,
 xaa nzhak ndil
 nu cho kwaan le xaa lo yezh Egipto.
 13 Lee re xaa nabeyy xaa Zoán, ngok ned;
 nu mkade xaa re xaa nabeyy Menfis;
 mkade re xaa non re xaa Egipto, zee ralnii re xaa.
 14 Lee Xaa Tubka Nak mzaa tub mbi,
 zee ngok nachan yek re xaa,
 zee lee rese kwaan nle Egipto xgab le xaa nguyo,
 nu naz ne naz ba ngun Egipto,
 mod ngun xaa nzuzh gorna mbare lextoo xaa.
 15 Nik tub xaa nyent mod le yud Egipto,
 nexa cho nak xaa xaa nzo delant o xaa nzo tras,
 chol nak xaa xaa non o xaa nanont.

16 Lee mbizh zee lee re xaa Egipto gak kwenta ngwnaa. Zheb xaa nu xiz xaa ne xaa yaa Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy, gorna lep xaa yaa xaa luux xaa re xaa. 17 Lee yizhyo Judá gak tub kwaan zheb re xaa Egipto ne; kwent cheen re kwaan mlela Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, xgab le xaa lo re xaa, zheb doo re xaa nebse gon xaa zet xaa le Judá. 18 Re mbizh

zee leen Egipto yo gaay yezh kwaan wdizh diizh cheen re xaa Canaán nu cheroo re xaa gak nali xaa lo Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil. Tub re yezh ba roole yech cheen Herez.

¹⁹Re mbizh zee zob tub mdo cheen Xaa Tubka Nak leen yezh Egipto nu dexkwaa xaa tub kwaan zee selazh xaa Xaa Tubka Nak pa nzhaal xkizhyo xaa. ²⁰Nu naz Egipto gaka tub nseyn nu tub kwaan luu lee Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy, nak Dios. Nel kwent cheen re xaa ntezi xaa naab xaa lo Xaa Tubka Nak, nu lee xaa xaal lo re xaa tub xaa sela xaa nu saaw xaa lo re xaa ntezi xaa. ²¹Lee Xaa Tubka Nak luu nen cho nak xaa lo re xaa Egipto, nu lee re xaa Egipto labeyy Xaa Tubka Nak mbizh zee. Teed xaa ma nu zaa xaa gon lo Xaa Tubka Nak, nu yé xaa le xaa tub kwaan nu le xaaya nel mcheroo xaa le xaaya. ²²Nu seweey Xaa Tubka Nak re xaa Egipto: seweey xaa xaa nu sekwen xaa xaa stuba. Lee re xaa bare lo Xaa Tubka Nak, nu lee Xaa Tubka Nak lesla ne re xaa nu sekwen xaa xaa.

²³Lee re mbizh zee yo tub naz naro kwaan roo yezh Egipto nu zhin axta yezh Asiria. Re xaa Asiria ya yezh Egipto nu lee re xaa Egipto ya yezh Asiria, nu tuka ke re xaa zhiin lo Xaa Tubka Nak.

²⁴Lee mbizh zee lee yezh Israel gak tuka kwaan Egipto nu Asiria, yonse yezh gak kwaan le wen lo yizhyo, ²⁵nel lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, nii wen lo yon yezh: “Wen gak yezh Egipto, yezh cheen na; nu yezh Asiria, kwaan mdexkwaa na kwaan yaa na; nu yezh Israel, kwaan nak xleyo na.”

Kwaan gak lo Egipto nu lo Etiopía

20 ¹Lee Sargón rey cheen Asiria, mxaal mer xaa nabeyy xsoldad xaa zee mdil xaa kwaan yezh Asdod nu mle xaa gan lo yezh ba. ²Lee liin zee lee Xaa Tubka Nak mle xchinn Chay xgann Amoz zee nzhé xaa: “Kiib ler ndox, kwaan nak lu nu yelyed kwaan nke nii lu.” Snee mle Chay mzo cheey xaa nu mzo yicheek xaa.

³Zee nzhé Xaa Tubka Nak: “Snee dubse tub chon liin lee xmos na Chay zo cheey nu yicheek, kwenta nseyn kwaan gak lo Egipto nu lo Etiopía. ⁴Snee lee rey Asiria wee re xaa Egipto nu Etiopía, xaa gox nu xaa mad, yicheek re xaa nu cheey re xaa wee xaa xaa, cheey reke xaa zee roo xkalnto xaa. ⁵Zee zheb doo re xaa ngwii lo Etiopía nu xaa nkambaz zee re xaa Egipto le yud xaa nu sbaa noka xaa ne koo yalnto cheen xaa. ⁶Lee mbizh zee lee re xaa nzho roo nistoo

yé: ‘iWii gu cho kwaan ngok lo xaa nkambaz be, xaa ngunaab be yud lo, zee roo be lo rey cheen Asiria! ¿Lee nal, xomod xoon be?’”

Kwaan gak lo yezh Babilonia

21 ¹Kwaan ngunii Dios gak lo yizhyo bizh kwaan nzhi gax roo nistoo:

Mod re mdun kwaan nded Neguev,
sbaa nze re xaa ndil naz lo yizhyo bizh,
nak xaa tub yezh balyent.

² Tub kwaan nakap doo nak kwaan mlu lo na:
lee xaa nzaa yezh cheen xaa lo stub yezh nanalit mle xaa,
lee xaa nlewann nlux xcheen re xaa.

Elam, guxoob;

Media, dil.

Sekwaz na re kwaan mle yezh ne lo re stub naz yezh.

³ Kwaanzee lee lextoo na ne dooya;
ngulo nguzhe yalne lextoo na,
mod yalne cheen ngwnaa me kayal xinn.
Kwaan nzhon na nle nanetra na cho kwaan le na,
nu lee kwaan ngwii na nle zee zheb na.

⁴ Nzheb lextoo na,
nleya zee nxiz na lo yalnacheb;
lee yaal kwaan tant nyakla na zhin ngoka yalnacheb lo na.

⁵ Nzo xaa mes, nchil xaa lo ler mbek xaa lo yo;
nu nzhaw xaa nu nzho xaa.

iGu xaa nabeyy lo soldad, bzoli gu!

Guxso gu nu blo gu ze re yed kwaan nsaaw gu lo dil.

⁶ Nel lee Xaa Nabeyy né lo na snee:

“Gwa nu bzo tub xaa zo wii,

tub xaa né rese kwaan nlu lo xaa.

⁷ Gorna ne xaa lo re karet kwaan nya lo dil kwaan nke reke
re gway
nu lo re xaa nzob tich ngwes nu tich kamey,
zee masra wen mwii xaa.”

⁸ Nu xaa ngwii mbazhe*:

“iXaa nabeyy, yizata mbizh nzoli na yek yoo ndok;
nu rese yaal nzo na nkanap na yezh!

*21:8 Stub yech nkee: mrázhe xaa mod tub mbezh.

9 ¡Baa nze tub xaa nzho xaa leen tub karet,
 kwaan nya lo dil kwaan nke reke gway!”
 Nu lee diizh kwaan nzeno xaa nak:
 “¡Mlux, mlux yezh Babilonia!
 ¡Rese ngwneeb kwaan nak xtios re xaa mlux mla lo yo!”

10 Yezh cheen na nak mod xaa mtaazh nii xaa lo,
 ngok xaa mod nzhobxtil kwaan mlake pa mdexkwaa
 xaaya.
 Na ngunii lo lu kwaan mbin na,
 kwaan né Xaa Tubka Nak xaa nzhak ndil,
 xaa nak Dios cheen re xaa Israel.

Kwaan gak lo yezh Duma

11 Kwaan gak lo yezh Duma*:
 Tub xaa mrazhe lo na axta yi Seir nu né xaa:
 “Xaa nzo ngwii, ¿zlak tyemp seetaka gak yaal?
 Xaa nzo ngwii, ¿zlak tyemp nzhojwalt yani yizhyo?”
 12 Lee xaa nzo ngwii mkeb:
 “Nze yanila yizhyo, per noka nzela yaal.
 Chelee gu nzhekla gu nabdizh gu, nabdizh gu;
 chelee gu nzhekla gu bare gu, bare gu.”

Kwaan gak lo yezh Arabia

13 Kwaan gak lo yezh Arabia:
 Gu xaa yezh Dedán,
 xaa nkanze, leen yixwen kwaan nzeb Arabia kwaz gu yaal.
 14 Broo gu zhaal gu xaa nzhek doo lextoo;
 xaa nzho yezh Tema,
 gulaa gu nis lo re xaa,
 zaa gu kwaan gaw re xaa nkanze;
 15 nel nxonn xaa lo spad,
 nxonn xaa lo spad kwaan listla gut myet,
 nxonn xaa lo wez nu lo dil kwaan nakap.
 16 Nel snee né Xaa Tubka Nak lo na:
 “Nal dub leen tub liin mod nlab xaa nke zhiin,
 dubse yalchul cheen yezh Cedar lux,

*21:11 Duma nak stub le Edom.

¹⁷ cheepse xaa nkee wez gak xaa lake,
cheepse soldad xaa yezh Cedar banaka,
nel Xaa Tubka Nak, xaa nak Xtios re xaa Israel nguniya.”

Kwaan gak lo Jerusalén

22 ¹Kwaan ngunii Dios gak lo xan lach pa nlu kwaan lo xaa:
¿Cho kwaan nzak lu nal, nel lee re xaa lu nguxoob yek re yoo?

² Ngulo mgan dub yezh, rese xaa nyakla.

Lee re xaa lu nanguta kwaan spad,
nixa nanguta xaa lo dil.

³ ¡Rese xaa non lo lu xoon,

per yiga rese xaa,

nixa nakeet xaa wez yenn xaa!

Rese xaa nzhekla xoon zit lo xaa nayii ne xaa,

nixa seeya re xaa lu yiga.

⁴ Kwaanzee ni na:

“Bachi gu lo na;

laa gu gon na kwaan yalnles.

Laa gu na,

naseleyt gu na:

nel lee xchaap lazh na mluxla.”

⁵ Lee Xaa Nabeyy, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,

le tub mbizh paro zheb doo xaa, gan xaa,

xonn xaa, naz xan lach pa nlu kwaan lo xaa.

Gaka tub mbizh kozhe re bla,

nu axta lo re yi kozhe xaa.

⁶ Elam zen kwaan nyu kwaan nke wez,

nu yo xaa leen karet kwaan nya lo dil.

Kir zen yiib kwaan nsaaw xaa.

⁷ Yizhe karet kwaan nya lo dil lo lach cheen lu,

kwaan chul doo nlu;

nu lee re xaa nzob tich gway zo saaw roo pwert yezh.

⁸ Lee mbizh zee nayotra xaa kanap bla cheen Judá; zee wii gu lo yilaw kwaan le yi Líbano pa nzhozhaw re yiib. ⁹Wii gu lee bla cheen yezh cheen David mluxla zyen doo pa. Ngozhaw gu nis leen tank naz yat. ¹⁰Mlab gu re yoo cheen Jerusalén, nu mluux gu laka, zee kwaan re ke le nyera gu bla. ¹¹Leen rop bla dexkwaa xaa pa yo nis, pa yo nis cheen tank gox. ¡Per nangwiit gu lo xaa mdexkwaa rese kwaan, nixa nangnaabt gu lo xaa mle xgab re kwaan nzha doo liin!

- 12 Lee Xaa Nabeyy, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil
kwezh gu mbizh zee,
zee goon gu nu nales gak lextoo gu
nu chuub gu yich yek gu nu gak gu ler nadox.
- 13 ¡Per wii gu, nzho yalnix!
Nzhut xaa ngoon, nzhut xaa mbakxiil,
nzhaw xaa baal nu nzho xaa xis ub nu mbezh gu:
“¡Gaw be nu go be, nel yee yet be!”
- 14 Xaa Tubka Nak, Xaa nzhak ndil,
nguniiya lo na:
“Nachet na xjwalt gu,
nixa axta zhin mbizh yet gu.”
Nii naya, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil.

Roo Sebna zee zo Eliaquim

- 15 Snee né Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil: “Gwa bkwaan
Sebna, xaa nzho lozhya demi, xaa nabeyy yilaw nu guzh:
- 16 ‘¿Cho kwaan kale lu nee?
¿Cho mzaa diizh lo lu,
zee dexkwaa lu tub baa nee?
¿Chozhiin kadexkwaa lu tub baa pa yaa nzeb
nu chozhiin kadexkwaa lu leen ke paro yo lu gorna yet lu?
- 17 Wii, nixa nzak lu non doo lu,
lee Xaa Tubka Nak merla zen lu
nu nakap doo lebi xaa lu zit.
- 18 Taxche xaa lu mod pelot,
nu lebi xaa lu zit doo lo tub yezh ndok.
Baa yet lu, baa lake lu
nu re karet kwaan nya lu lo dil nu kwaan ngwii lu lo,
gaka tub yalnto leen li xaa nabeyy lo lu.
- 19 Kiib na lu paro nzo lu baa,
koo na lu lo yalnabeyy cheen lu.
- 20 Lee mbizh zee kwezh na Eliaquim, xgaan Hilcías,
xaa nak xmos na.
- 21 Segak na xab xaa kwaan nak xab lu,
zii na xked lu lextoo xaa
nu za na yalnabeyy cheen lu lo xaa.
Gak xaa mod xuz re xaa Jerusalén
nu lo re dii cheen Judá.

- 22 Tich xuk xaa kee na leyaw kwaan nxal li David;
kwaan xal lee xaa nyent cho nzho mod saawa;
kwaan saaw xaa nu nyent cho nzho mod xala.
- 23 Gak xaa kwenta tub stak kwaan nzob cho yoo
nu nye zob xaa
nu gak xaa tub xaa non
nu tub xaa xwa lo re xaa dii cheen xuz xaa.
- 24 Lo lee xaa kenga xaa re kwaan non,
lo rese xaa nak li xuz xaa,
re xaa nak xinn xaa nu re xos xaa
nu re xaa ne gak mod re xaa nanont
nu re xaa non gak kwaan nkenga lo xaa.
- 25 Lee mbizh zee,
né Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy,
'lee stak kwaan nye nzhob,
kwaan nkenga kwaan lo,
yech nu renzeb lo yo nu rese kwaan nke loya
nu rese kwaan nke loya gak byog.'
Nel Xaa Tubka Nak néya."

Kwaan gak lo Tiro

- 23** ¹Kwaan ngunii Dios gak lo yezh Tiro:
¡Kozhe re xaa nzeno bark kwaan nze naz Tarsis,
nel telise lux Tiro nu li paro mbaz bark!
Axta yizhyo cheen Quitim * roo diizh ngok re kwaane.
- ² ¡Kexa gu, xaa nzho roo nistoo,
xaa yezh Sidón*, xaa nto re kwaan
nu mle rik re xaa nkanze leen nistoo!
- ³ Leen nistoo nzhin re nzhobxtil kwaan nze naz lach cheen Sihor,
kwaan nak re yalgon kwaan nroo roo yuu Nilo;
nu kwaan ba nto lu lo dubse yizhyo.
- ⁴ ¡Sidón bton, nixa nak lu tub yezh ngeezh roo nistoo!
Nel lee nistoo nzhé:
"Nik tub welt nangoknet lextoo na mod me mzan mad,
nixa namzant na mad;
namxeent na madbyi,
nixa namseedt na madnaa *."

* 23:1 Stub le Quitim nak Chipre. * 23:2 Sidón nak tub yezh mzo gax Tiro.
Nak tubka dii. * 23:4 Xaa yezh ne nzak lee nistoo mzan xaa.

- 5 Gorna xoon wdizh cheen kwaane nu zhina axta Egipto,
goon xaa Tiro nu nales doo gak lextoo re xaa.
- 6 Gwa gu naz Tarsis;
brazhe gu xaa nzho roo nistoo.
- 7 Tiro ngok tub yezh kwaan ngu doo yalnix
nu ngoka tub yezh kwaan nzha doo liin nzhi
nu re xaa Tiro mzhin axta re yizhyo kwaan mas zit.
- 8 ¿Cho le zee gak re kwaane lo Tiro?
Naka tub yezh kwaan ngiiz koron,
tub yezh pa nto re xaa nle negos.
¡Nak re xaa xgann rey nu xaa non lo dub yizhyo!
- 9 ¡Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy, leya,
zee seton xaa re xaa nto yalxwa
nu zee koo xaa xkalnto re xaa non lo yizhyo!
- 10 Xchaap Tarsis, bke gon xkizhyo lu,
mod nle re xaa roo yuu Nilo,
nel lee yalnabeyy cheen lu lux.
- 11 Lep Xaa Tubka Nak, yaa xaa lo nistoo,
le xaa zee xiz re pa nzho yalnabeyy;
ngunabeyy xaa zee lee re bla kwaan nye cheen Canaán lux.
- 12 Nu nzhé xaa:
“Sidón, nayaklatra lu,
nales gak lu mod tub me mad me mre xaa.
Guxche nu bded naz Quitim*,
per nixa baa nyent mod kwaz gu.”
- 13 ¡Wii lo yezh cheen re xaa Caldea*!
Yezh ne nanont nal,
nel lee xaa yezh Asiria leya
tub pa nzho ma wen cheen yizhyo bizh.
Dexkwaa xaa re yoo ndok,
zee dil xaa kwaan yezh ne,
zee lux re yoo cheen kwaan nye nak.
- 14 ¡Brazhe gu, bark cheen Tarsis,
nel lee re yoo cheen gu kwaan nye nak mlux!
- 15 Re mbizh zee tira yenlazh re xaa xomod ngok Tiro dubse tub
chongal chii liin, lal liin kwaan mban tub rey. Per gorna yilo ded
chongal chii liin le xaa lo Tiro zee gak kwaan nzhé kant cheen
me nto cho:

*23:12 Stub le Quitim nak Chipre. *23:13 Caldea nak stub le Babilonia.

16 Me nto cho, me ngulo myenlazh re xaa,
 zen tub bagwel nu gwa leen yezh;
 bill tub kwaan mas chul,
 nu bill zyen doo kwaan,
 zee selazh re xaa lu.

17 Nu gorna yilo ded chongal chii liin lee Xaa Tubka Nak,
 yasewii lo Tiro, nu le xaa zee bare Tiro to re kwaan nu gaka
 mod tub me nto cho lo re stub naz yezh kwaan nzhi lo dubse
 yizhyo. 18 Per lee rese kwaan le xaa gan lo re kwaan to xaa
 gak nambey lo Xaa Tubka Nak. Nakwekt monton xaaya nixa
 nakozhawt xaaya, nel lee re kwaan le xaa gan gak xcheen
 re xaa nze xnaz Xaa Tubka Nak, zee gaw xaa axta yilo yizhe
 lextoo xaa nu gak xaa ler kwaan chul nlu.

Xaa Tubka Nak luux dubse yizhyo

24 1 Wii gu, lee Xaa Tubka Nak le lach lo yo nu luux xaaya,
 nawent le xaa lo yo nu cheech xaa rese myet.

2 Leeka kwaan gak lo ngwleyy, gak lo yezh,
 gak lo xaa nabeyy nu lo xmos xaa,
 gak lo me nabeyy nu lo me nke zhiin lo me,
 gak lo xaa nto nu lo xaa nzi,
 gak lo xaa ntache kwaan nu lo xaa nginn kwaan,
 gak lo xaa ntache nu lo xaa nzeb.

3 Lee lo yo lake nzhul,
 tira yilo koo xaa re kwaan non loya,
 nel Xaa Tubka Nak néya.

4 Lee yizhyo bizh nu gool,
 lee yizhyo ngok ne dub xan yiba;
 axta re xaa non lo re yezh kwaan nzhi lo yizhyo ngok ne.

5 Lee yizhyo ngok beed lo re kwaan nle xaa nzho loya,
 nel nambint xaa kwaan nii ley,
 nixa namlet xaa kwaan nii ley
 nu mdiich xaa trat kwaan tira ndii.

6 Kwaanzee mxobde xaa lo yizhyo zee luxa,
 nu lee re xaa ded yalzi lo kwaan mle xaa.
 Gut re xaa lo ki, zee lake cheepse xaa lo yizhyo.

7 Lux xis ub nu gool yag ub,
 lee xaa nyakla, gak nales lextoo.

- 8 Lux yalnix cheen tambor,
 lux bi cheen yalni
 nu lux bi yalnix cheen bagwel.
 9 Nagotra xaa xis ub gorna kayoll xaa
 nu gorna go xaaya nayaklatra xaa nel nales gak lextoo xaa.
 10 Telise lux yezh, rese yoo yaaw roo,
 zee nareebt nik tub xaa.
 11 Lee re xaa goon leen naz nel nyent xis ub,
 lux yalnix, nyentra yalnix lo dub yizhyo.
 12 Lee yezh lux
 nu lee roo yezh gak byog.
 13 Snee gaka lo yizhyo nu lo rese yezh;
 modxa nkwib xaa tub yag olib,
 zee nlake zlakse lo yag
 nu modxa nla xaa ub lo yag,
 zee nlake zlakse gorna nyalo nded yalgon.

 14 Lee xaa lake kozhe kwaan yalnix,
 lo kwaan gro cheen Xaa Tubka Nak;
 nu axta ta nyaaz mbizh kee xaa bi.
 15 Kwaanzee bill gu lo Xaa Tubka Nak,
 re xaa nzhi pa nlen mbizh,
 nu axta re yezh kwaan nzhi roo nistoo,
 re yezh kwaan zit nzhi,
 nel non le Xaa Tubka Nak, Dios cheen re xaa Israel.
 16 Axta pa nzhin yizhyo mbin nu nzholl xaa:
 “Le xaa respet Xaa Nali.”

 Per na nii:
 “Naguuzh na, naguuzh na;
 jxaa nzaa yezh cheen be,
 zaa xaaya lo stub yezh nayii ne be!
 17 jRe xaa nzho lo yizhyo,
 cheb gu mod ma,
 napa kala gu leen yeer nu tramp!
 18 Xaa nxonn lo bi cheen yalnacheb,
 la xaa leen yeer;
 nu xaa nroo leen yeer,
 zee la lo tramp.”

- Tub yey dox roo naz yiba
nu gun dubse xan yizhyo.
- ¹⁹ Lux dubse yizhyo,
raz yizhyo nu guna.
- ²⁰ Lee yizhyo ngun kwenta nguy
nu nguna kwenta ramad lo mbi dox.
Nga doo xjwalt xaa lo dub yizhyo,
zee lux yoo nu nayixchetra.
- ²¹ Lee mbizh zee,
lee Xaa Tubka Nak tezi rese yalnabeyy kwaan nzho naz leen yiba,
nu rese xaa nak rey lo yizhyo.
- ²² Kasa xaa re xaa nu kwii monton xaa,
mod xaa nya lozhyib.
Saaw xaa xaa leen lozhyib nu yilo ded lak mbizh,
zee ded xaa bid.
- ²³ Gaka mod lee mbee ton
nu noka ton mbizh,
nel yek yi Jerusalén naz Jerusalén,
lo re xaa gol,
jlee Xaa Tubka Nak, Xaa Nkano Dubse Yalnabeyy,
nabeyy kwaan dub xni cheen xaa!

Kwaan gool xaa lo Xaa Tubka Nak

- 25** ¹Xaa Tubka Nak, lu nak Xtios na;
le naro na le lu nu gol na lo lu,
nel mle lu kwaan gro doo;
re kwaan mle lu xgab le lu axta yilo, kwaan nali nak.
- ² Nel mle lu lee yezh mlux
nu ngok mod tub monton ke,
ngulo mlux yezh kwaan nye nak.
Lee yezh cheen re xaa zit tira ngob lo yo;
nu nabaretra xaa dexkwaa xaaya stuba.
- ³ Kwent cheen kwaane lee re yezh non yé gro nak lu,
re yezh cheen re xaa balyent zheb xaa ne xaa lu.
- ⁴ Nel nkanap lu xaa prob
nu nle lu yud xaa nkin yud lo bid cheen xaa;
nsaaw lu xaa lo yey bi nu nak lu xkal lo xaa lo neey.
Nel lee mbi cheen re xaa nakap
nak mod yey bi kwaan nke cho bla

- 5 nu mod neey kwaan nla yizhyo bizh.
Lu nle zheta nzhak yalxwa cheen re xaa zit,
mod tub xkaw nsaaw neey cheen xni mbizh
nu lu nle zheta nzhak re xaa balyent.
- 6 Yek yi Jerusalén, lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
dexkwaa kwaan gaw re xaa rese yezh,
dexkwaa xaa kwaan chul doo ndaww
nu xis ub kwaan masra chul;
zaa xaa re baal chul ndaww
nu xis ub kwaan wen doo.
- 7 Yek yi ne chaz xaa ler kwaan nsaaw re yezh,
ler kwaan nak mod nchaal xaa re xaa nzhet.
- 8 ¡Tira luux xaa yalgut!
Sekwiizh Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy, re nis kwaan mbinn
re myet
nu kiib xaa yalnto cheen re xaa lo dubse yizhyo;
nel lee Xaa Tubka Nak nguniya.
- 9 Re mbizh zee yé re xaa:
“¡Aja, xaa ne nak Xtios be!
Mwii be lo xaa
nu lee xaa mle yud be.
¡Xaa Tubka Nak, nak xaa nkambaz be!
Yakla be nu nix doo gak lextoo be,
nel mloo xaa be lo yalgut.”
- 10 Nel lee yaa Xaa Tubka Nak, kwib yek yi ne,
per lee yezh Moab taazh xaa tich leeka pa nzhikwaaya,
mod ntaazh xaa lo yix lo xke ma.
- 11 Lee xaa yezh Moab chiil yaa,
mod nle tub xaa kwaan nya nze lo nis.
Per lee Xaa Tubka Nak, luux yalxwa cheen xaa
nu re kwaan xwa kwaan nle yaa xaa.
- 12 Luux xaa re bla cheen yezh cheen lu kwaan nye nak,
luux xaaya nu lebi xaaya lo yo, axta yilo gaka yide.

Kant kwaan gool xaa gorna ngwii xaa lo Xaa Tubka Nak

26 ¹Lee mbizh zee gool xaa kant ne naz yizhyo cheen
Judá:

- “Nkano be tub yezh kwaan ngeezh.
 Dios nkanapa kwenta tub bla kwaan nye doo.
- ² Xal gu roo yezh,
 zee reep re xaa nali nak, xaa nle kwaan wli.
- ³ Wen nkanap lu xaa zee wen nzo xaa,
 re xaa nye nzo lo lu, nel ngwii xaa lo lu.
- ⁴ Tubka gwii gu lo Xaa Tubka Nak, nel Xaa Tubka Nak,
 nak mod ke kwaan tubka nsaaw be.
- ⁵ Lee xaa nle nadoo re xaa nto yalxwa
 nu nle nadoo xaa re yezh nto yalxwa,
 ngobi xaaya lo yo
 nu ngobi xaaya zee gaw xaa yide.
- ⁶ ¡Re xaa prob nu re xaa nales nzhak,
 ntaazh xaa kwaan nii xaa!”
- ⁷ Nali nak xnaz xaa wen nak;
 lu nak xaa nali, nle nali xnaz xaa nali nak.
- ⁸ Xaa Tubka Nak, nkambaz nu lu,
 axta gorna naab lu kwent;
 lee le lu nu re kwaan mle lu,
 nak kwaan nzhekla nu.
- ⁹ Dubse yaal nkwaan na lu,
 lee garziil nkwaan na lu kwaan dub lextoo na,
 lee gorna naab lu kwent lo yizhyo,
 zee lee re xaa yizhyo ne cho kwaan nak kwaan wli.
- ¹⁰ Nixa luu lu yalnles lo xaa nakap,
 per nalat kwaan wli yek xaa, leen yizhyo cheen xaa nali;
 seetaka le xaa kwaan nawent
 nu nalabeyyt xaa yalnabeyy cheen Xaa Tubka Nak.
- ¹¹ Xaa Tubka Nak, mlepla lu yaa lu naab lu kwent,
 per lee re xaa nanzeenta.
 Gorna wii xaa lo yalnkelala cheen lu lo yezh nu ton xaa;
 naab na zee sela lu ki cheen lu lo re xaa nayii ne lu.
- ¹² Xaa Tubka Nak, lu nzaa yalnix lo nu,
 nel nle lu yud nu lo re kwaan mle nu.
- ¹³ Xaa Tubka Nak, xaa nak Xtios nu,
 stub naz xaa ngunabeyy lo nu, per nebse lu nle nu
 respet.
- ¹⁴ Ngutla re xaa nu nabantra xaa,
 ngut re xaa nu narobantra xaa,

- nel mtezi lu xaa nu mluux lu xaa,
mle lu zee nyentra cho zelazh xaa.
- 15 Xaa Tubka Nak, lu mle naro re nu xaa nak yezh cheen lu,
mle naro lu lu nu mle non lu lu,
nel mle naro lu yizhyo kwaan mzaa lu lo nu.
- 16 Xaa Tubka Nak, lo yalnales nkwaan xaa lu;
ngunii xaa lo lu, gorna mtezi lu xaa.
- 17 Xaa Tubka Nak, ngok nu mod me nakxinn,
me merla gal xinn,
mbezhe wii me nu mbazhe me lo yalne.
- 18 Ngok nu mod me nakxinn,
mkano nu yalne mod me nzan mad,
per namzant nu mad nebse mbi,
nanont re kwaan mle nu lo yizhyo,
zee nangoltra xaa lo yizhyo.
- 19 Per roban re xaa lu xaa ngut,
lee re zhit kano yalnaban stuba.
Guxche gu nu bazhe gu kwaan yalnix,
re xaa kwaan ngokla yide.
Nel gop cheen lu nak gop kwaan nla garziil,
nu lee yizhyo zare re xaa ngut, zee roban xaa.
- 20 Yezh cheen na gwa nu reep leen li lu
nu saaw lu roo yoo yilo reep lu leen yoo,
kaxlaan cheep, axta yilo ded yalnayii.
- 21 List zo gu, nel lee Xaa Tubka Nak, roo pa nzho xaa,
zee tezi xaa kwaan nakap lo jwalt cheen xaa,
lo re xaa nzhi lo yizhyo;
nel lee yizhyo cheen lu luu ren kwaan mxo
nu nasaawtra yizhyo re xaa mbit re myet.

Lee re xaa Israel bare lo xkizhyo xaa

27 ¹Re mbizh zee lee Xaa Tubka Nak, tezi leviatan,
mball ma nye nxonn.

Kwaan spad ndok cheen xaa gut xaa leviatan,
mball ma nduuzh kwenta tub lee doo;
gut xaa waz gox, ma nzho leen nistoo.

²Re mbizh zee yé Xaa Nabeyy:

“Gool xaa cheen re yag ub,
kwaan nzaa xis ub naxne chul doo.

- ³ Na, Xaa Tubka Nak, nkanapa;
 tubka nzoog naya;
 nkanap naya zhe nu yaal,
 zee nyent cho le kwaan nawent loya.
- ⁴ Nyent yalnayii lo na.
 Cheleeya nzeb yixwen nu yich dil,
 na kwaan leeya nu tira zek naya,
- ⁵ per nazekt xaa lo na,
 chelee xaa yiid lo na nu kwi wena kwaan na.
 ¡Aja, nkin kwi wena kwaan na!”
- ⁶ Zhin re mbizh kwaan lee Kob len lox,
 la yeey nu len ben Israel,
 nu dubse yizhyo yo xle cheen xaa.
- ⁷ Lee Xaa Tubka Nak,
 namtezit tant Israel
 mod mle xaa kwaan re xaa mzaaya yenn Israel,
 nixa namluuxt xaa Israel,
 mod mluux xaa re xaa mluux Israel.

- 8 Mod kwaan tezi Dios yezh cheen xaa
 nak xaal xaa xaa stub yezh,
 koo xaa xaa kwaan tub mbi ndok,
 mod nroo mbi kwaan nze naz ta nlen mbizh.
- 9 Snee yenlazh xaa re jwalt kwaan mle Kob
 nu re kwaane gak mod xle nel mzhe re xjwalt xaa;
 zee luux re xaa rese ke cheen mdo axta gaka yide,
 mod xaa nzoog ke yeey;
 nik tub ngwneb cheen Asera nalaketra
 nu nixa nik tub mdo pa nzek xaa yaal.
- 10 Nel lee yezh kwaan nye nyaaw lux;
 gaka tub pa nayot nik tub myet
 gaka mod tub pa mlaa xaa mod yo wen.
 Baa gaa re ngoon yeen,
 baa gaw ma yixyi nu re lag cheen re yag.
- 11 Gorna lee re ram cheena bizh nu yech reya
 nu lee re ngwnaa yiid nu kichki meya.
 Nel yezh ne nanakt tub yezh nkano yalnzhak;
 kwaanzee lee Xaa Mdexkwaa re myet nalestla xaa ne xaa
 re xaa,
 nalestla xaa ne xaa xaa.
- 12 Re mbizh zee lee Xaa Tubka Nak le mod xaa ngazya nzhobxtil,
 zelo xaa roo yuu Éufrates nu axta roo yuu chuut cheen
 Egipto,
 nu lee re gu xaa Israel,
 tubga, tubga gu wee xaa.
- 13 Noka re mbizh zee kwezh xaa trompet nye doo
 nu yiid re xaa mreech naz yizhyo cheen Asiria
 nu re xaa mbe xaa nya naz Egipto
 nu gool re xaa lo Xaa Tubka Nak yek yi nambey,
 kwaan nzob naz Jerusalén.

Naab xaa kwent lo xaa Efraín

28 ¹Ay bid doo ded re gu xaa Efraín,
 xaa nto yalxwa nu nzuzh;
 lee yezh kwaan nabeyy lu nak mod tub koron
 cheen yeey kwaan mgool!
 Nzoba naz xan yi paro nzelo lach

- nu naka tub yizhyo wen doo.
 ¡Mlux re yalxwa cheen gu,
 nel msegan xis ub yek gu nu naxto gu lo yo!
- ² ¡Per wii gu!
 Lee Xaa Tubka Nak, nkano tub xaa ngeezh doo nu
 non doo,
 zee lebi xaa yezh ne lo yo.
 Gak xaa mod yey dox kwaan nzeno yuuke,
 mod mbi dox kwaan nluux,
 mod yeyxoo doo kwaan nselaw re kwaan
 nu yilo looba lo yizhyo.
- ³ Taazh xaa tich koron cheen Efraín,
 kwaan nak yalxwa cheen xaa,
 nel nguy nak re xaa.
- ⁴ Lee yalchul cheen xaa nak mod yeey kwaan mgool,
 leeya nak tub yeey kwaan nzeb lo lach chul cheen xaa.
 Gaka mod tub trat kub kwaan nguy
 gorna zeeraka yo yalgon,
 gorna lee xaa ne loya,
 zee zen xaaya, nu keb xaaya.
- ⁵ Lee mbizh zee, lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
 gak koron cheen yalnix,
 mod tub kwaan nak mod koron chul nlu,
 lo zlak xaa yezh cheen xaa xaa mlake.
- ⁶ Xaal xaa mbi kwaan wli lo jwes gorna naab xaa kwent
 nu zaa xaa jwers lo re soldad, xaa kanap yezh.
- ⁷ Per lee re ngwleyy nu re xaa nzaa kwent nawlit kwaan né
 Dios lo,
 noka mzuzh xaa kwaan xis ub.
 Mod xaa mzuzh nachan nle xaa xgab,
 mrenzeb xaa lo kwaan ngwii xaa lo
 nu nanalit naab xaa kwent.
- ⁸ ¡Rese lo xmes xaa mxo re kwaan mbare lextoo re xaa
 nu nik tub pa nzhul namlaket!
- ⁹ Nzhé xaa:
 “¿Chol nzhak xaa kaseed xaa be?
 ¿Cho la ley yek?
 ¿Kas nzak xaa nak be mod madwin, mad mlaa nanzhotra nizh?

- 10 Nseed xaa be:
 Ble kwaane, ble kwaan ba,
 nee nzho tub ley, baa nzho stub ley,
 tub chuuta nee, tub chuuta naz ba.”
- 11 Zee lee Dios yé lo yezh ne kwaan xtizh stub xaa,
 kwaan re wdizh nagan doo.
- 12 Nzhé xaa lo re xaa xaa:
 “Nee nak pa le xaa deskans;
 laa le re xaa nguzh le deskans.”
 Nu noka:
 “Nee nak pa kwaz xaa.”
 ¡Per nambint xaaya!
- 13 Zee lee xtizh Xaa Tubka Nak, zhin lo re xaa:
 Ble kwaane, ble kwaan ba,
 nee nzho tub ley, baa nzho stub ley,
 tub chuuta nee, tub chuuta naz ba.
 Snee yilo ya xaa naz tich nu la xaa lo yo,
 wee xaa xaa, yiga xaa nu zen soldad xaa.

Kwaan gak lo Jerusalén

- 14 Re xaa nabeyy lo yezh Jerusalén,
 kenzha gu xtizh Xaa Tubka Nak.
 Gu nxizhno,
- 15 mbezh gu:
 “Mle nu tub trat kwaan yalgut,
 nkano nu tub trat kwaan pa nya xaa nzhet.
 Lee gorna yiid kwaan nakap,
 zee nyent cho leya nu,
 nel pa yo nu mkwaan nuya kwaan yalnkade;
 nu nkaxlaan nu lo yalnkade.”
- 16 Kwaanzee lee Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy né snee:
 “Na zoob tub ke naz yezh Jerusalén,
 tub ke non doo kwaan nzob skin yoo
 nu lee xaa ngwii lo xaa nayiyot.
- 17 Zoob na xaa lal mod lo kwaan wli
 nu lee yalnali gak mod plom.”

Lee yuuke luux gu pa mkaxlaan gu kwaan yalnkade
 nu lee nis nall wee gu
 nu selawa pa nkaxlaan gu kwaan yalnkade.

- 18 Zee lux trat kwaan myaan gu kwaan yalgut
nu lux trat cheen gu zee nanyat gu leen baa.
Lee gorna zhin yalzi, telise taawa re gu.
- 19 Kad welt deda, zee weeya gu,
deda yizata garziil nu deda zhe nu yaal.
Nebse gon xaa kwaane,
zee cheb dooya xaa.
- 20 Win doo loon nu nyent mod segaa xaa tich xaa,
nu lee chamar win doo nagaata ral cho xaa.
- 21 Lee Xaa Tubka Nak, le modxa mle xaa yek yi Perazim,
dil xaa mod mdil xaa naz xan lach cheen Gabaón^{*};
zee luu zhiin kwaan nagan cheen xaa,
zee le xaa kwaan nabix.
- 22 Lee nal naxizhnotra gu xaa,
nap lee xaa mas kasii gu kwaan xkaden xaa,
nel né Xaa Nabeyy lo na, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
zee lux dubse yizhyo, nel nakladiizha.
- 23 Kenzha gu, bin gu kwaan ni na;
kenzha gu, bin gu xtizh na:
- 24 Gorna lee tub xaa lee leyo ko ben,
nanket xaa rey lo yo rese mbizh,
nixa naleet rese mbizh nlee xaa lo yo.
- 25 Sinka gorna nyilo nkee xaa lak rey,
nxoble xaa eneldo nu komin nu nxoble xaa nzhobxtil daball,
lee sebad nu stub naz yix le centeno nxoble xaa xlugara.
- 26 Nel Dios nak xaa nluya
nu nseed xaa xomod gaka.
- 27 Nel nanzoogt xaa eneldo kwaan tub kwaan nga doo,
nixa nanteedt xaa karet tich komin,
sinka lee eneldo ngaske xaa kwaan tub yag,
nu lee komin ngaske xaa kwaan bar.
- 28 Lee nzhobxtil nyog nkin laa xaa yoga,
zee dexkwaaya yat.
Nted xaa karet ticha,
nixa lee gway nanzoogta.

^{*}28:21 Yi Perazim mle David gan lo re xaa Filistea (2 Samuel 5:20; 1 Crónicas 14:11). Nu lach Gabaón, mle Josué gan lak rey cheen yizhyo Canaán (Josué 10:9-15).

29 Noka re kwaane nle Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
lee xaa nkano xgab kwaan ndedyall re xaa ngwii.

Ariel nu re xaa nayii ne Jerusalén

- 29** ¹Ariel, Ariel*, ;tira nawenta gak lo lu,
yesh pa ngu David!
Kwib stub liin lo re liin
nu seetaka yo re mbizh cheen re yalni.
- ² Per na le zee ded Ariel bid
nu yo yalne nu yalnales
nu gaka lo na mod tub mdo, pa nted xaa ma*.
- ³ Zoob na yoo ler cheen na dub welt lo lu;
dexkwaa na kwaan ya nzeb dub welt cho lu
nu lep na kwaan ya nzeb zee dedyo xaa yek bla cheen lu.
- ⁴ Zee lux lu nu lo yo naxto lu nii lu,
lee kwaan nii lu roo axta lo yide.
Naxto lu lo yo nu mod tub bes luu gorna nii lu;
lee wdizh cheen lu roo leen yide
nu gaka tub kwaan peen nyun.
- ⁵ Per lee re xaa zyen doo,
xaa nayii ne lu gak xaa mod yide kwaan lan doo,
nu lee re xaa nanlestla,
xaa zyen doo gak mod paj kwaan nzhe mbi.
Zhega nu tas gaka.
- ⁶ Lee Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil yiid lo lu kwaan
ngwzi,
kwaan xog nu kwaan bi ndok,
yiid xaa kwaan tub yey bi ndok
kwaan bal gro.
- ⁷ Zyen doo yesh kwaan ndil kwaan Ariel,
rese xaa ndil kwaan leeya nu xaa ndil kwaan re yoo nye cheena,
re xaa kwaan nsaaw dub welta,
gak xaa mod tub mkaal,
gak xaa mod tub kwaan nyun lo xaa nzhal yaal.
- ⁸ Mod xaa nlaan nu nchaa lextoo lee xaa kayaw,
per gorna nroo mkaal lo xaa seetaka nlaan xaa;
mod xaa nzhek lextoo nu nchaa lextoo lee xaa kayo nis,

*29:1 Ariel nak stub le Jerusalén. *29:2 Lee wdizh mdo nzhon mod wdizh Ariel. Nanet xaa wen wen xomod nzhaal ke versículo ne.

per gorna nroo mkaal lo xaa,
 lee yizhnzhek ngulo msebizh leen yenn xaa.
 Sbaa gak lo re zyen doo yezh kwaan nchaldil yi Jerusalén.

Xaa Israel nak mod xaa syeg

- 9 ¡Seetaka gok gu xaa nachan!
 ¡Seetaka gok gu xaa syeg,
 xaa nyent mod wii lo nik tub kwaan!
 ¡Seetaka naz ne naz ba ze gu mod nguy,
 nixa nangut gu nzoo!
- 10 Lee Xaa Tubka Nak mxaal lo re gu tub mbi,
 kwaan mzaa tub mkaal ndok lo gu;
 lee re xaa nii kwaan mbezh Dios lo xaa myaaw zaalo
 nu lee re xaa mbezh cho kwaan gak myaaw garlo.
- 11 Lo re gu, rese kwaan nlu lo xaa,
 nak mod wdizh kwaan nke lo tub yech kwaan nyaaw
 kwaan sey.
 Chelee xaa zaa xaa yech lo tub xaa nzhak nlab
 nu yé xaa lo xaa:
 “Le jabor lab kwaane”,
 zee lee xaa zee keb:
 “Nyent mod lab naya nel tira nyaaw loya.”
- 12 Nu chelee xaa zaa xaaya lo tub xaa nagakt lab,
 nu yé xaa lo xaa:
 “Le jabor lab kwaane”,
 lee xaa zee keb: “Nagakt na lab na.”
- 13 Lee Xaa Nabeyy né:
 “Yezh ne nzholl lo na nebse kwaan roo xaa
 nu nebse kwaan roo xaa nle xaa respet lo na,
 per lee lextoo xaa zit nzo lo na.
 Lee mod nzholl xaa lo na
 nak nebse tub kwaan ngunabeyy myet xaa.
- 14 Kwaanzee stub welt lee na le zee dedyall yezh ne
 le na re kwaan gro;
 lux na yalnzhak kwaan nkano re xaa nzhak,
 nu tas nayotra yek re xaa nzho yek.”
- 15 Tira nawent gak lo re xaa nkaxlaan
 re kwaan nle xaa xgab le xaa,

nkaxlaan xaaya lo Xaa Tubka Nak, pa mas nech;
 nle xaa re kwaan nakap cheen xaa lo yalnakaw
 nu nle xaa xgab:

“Nyent cho wii lo be, nyent cho ne re kwaan nle be.”

16 ¡Nle gu re kwaan tub mod tira nawent!

Nalalt nak ban kwaan xaa ndexkwaa yas.

¡Nyent mod yé kwaan mdexkwaa xaa lo xaa mdexkwaaya:

“Naleet lu mdexkwaa na!”

¡Nyent mod yé yas lo xaa mdexkwaaya:

“Nik tub kwaan nanlat yek lu!”

Xaa Tubka Nak zii re xaa Israel zee gak xaa, xaa xaa

17 Naxchetra lee Líbano gak tub yizhyo pa nxen kwaan

nu lee yizhyo pa nxen kwaan,

gak tub yi pa nzeb zyen doo yag non.

18 Lee mbizh zee lee re xaa nkwee nzho mod gon

gorna lab xaa yech

nu lee garlo re xaa syeg nzho mod yani

lo yalnakaw nu gorna blana.

19 Lee re xaa prob bare yakla lo Xaa Tubka Nak,

lee re xaa mas nkin kwaan,

gak nix lo Xaa Nambey nak lo Israel.

20 Nayotra re xaa nanlestla

nu lux re xaa nakap nak

nu lux rese xaa nle xgab le kwaan nawent

21 nu lux re xaa kwaan tub lanaka wdizh

ngaazh kwaan tich xaa namlet kwaan nawent

nu xaa kwaan nle tramp lo jwes

nu xaa kwaan yalkade

nle zee nanzhakt kwaan nali lo xaa

nyent cho kwaan mle.

22 Kwent cheen kwaan ba lee Xaa Tubka Nak,

xaa mlloo Abraham lo yalgut,

né lo re xaa nak dii cheen Kob:

“Lee Kob natontra nal

nu nixa nagaktra nales garlo xaa.

23 Gorna wii xaa lo re xinn xaa

nu lo re kwaan le na lo re xinn xaa,

zee rese xaa le respet na;

zee ne rese xaa nambey nak Xaa Nambey, Xtios Kob
nu zheb re xaa ne Dios cheen re xaa Israel.

- 24 Re xaa kwaan nanetra cho kwaan le xaa
kano xaa yalnzhak;
nu lee re xaa nii nawent
zeyal xaa seed xaa.”

Nanzhaalt kwaan gu yud lo re xaa Egipto

- 30** ¹Lee Xaa Tubka Nak nzhé:
“Ay re gu, xaa nak mod mad, xaa ned.
Nak gu xaa nle re kwaan kwaan nanakt xgab cheen na.
Nle gu trat kwaan nanakt cheen Mbi Naban cheen na.
Nzhib gu jwalt tich wech jwalt,
² nel nya gu lo xaa Egipto,
per nangunit naya lo gu.
Naab gu yud zee kanap Faraón gu,
zee kaxlaan gu lo xkal cheen Egipto.
³ Lee yalngezh cheen Faraón gak yalnto cheen xaa,
nu nanont yo gu lo xkal cheen Egipto.
⁴ Nixa naz Zoán* nkano gu xaa non
nu axta yezh Hanes zhin re xmandad gu,
⁵ rese gu lake kwaan yalnto,
kwent cheen tub yezh nyent xchinn,
xaa nanlet yud gu nixa nyent kwaan wen lo,
nebse nzeno yalnto nu yalzi.”
- ⁶ Kwaan ngunii Dios gak lo re ma nzho Neguev:
Ded xaa yizhyo cheen yalne nu cheen yalnles,
yizhyo cheen re mbezh, ma mach nu ma gol,
cheen mball nu mball ma nzebi, ma nayii xttox.
Tich ngwes nzhe xaa re kwaan non cheen xaa,
noka tich kamey nzhe xaa re kwaan non
lo tub yezh nyet xchinn.
⁷ Per nik tik nanont yud cheen Egipto,
kwaanzee mlole na xaa:
“Rahab*, ma nakap nu nik tik nanont yud cheen Egipto.”

* 30:4 Zoán nu Hanes nak chop yezh cheen Egipto. * 30:7 Rahab nak tub ma
naxinn, ma ngu leen nistoo. (Job 9:13; 26:12; Salmo 89:16; Isaías 51:9).

- 8 Lee nal gwa nu kee kwaane lo tub tab.
 Keeya lo tub yech kwaan nak yed,
 zee lee mbizh gwluzh, tira lakeya mod yabis lo xaa.
- 9 Nel yezh ne nak mod xiin na per ned xaa,
 nkade xaa,
 nanzheklat xaa kenzha ley cheen na, Xaa Tubka Nak.
- 10 Lee lo re xaa nlu kwaan gak nzhé xaa:
 “Nalutra mas kwaan lo nu”,
 nu nzhé xaa lo re xaa nzaa kwent xtizh Dios:
 “¡Nazaatra gu kwent kwaan wli lo nu!
 Né kwaan chul lo nu,
 zaa gu kwent nebse kwaan wen lo nu, nixa nawlita.
- 11 Laa gu naz, bachi gu lo naz,
 laa bachi gu lo nu kwaan xtizh Dios Nambey cheen Israel.”
- 12 Snee né Xaa Nambey cheen Israel:
 “Gu namkayaat wdizh ne;
 mle gu kwaan nakap zee mtoop gu demi
 nu mkade gu zee mkwaan gu yud stub ta.
- 13 Kwaanzee leeka jwalt cheen gu zhin lo gu nu luuxa gu.
 Gaka mod tub bla ndok kwaan mlabeche,
 kwaan merla baxche, kwaan nanet xaa cho gor lux.
- 14 Nu gak byog xaa mod tub yas yo,
 mod tub yas kwaan yilo le bdiich xaa.
 ¡Byog yilo gaka, nu tira nayotra xchinna;
 nixa nalexchinnta gaka bsinn kwaan wee xaa ki,
 nixa nalexchinnta kooya nis leen bzo!”
- 15 Kwaanzee snee né Xaa Tubka Nak,
 Xaa Nabeyy, Xaa Nambey cheen Israel:
 “Bare gu lo na nu zheta gak gu,
 zee koo na gu lo re xaa nayii ne gu.
 Cheleeya wlipa ngwii gu lo na
 nu zheta gak gu, zee gak ngeezh gu.”
 ¡Per lee gu nanzheklat leya!
- 16 Mbezh gu:
 “Xonn be kwaan gway.”
 ¡Kwaanzee sbaa xonn gu lo xaa nayii ne gu!
 Mbezh gu:
 “Zob be tich gway ma nye nxonn.”
 ¡Kwaanzee, nye xoon re xaa renal gu!

¹⁷Nebse kwaan tub xaa nayii gu,
zee tub mil gu roo xonn lo yalnayii cheen gaay xaa
nu rese gu rexonn, nyentra cho lake.
Gaka kwenta tub yag bander kwaan nzo yek yi,
gaka mod tub bander techo yek yi.

Dios né luu xaa yalnkala cheen xaa lo Israel

¹⁸Nixa sbaa lee Xaa Tubka Nak, nzhekla kano xaa yalnles lo gu, kwaanzee luu xaa yalnles lo gu. Nel Xaa Tubka Nak, nak tub Dios nali. Wen re xaa kambaz xaa.

¹⁹Wlipa gu, xaa yezh cheen Jerusalén, xaa nzhi Jerusalén, nagoontra gu mas. ¡Nel Dios, xaa nkano yalnles, lesla ne gu gorna naab gu yud lo xaa! Gon xaa xtizh gu nu keb xaa lo gu. ²⁰Nixa zaa Xaa Nabeyy yalne nu yalnles lo gu, mod yat nu nis, lee xaa nak xmaestr gu nakaxlaantra lo gu; kwaan leeka garlo gu ne gu lo xaa. ²¹Nu chelee gu ya gu naz lad li o lad beg, per naz tich lu gon lu tub bi kwaan yé: “Kwaane nak naz, breke ticha.” ²²Zee nawiitra gu lo re xmaj gu kwaan ndeeb plat cho nu ngwnéb kwaan ndeeb or cho; sinka lebi guya kwenta ler beed kwaan nle xchinn ngwnaa gorna nded ren lextoo me, nu yé lu: “¡Broo nee!”

²³Lee Xaa Tubka Nak, xaal yey lo re ben kwaan xeen gu lo yizhyo, nu lee yalgon kwaan zaa yizhyo gak kwaan wen doo nu zyen doo gaka. Lee mbizh zee lee xkoon gu gaw pa nzho doo yix. ²⁴Lee re ngoon nu re ngwes, ma nke zhiin lo gu, gaw ma yixyi kwaan wen nu gobi gu nzhob gaw ma kwaan palet nu kwaan rastri. ²⁵Lee mbizh ze yet zyen xaa nayii ne gu, nu renzeb re yoo ndok cheen xaa; nu roo nall doo nis lo re yi kwaan ya nzeb nu re yi win. ²⁶Mbizh zee lee Xaa Tubka Nak chaal tub lee ler lo pa mweey lo yezh cheen xaa, sekwen xaa lo pa mseweey xaa. Lee mbee zaa xni mod mbizh nu lee mbizh zaa xni gazh welt mas, mod xni cheen tub gazh mbizh.

Xaa Tubka Nak naab kwent lo xaa Asiria

²⁷Wii gu lee le Xaa Tubka Nak nze zit,
kwaan yalnayii nu nzenoya zhen.
Lee roo xaa nzho doo yalnayii,
lee luzh xaa nak mod tub bal kwaan tubka nzhek.
²⁸Lee mbi cheen xaa nak mod nisyó,
kwaan nzhin axta yenn xaa,
zee kun xaa re yezh, paro tira yilo luux xaa xaa.

- Lee xaa zob tub fren roo re yezh,
zee we xaa xaa naz pa lux xaa.
- ²⁹ Gool gu modxa yaal,
kwaan nzhaw xaa lo re yalni cheen Xaa Tubka Nak,
zee kano gu yalnix lextoo gu, mod xaa nzhol bzhik,
xaa nzha lo yi cheen Xaa Tubka Nak,
nel lee xaa nak Ke cheen re gu, xaa Israel.
- ³⁰ Lee Xaa Tubka Nak kee tub bi naro doo
nu luu xaa yalnabeyy cheen xaa,
kwaan yalnayii nu bal kwaan nzhek,
kwaan yey dox, kwaan yey bi nu kwaan yuuke.
- ³¹ Lee bi cheen Xaa Tubka Nak luux Asiria
nu zaa golp xaa xaa kwaan xkag xaa.
- ³² Kad golp kwaan la Xaa Tubka Nak tich xaa,
bar kwaan tezi xaa xaa,
zee yo xaa gool bzhik nu bagwel;
nel le xaa tub dil nakap lo re xaa.
- ³³ Nel yizhyo Tofet* listla nzho axta re mbizh yilo;
listla nzhoya zee kayaaya rey.
Naka tub yeer cheen bal kwaan nech nu naxen,
kwaan nzho zyen doo yag leen
nu nzaa gro doo bal.
Lee Xaa Tubka Nak zobi loya
nu zen ki xaaya, mod tub monton azufre kwaan nak ki.

Tira nawent gak lo re xaa ngwii lo Egipto

- 31** ¹ Tira nawent gak lo re xaa kato naz Egipto kwaan
xaa yud,
xaa kwaan ngwii lo re gway,
xaa kwaan ngwii lo zyen doo karet kwaan nya lo dil
nu nlaach xaa lo yalngezh cheen re xaa nzob tich
gway,
per nangwiit xaa lo Xaa Nambey nak lo Israel,
nixa nankwaant xaa, Xaa Tubka Nak!
- ² Per lee Xaa Tubka Nak, noka nak xaa nkano yalnzhak
nu nzho mod yaadno xaa yalzi
nu telise le xaa kwaan nzhé xaa.
Lee xaa yasya lo re dii xaa nakap

*30:33 Tofet nak tub pa mzek xaa xinn xaa lo dios Moloc, gax Jerusalén.

nu yasya xaa lo re xaa nle yud re xaa nle kwaan
nawent.

³ Lee re xaa Egipto nak myet nu nanakt xaa dios;
re xgway xaa nak baal nu nanakt ma mbi.

Lee Xaa Tubka Nak lis yaa,
lee xaa nle yud xaa la lo yo
nu lee xaa kale xaa yud noka la lo yo.
¡Tubka lux re xaa!

⁴ Nel snee né Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil lo na:
“Mod tub mbezh, nixa mbezh yeen ma,
ma mbazhe gorna nzen ma tub ma gaw ma
nu nixa lee zyen doo xaa nkanap mbakxiil nzha,
zee cheb xaa ma;
lee ma nanzhebt gorna nkee re xaa bi,
nixa nanzhebt ma gorna nakap nzhak re xaa,
sbaa lee na, Xaa Tubka Nak, la na zee dil na yek yi
Jerusalén.

⁵ Mod myin, ma nzebi naz yiba lo Jerusalén,
sbaaka le na, Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil,
kanap na Jerusalén,
kanap naya nu le na yuda,
saaw naya nu nalaat naya.”

⁶ ¡Xaa Israel bare gu lo xaa kwaan ngwasya gu lo!

⁷ Nel lee mbizh zee kad tub gu nawiitra lo re maj
kwaan nak plat nu or,
kwaan mdexkwaa gu kwaan yaa gu
nu sbaa mle gu jwalt.

⁸ Lee xaa Asiria lux kwaan spad,
per naleet spad cheen myeta;
naka tub spad luuxa tira,
per naleet cheen myeta.
Xoon xaa Asiria lo spad
nu lee re xaa mad Asiria ke zhiin bid doo.

⁹ ¡Kwent cheen yalnacheb lee re yoo nye cheen xaa lux;
lee re xaa nabeyy loya laa bander cheen xaa techo!
Xaa Tubka Nak nzhéya,
lee bal cheen xaa nzho Jerusalén
nu lee gor cheen xaa nzob Jerusalén.

Rey xaa wen nak

- 32** ¹Wii gu, lee tub rey, xaa nali nak, nabeyy
nu lee re xaa non nali naab kwent.
- ²Kad tub xaa ba gak mod pa nkaxlaan xaa lo mbi,
mod kwaan nzholaan lo mbi dox,
mod yuu kwaan nzho nis lo yo bizh,
mod xkal cheen tub ke ndok lo yo bizh.
- ³Mbizh zee nayot beg garlo xaa ngwii,
kenzha xaa gorna nii xaa,
- ⁴lee xaa ned yek la kwaan yek xaa,
lee xaa net nzhedizh, zee nii wen xaa.
- ⁵Mbizh zee naniitra xaa wen nak xaa ned,
nixa nalet xaa respet xaa nakap.
- ⁶Nel lee xaa ned nzhekla yalned,
tubka nle xaa xgab kwaan naras
nu nle xaa kwaan nawent,
nii xaa nebse yalnkade lo xaa cheen Xaa Tubka Nak;
nlaa xaa nanzaat xaa kwaan nzhaw re xaa nlaan
nu nanzaat xaa kwaan nzho re xaa nzhek lextoo.
- ⁷Nawent nak xkiib xaa nle tramp,
tubka nle xaa xgab xomod le re kwaan nawent;
kwaan yalnkade nluux xaa re xaa proob,
nixa naab xaa proob gak kwaan wli.
- ⁸Per lee xaa wen nle xgab le kwaan wen
nu rese kwaan wen nle xaa nzhak.

Ngwnaa cheen Jerusalén

- ⁹Ngwnaa me nchaab, kenzha gu kwaan nii na,
me nanlet xgab.
Xchaap me nazhebt, kenzha gu kwaan ni na lo gu.
- ¹⁰Gu, me tira nanlet xgab,
per tub liin masra zee xiz gu lo yalnacheb,
nel luux yalgon cheen ub
nu nayotra xle gaw gu.
- ¹¹¡Ngwnaa me nanlet xgab, bzheb gu!
Gu, me nanlet kas, lache gu ler ba;
gok gu ler nadox, kwaan nak cheen yalne.
- ¹²Gazya gu laz gu, kwent cheen yalgon kwaan mlux,
naz pa ngu yalgon kwaan wen.

- 13 Nu kwent cheen yizhyo cheen xaa lazh na,
gak nebse yag yich.
Goon gu lo re yoo pa nzho yalnix
nu re yezh pa nzho yalni.
- 14 Lee yoo ndok nakanotra xaa
nu lake techo yezh pa ngu rezh
nu lake techo re yoo ndok, pa mkanap xaa xaa.
Nu gaka paro mbaz re ngwes, lo yixyi naye cheen re ma.
- 15 Axta pa ya nzeb, lee Mbi Naban la tich be.
Kwaanzee lee yizhyo bizh gak yizhyo pa nxen kwaan,
lee yizhyo wen gak yi kwaan zeeb zyen yag non.
- 16 Lee kwaan wli yo naz yo bizh
nu lee yizhyo wen yo kwaan wli.
- 17 Kwaan nali le zee wen yo xaa,
nalet xaa xgab nu kano xaa deskans tubka,
gorna nzho kwaan nali.
- 18 Lee yezh cheen na yo pa nzho yalnix,
pa nyent kwaan nakap,
pa wen kwaz xaa.
- 19 Nixa lee yuuke lux re yag lo yi
nu nixa luxa yezh,
- 20 jper lo re gu nii wen Xaa Tubka Nak,
gaan re gu pa nzho nis
nu sbaasa laa gu xkoon gu nu ngwes gu!

Xaa Tubka Nak nle yud

- 33** ¹ jXaa nlux kwaan, tira nawent gak lo lu nu zer lux lu!
jXaa nzaa yezh cheen be lo yezh nayii ne be,
tira nawent gak lo lu
nu zer gak xaa nanalit lo lu!
Gorna naluxtra lu, zeesi luux xaa lu;
gorna nanalitra lu, zeesi nanalit gak xaa lo lu.
- ² Xaa Tubka Nak, blesla lu ne lu nu,
nel nkambaz nu lu.
Yizata garziil gok lu xaa nsaaw nu
nu gorna nales nzhak nu ble yud nu.
- ³ Gorna nzhon re yezh bi kwaan nkee re xsoldad lu
nxonn xaa;
gorna lee lu nzoli lee re yezh nreech.

- 4 Lee re xcheen gu kwaan mkiib xaa lo gu ndoopu
 nu nzhaka mod gorna nzhaw ngwley lag;
 zee lee re xaa nzena, mod tub partid mbeso.
- 5 Lee Xaa Tubka Nak non doo,
 nel lee xaa nzho naz ya
 nu nle xaa zee nyu kwaan wli nu nali yezh Jerusalén.
- 6 Lee xaa le zee nye zo lu rese mbizh,
 lee xaa koo lu lo re xaa nayii ne lu,
 le xaa zee yo yek lu
 nu zaa xaa gro doo yalnzhak lo lu.
 Lee mod nzheb lu ne lu Dios gak kwaan non lo lu.
- 7 ¡Wii mod mbazhe re xaa nanzhebt leen naz!
 ¡Nales doo nzhon re xaa nzeno wdizh kwaan kwi chul xaa!
- 8 Lee re naz sbaasa nluya, nyent cho nze loya.
 ¡Lee kwaan myaan xaa ngulola mlux,
 nanewent xaa re testig,
 nik stub xaa nanletra xaa respet!
- 9 Lee yizhyo nzho yalnales nel tira mbizha;
 lee re yag cheen Líbano mgool nu mton,
 yi Sarón nak mod tub yizhyo bizh,
 re yag yi Basán nu yi Carmelo gab lo yo.
- 10 Nal lee na yixso, nzhé Xaa Tubka Nak.
 Nal lee na gak xaa gro nal lee re xaa nii wen lo na.
- 11 Per lee lo re gu,
 re kwaan nle gu xgab le gu gak mod de
 nu gaka mod paj,
 ¡per lee bal kwaan nroo roo gu zeek re gu!
- 12 Lee xaa re yezh zek zee gak xaa mod yeey kwaan nguk,
 gak xaa mod yich mbizh kwaan kwaa xaa lo ki.
- 13 Re gu xaa nzo zit, kenzha gu kwaan mle na
 nu re gu xaa nzo gax, wii gu lo yalngezh cheen na.
- 14 Lee re xaa nle jwalt, xaa nzo Jerusalén, nzheb doo xaa,
 lee re xaa nle kwaan nawent, nkano doo xaa yalnacheb.
 ¿Cho be nzho mod yo leen bal kwaan nzek?
 ¿Cho be nzho mod yo leen bal kwaan tira nanlux?
- 15 Wen xaa nkwaan le kwaan nali nu xaa nii kwaan wli,
 wen xaa kwaan nankayaat kwaan nle xaa gan tub mod nawent

- nu xaa nle kwaan nali nixa nzhekla xaa kiil xaa xaa kwaan demi
 nu xaa kwaan nanzaat nzha gon xtizh
 re xaa nle xgab gut
 nu xaa ntiib garlo zee nawiit xaa lo kwaan nawent.
- 16 Xaa ne yo naz ya
 nu kwaan saaw xaa gak tub yoo ndok nzeb lo yi.
 Kano xaa yat gaw xaa
 nu tira nayojwalta nis go xaa.
- 17 Lee lu wii lo Rey kwaan dub xni cheen xaa
 nu wii lu lo tub yizhyo kwaan tira nzha axta zit doo.
- 18 Leen yek lu le lu xgab nu selazh lu re yalnacheb
 nu yé lu:
 “¿Pa nzha re xaa ntoop demi?
 ¿Pa nzha re xaa nchiix re kwaan?
 ¿Pa nzha re xaa nlab re yoo ndok?”
- 19 Nanetra lu lo yezh kwaan nakap zee stuba,
 yezh kwaan nzhedizh wdizh nagan,
 tub diizh kwaan nanlabeyyt lu nu nyent mod la yek lu.
- 20 Wii lo Jerusalén, yezh pa nle be re yalni cheen be,
 lee garlo lu wii lo Jerusalén,
 naka tub yezh kwaan wen,
 naka mod tub pa nzhi yoo ler kwaan nye nak.
 Lee re stak cheena nyent cho nzho mod kiib,
 nixa nik tub doo cheena naroogt.
- 21 Baa lee Xaa Tubka Nak luu yalngezh cheen xaa lo be.
 Gaka mod tub pa nzho yuu nu byas naxen.
 Nik tub bark cheen dil kwaan nzeno xaa kwaan yag nadedt loya,
 nixa nik tub bark kwaan nzhe mbi nadedt.
- 22 Nel lee Xaa Tubka Nak, nak xaa le kwaan nali lo re be;
 lee Xaa Tubka Nak, nak xaa nabeyy be;
 lee Xaa Tubka Nak, nak rey cheen be.
 ¡Lee xaa koo be lo re xaa nayii ne be!
- 23 Lee re doo xbark lu mlee nu nanlexchindra;
 nu nanzenta nye yag kwaan nzo leen bark
 nu lee re ler kwaan nke yek bark nyent mod chil xaa lo.
 Kiiz xaa zyen doo kwaan mkiib xaa mle xaa gan lo dil
 nu axta re xaa mdeen nzho mod zen re kwaan.
- 24 Nik tub xaa Jerusalén nayét:
 “Ne nzak na.”

Lee re xaa nzho leen yezh,
Dios che xjwalt re xaa.

Dios naab kwent lo re yezh yizhyo

- 34** ¹Re yezh yizhyo, bii gu kenzha gu,
rese myet, kenzha gu.
Dubse yizhyo nzhaal gona nu rese kwaan nzhi loya;
dubse yizhyo nu rese kwaan ngol loya.
- ²Nel lee Xaa Tubka Nak, nayii ne rese yezh,
nayii xaa ne re xsoldad xaa.
Lee xaa tira ngulo mluuxa,
mzaa xaa xaa lo yalgut.
- ³Lebi xaa re xaa ngut
nu nebse bech nakap laa kwerp cheen xaa,
lee ren cheen xaa xo xaa leen re yi.
- ⁴Rese mbal, ma nzob naz yiba yeb,
lee yiba duuzh kwenta tub lee yech
nu rese mbal renzeb,
modxa ngool tub lag yag ub nu nzhaba,
modxa renzeb ig bizh lo yag.
- ⁵Lee xspad na nze yut naz yiba
nu nal naaba kwent lo yizhyo Edom,
yez h kwaan tira yilo lux na.
- ⁶Nzo ren lo spad cheen Xaa Tubka Nak,
mod ze nzo choya,
mod ren cheen chib nu re cheen mbakxiil
nu ze kwaan nke cho xrin yon mbakxiil mach.
Nel lee Xaa Tubka Nak, teed ma naz Bosra ^{*}
nu yo zyen doo xaa yet naz yizhyo Edom.
- ⁷Ngoon, ma wen, la tubka kwaan re xaa Edom,
noka ngoon mach kwaan ngoon yeen.
Lee xkizhyo xaa yilo yizhe ren
nu lee lo yide yilo yizhe ze.
- ⁸Nel mbizh zee gak tub mbizh naab Xaa Tubka Nak
kwent lo re xaa nayii ne Jerusalén,
gak liin cheen yalnayii xaa,
zee le xaa yud Jerusalén.

^{*}34:6 Bosra nak tub yezh non yizhyo Edom.

- 9 Lee yuu cheen yezh Edom gak mod ner,
 lee yide gak mod ki azufre
 nu lee yizhyo yek mod ner.
 10 Nixa zhe nu yaal nayuyyta
 nu tubka roo zhen loya.
 Nu tira laa xaa yizhyo ba
 nu nyentra cho ded naz baa stuba.
 11 Nu loya nabeyy pelícano * nu ngolbech mdid nu re nga.
 Dios chiix lo yizhyo Edom kwaan tub le doo,
 zee yilo luxa, nu lake techose,
 gaka neb yizhyo mbizh.
 12 Nakanotra xaa tub rey xaa nabeyy lo xaa,
 lux rese xaa nabeyy lo xaa.
 13 Lee leen yilaw cheen xaa xen yich,
 xen re yag yich nu yix wen leen yoo ndok cheena.
 Gaka pa yo re mbew
 nu gaka laaz cheen re mdid ndok.
 14 Lee naz Edom kasa re mbak wen.
 Nu re chib wen ma gol, kwezh chib mach,
 noka baa kwaz re myin ma nze yaal
 nu yizhal ma tub pa kwaz ma.
 15 Baa lee mdid dexkwaa laaz cheen
 nu kwek ma ngo loya
 nu xan xiil ma kanap ma xiin ma.
 Noka baa kasa re lid
 nu kad ma gol kwaan wech ma mach.
 16 Seed gu yech cheen Xaa Tubka Nak
 nu lab guya:
 Nik tub re ma nanyujwalt,
 kad ma kwaan wech ma,
 nel Xaa Tubka Nak ngunabeyya
 nu kwaan mbi cheen xaa zee kasa ma.
 17 Nu lee xaa mdiiz yizhyo lo re ma
 nu kwaan doo mchiix xaa xkizhyo ma.
 Lee yizhyo gak xcheen ma tira,
 tub dii nu stub dii cheen ma yo baa.

* 34:11 Nanet xaa cho nak re ma nke capítulo ne lo hebreo. Nlu kwenta ma wen, ma nzho zit lo re myet. Noka nlu kwenta re ma ne nzebi. Nu noka re ma ne nak ma beed nel nzhaw ma ma ngutla.

Yalnix cheen Jerusalén

35 ¹Yakla yizhyo bizh nu yizhyo pa nyent ni,
gak nix yizhyo nabizh ba nu na nayeya nel mla yey.

² Na nayeya nu nix gaka.

¡Kwezha kwaan yalnix!

Naya mod re yag Líbano

nu chul nluya mod yi Carmelo nu yi Sarón.

Rese xaa wii lo xni chul cheen Xaa Tubka Nak,

wii xaa lo yalchul cheen Xtios be.

³ Zaa xaa jwers lo re xaa nangezht,

zaa yalnix lo re xaa nayetra.

⁴ Nu guzh gu lo re xaa nzheb:

“¡Ble nye gu lextoo gu, nazhebt gu;

lee Xtios gu zo nee,

yiid xaa zere xaa re kwaan lo re xaa nayii ne xaa

nu kixa lo re xaa kwaan nzhaal yizo xaa,

lee xaa yiid koo gu lo re xaa nayii ne gu!”

⁵ Zee lee re zaalo syeg yani

nu lee nzha re xaa nkwee xal,

⁶ lee xaa mdeen kee briink mod mzhin

nu lee xaa mud kozhe kwaan yalnix.

Nel lee yizhyo bizh zhiib nis

nu zhiib kwal nis pa nabizh na.

⁷ Lee yizhyo bizh gak pa yo nal nis

nu lee pa nabizh gak pa zhiib nis.

Leen yer pa ngu re mbew,

gak pa zeb doo nit nu re yag nzeb pa nzho nis.

⁸ Nu ke tub naz baa nu lee naz roole Naz Cheen Yalnambey.

Xaa beed nyent mod ze naz ba

nu nixa nadeedt xaa ned loya.

⁹ Nayot mbezh zee,

nixa nik tub ma nakap nayixoobt zee

nu nayot ma zee.

Lee naz ba ze re xaa mlloo Dios lo re bid.

¹⁰ Nu bare re xaa mleey Xaa Tubka Nak

nu reep xaa Jerusalén nu gool xaa kwaan yalnix,

nu lee yalnix cheen xaa dii tira.

Yakla doo xaa nu lee yalnix yo lextoo re xaa

nu lee yalnales nu mwiin bachi lo re xaa.

Rey Senaquerib nzhekla lux Jerusalén

(2 R 18:13-37; 2 Cr 32:1-19)

36 ¹Liin chida leezha ngunabeyy rey Ezequías, lee Senaquerib rey cheen xaa Asiria, nguxoob nu mdil kwaan re xaa Judá nu mle xaa gan lo rese yezh kwaan nyaww kwaan bla. ²Nu lee rey cheen xaa Asiria mxaal xaa nzo xkwes rey kwaan zyen doo soldad naz yezh Laquis nu mzhin xaa Jerusalén lo rey Ezequías. Nu baa mlaz re xaa gax roo tub tank kwaan nzob naz ta ya, naz kwaan nzha paro nzet me ler. ³Nu Eliaquim, xgann Hilcías xaa kanap yilaw cheen rey Ezequías; Sebna, xaa nkee yech nu Joa xgaan Asaf, xaa mkano kwent cho kwaan ngok. Ezequías mroo nu mka-yaa xaa xaa, ⁴zee nzhé xaa nzo xkwes rey Asiria lo yon xaa:

—Yé lu lo rey Ezequías: “Lee rey cheen xaa Asiria, xaa non doo, snee nzhé: ‘¿Cho lo ngwii lu?’ ⁵Lee lu mbezh re wdizh kwaan chul doo nii lu, nak sbaasa nu naleeta, zee le lu gan lo dil. ¿Cho lo ngwii lu zee nagont lu xtizh na? ⁶Ne na lee lu ngwii lo faraón xaa nabeyy Egipto, xaa nak mod nit kwaan nayex doo. Kwaanzee chelee xaa zen xaaya, zee yecha nu yaaza yaa xaa. Sbaa nak faraón, xaa nak rey cheen re xaa Egipto, nu sbaa gak xaa lo rese xaa kwaan ngwii lo xaa. ⁷Chelee lu né lu lo na: ‘Lee nu ngwii lo Xaa Tubka Nak, xaa nak Xtios nu, ¿che naleet Ezequías mluux mdo kwaan mzob yek re yi paro nzhol gu lo Dios, nu ngunabeyy xaa lo re xaa Judá nu re xaa Jerusalén zee gool xaa nebse lo mdo kwaan nzob naz Jerusalén?’ ⁸Lee nal naab na lo Ezequías le xaa tub trat kwaan rey Asiria xaa nkee na zhiin lo, nu na za chop mil gway, chelee lu zaa lu xaa zob tich ma. ⁹¿Xomod yé lu le lu gan lo xaa cheen xaa nabeyy lo na, nixa nak xaa mas nangezht? Nu nyent mod le lu gan lo xaa nixa ngwii lu lo xaa Egipto zee zaa xaa xkaret xaa nu re xaa zob tich gway. ¹⁰¿Che nle lu xgab sbaasa nzhal na yizhyo ne zee luux naya sinka nazaat Xaa Tubka Nak diizh? Nel lee Xaa Tubka Nak né lo na: ‘Gwa nu bluuxa.’”

¹¹Zee nzhé Eliaquim, Sebna nu Joa lo xaa nzo xkwes rey Asiria:

—Naab nu lo lu zee wdizh lu diizh Arameo lo nu, nel nzhon nuya; naniit lu diizh cheen re xaa Judá, nel re xaa nzhi yek bla nzhona.

¹²Zee mkeb xaa nzo xkwes rey lo yon xaa nu nzhé xaa:

—¿Napa nel mxaal xaa nabeyy na zee ni na wdizh ne nebse lo yon gu nu lo xaa nabeyy lo gu, nu naleet lo re xaa nzhi naz yek bla, xaa nzhaw leeka xke nu nzho leeka xpiix?

¹³Zee lee xaa nzo xkwes rey mzo li nu nye doo ngunii xaa diizh cheen Judá, nu nzhé xaa:

—¡Bin gu kwaan nzhé rey xaa non doo, rey cheen xaa Asiria!

¹⁴Lee rey nzhé: “Nalaat gu kade Ezequías gu, nel nyent mod koo xaa gu lozhya rey cheen xaa Asiria.” ¹⁵Nu chelee Ezequías nzhekla le zee wii gu lo Xaa Tubka Nak, nu né xaa lo gu: “Lee Xaa Tubka Nak, koo be lozhya rey cheen xaa Asiria.” ¹⁶¡Nakenzhat gu kwaan né rey Ezequías! Nel snee nzhé rey cheen xaa Asiria: Kwii wen re be, nu kad tub gu gaw ub kwaan nzaa xkizhyo gu nu sbaaka kad tub gu gaw ig kwaan nzaa xkag gu nu kad gu go gu nis leen bzo cheen gu. ¹⁷Nu axta gorna zhin na zee we na gu tub yizhyo mod xkizhyo gu, yizhyo kwaan nzaa doo nzhobxtil nu pa nzaa doo ub. ¹⁸Wii zee nakadet Ezequías gu nu né xaa: “Xaa Tubka Nak koo gu lozhya rey cheen xaa Asiria.” ¿Napa nel tub dios cheen re yezh mlóo xaa lozhya rey cheen Asiria? ¹⁹¿Pa nzha dios cheen yezh Hamat nu dios cheen yezh Arfad? ¿Nu pa nzha dios cheen yezh Sefarvaim? ¿Che mlóo dios cheen xaa Samaria re xaa lozhya na? ²⁰¿Nik tub dios cheen re yezh ne nyent mod ngoo re xaa lozhya na! ¿Leel Xaa Tubka Nak, koo re xaa Jerusalén lozhya na?

²¹Per lee re xaa nzhi yek bla zheta ngok, nu nik tub kwaan namkebt re xaa, nel lee rey snee ngunabeyy nu nzhé xaa: “Nakebt gu nik tub kwaan.” ²²Zee lee Eliaquim xgann Hilcías xaa nkanap yilaw cheen rey Ezequías, Sebna, xaa nkee yech nu Joa xgann Asaf, xaa mkano kwent cho kwaan ngok, zee nya xaa lo Ezequías nu mchaz xaa xab xaa, kwaan nlu lee xaa nales doo nzhak, zee mzaa kwent kwaan nzhé xaa nzo xkwes rey cheen xaa Asiria lo xaa.

Xaa Tubka Nak mkanap Jerusalén

(2 R 19:1-37; 2 Cr 32:20-23)

37 ¹Gorna mbin rey Ezequías kwaan, nu mchaz xaa xab xaa kwaan nak xaa, nu ngok xaa ler nadox nu ngwa xaa lo yidoo cheen Xaa Tubka Nak. ²Zee mxaal xaa Eliaquim, xaa nkanap xkyilaw xaa, Sebna xaa nkee yech nu re ngwleyy xaa nak xaa gol nu rese xaa ngok ler nadox mod sak yezh nu ngwa xaa lo Chay xgann Amoz, xaa nzaa kwent kwaan nzhé Dios lo lee xaa. ³Zee nzhé re xaa lo xaa: “Kwaane né rey Ezequías: ‘Nalzhe nak tub mbizh kwaan bid doo nu gro doo nzhak xgab lo be nu nakap doo nzhaka; naka kwenta tub me mzhinla mbizh gal xinn, per lee me zan mad nankanotra jwers. ⁴Oj Xaa Tubka Nak, Xtios be, gon xtizh xaa non, xaa mxaal rey, xaa nabeyy Asiria, leezha ngunii nawent xaa Dios,

xaa tubka mban. Teed Dios xaa bid lo xtizh xaa kwaan ngunii lo Xaa Tubka Nak, xaa nak Dios, xaa nzhon rese kwaan. Naab na lo lu zee naab lu lo Xaa Tubka Nak zee kanap xaa re xaa kwaan mlake nee.”

⁵Zee ngwa re xmos Ezequías lo Chay, ⁶zee nzhé Chay lo re xaa: “Guzh lo xaa nabeyy lo gu, snee né Xaa Tubka Nak: ‘Nazhebt lu gon lu re wdizh kwaan mbin lu kwaan ngunii nawent re xaa na, re xaa nke zhiin lo rey cheen Asiria. ⁷Wii nal, na le zee gon xaa tub diizh nawent zee zhiib yek xaa bare xaa xkizhyo xaa; nu na le zee gut xaa xaa leen xkizhyo xaa.”

⁸Zee lee xaa nzo xkwes rey cheen xaa Asiria nya, nu mbin xaa lee rey Asiria mroo yezh Laquis nu nzha xaa dil xaa kwaan yezh Libna, zee mzhaal xaa kwaan rey cheen xaa Asiria. ⁹Per mbin rey lee Tirhaca, xaa nak rey Etiopía, mroo nzha dil. Gorna mbin rey Asiria kwaan zee mxaal xaa non lo xaa, zee ya xaa lo rey Ezequías, xaa nabeyy Judá, zee yé xaa lo xaa: ¹⁰“Snee yé lu lo rey Ezequías, xaa nabeyy Judá: ‘Nalaat lu kade xtios lu lu, xaa ngwii lu lo, xaa nii lee Jerusalén nalat lozhya rey cheen xaa Asiria.’ ¹¹Wii lu lo re kwaan mle nu, re rey cheen Asiria, leezha mle xaa gan lo rese yezh lo yizhyo. ¿Che nebse yezh cheen lu ban? ¹²¿Napa ne lu lee re dios mkanap re xaa stub naz yezh kwaan mluux xuz na nu xey na, yezh cheen Gozán, Harán, Resef, nu re xtii Edén, xaa ngu yezh Telasar? ¹³¿Pa nzha re rey cheen yezh Hamat, rey cheen yezh Arfad, rey cheen yezh Sefarvaim, rey cheen yezh Hena nu rey cheen yezh Iva?”

Ngunii Ezequías lo Xaa Tubka Nak

¹⁴Zee mzen Ezequías yech yaa xaa non nu mlab xaaya. Zeera ngwa xaa lo yidoo cheen Xaa Tubka Nak, nu mchil xaa lo yech delant lo Xaa Tubka Nak. ¹⁵Zee mdizhno xaa Xaa Tubka Nak nu nzhé xaa: ¹⁶“Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil, Dios cheen xaa Israel, lu nzob xsaw lo kwaan nyun kwenta mandad kwaan le kerubin. Nebse lu nak Dios cheen rese yezh lo dubse yizhyo, lu mdexkwaa yiba nu yizhyo. ¹⁷Xaa Tubka Nak, kenzha kwaan ni na lo lu nu wii lo nu; Xaa Tubka Nak kenzha re wdizh kwaan mxaal Senaquerib, wdizh kwaan mxizhno xaa lu, xaa nak Dios mban. ¹⁸Wliya, Xaa Tubka Nak, lee re rey cheen xaa Asiria ngulola mluux dubse yezh cheen re xaa ba nu rese xkizhyo xaa. ¹⁹Nu mlo xaa re xtios xaa lo ki nel nanakta dios mban, leeya nak kwaan mdexkwaa yaa myet kwaan yag nu ke; kwaan zee mluux xaaya. ²⁰Lee nal, Xaa Tubka Nak, Xtios nu, bkanap nu lo re xaa, zee lee re xaa dubse yizhyo ne nebse lu nak Xaa Tubka Nak.”

Ngut Senaquerib

21 Zee lee Chay, xgann Amoz, mxaal xaa nzhé lo Ezequías: “Snee né Xaa Tubka Nak, Dios cheen re be xaa Israel: ‘Ngulola mbin na kwaan ngunaab lu kwent cheen rey Senaquerib, rey cheen Asiria.’”

22 Kwaane nak wdizh kwaan né Xaa Tubka Nak, kwent cheen rey Asiria:

Xchaap Jerusalén nak mod ngwnaa me zer chaal xaabyi.

Xizhno me lu, nu nii nawent me lu

nu kun me yek me gorna nanet luya.

23 ¿Chozhiin ngunii nawent lu lo na nu mxizhno lu na?

¿Chozhiin mzere lu diizh lo na nu mwii lu nawent lo na?

Mle luya lo na, nixa nak na Xaa Nambey,

Dios cheen xaa Israel.

24 Nu mxaal lu re xaa nke zhiin lo lu ngunii nawent lo na

nu ngunii nawent lu lo na, xaa nak Xaa Nabeyy nu nzhé lu:

“Zyen doo karet nkano na

nu nguxoob na axta yek yi Líbano

nu mchoog na re yag sedr naro doo kwaan nzeb choya

nu noka re yag yech kwaan chul doo nzhak

nu nguxoob na axta pa mas ya nzeb yek yi

pa nzho rese yag kwaan chul doo nzhak.

25 Nu mdeen na bzo nu nguu na nis naz baa

nu kwaan nii na sekwiizh na rese yuu cheen yizhyo

Egipto.”

26 ¿Per nanet lu lee na Xaa Tubka Nak,

mle zee ngok re kwaane

nu axta yilo mlela na xgaba!

Nu lee nal nebse le naya,

kwaanzee mluux lu re yezh zee tira mluxa.

27 Nu re xaa yezh nzheb doo

nu nanetra xaa cho kwaan kale xaa,

nak xaa mod yix wen nu mod yixyi kwaan naye na

nu mod re yix kwaan nlen yek yoo nak xaa,

nebse nle na lee gorna nroo mbi nu nla neey zee mbizha.

28 Nu ne na rese kwaan nle lu

nu ne na pa naz ya lu nu pa naz nze lu

nu ne na xomod nayii lu ne lu na.

29 Nu ngune na xomod ngunayii lu ne lu na

nu xomod mto lu yalxwa,

ngulola mbin naya.

Kwaanzee lee nal zob na tub argoy xii lu nu tub fren roo lu nu le na zee bare lu naz kwaan nze lu.

30 Ezequías, kwaane gak tub nseyn lo lu:

liin ne gaw lu re kwaan len techo,
lee stub liin gaw lu leeka kwaan len techo,
lee liin yon nzho mod xeen lu nu toop lu yalgon,
xeen lu yag ub nu gaw re xle cheena.

31 Nu lee re xaa kwaan mlake yezh cheen Judá, xaa mle gan, zelo zen lox naz yat nu zaa xle naz ya.

32 Nel naz Jerusalén yo xaa mlake
nu naz yi Jerusalén yo xaa mbanaka.
Lee gan kwaan nzho lextoo Xaa Tubka Nak,
xaa nzhak ndil, le kwaane.

33 Kwaane né Xaa Tubka Nak,
kwent cheen rey cheen Asiria:
“Nareept xaa yezh Jerusalén
nu nakeet xaa nik tub wez
nu nixa nasaawt xaa yezh ne kwaan soldad,
xaa nzhenno kwaan saaw laz
nu nixa nadexkwaat xaa tub pa ya nzeb
cho bla cheen yezh ne
nu nixa nadexkwaat xaa tub pa ya cho bla yezh ne.

34 Leeka naz kwaan nze xaa bare xaa stuba
nu nareept xaa leen yezh, né Xaa Tubka Nak.

35 Lee na kanap yezh ne,
nel nkela na David xaa mke zhiin lo na
nu kwent cheen leeka na.”

36 Lee tub mandad cheen Xaa Tubka Nak mbit tub gayoo tapgal gaay mil soldad xaa Asiria pa mbaz re xaa. ¡Lee nguni yizhyo stub mbizh rese xaa ngulola ngut! 37 Zee lee rey Senaquerib, xaa nak rey cheen xaa Asiria, mbare xaa nya xaa ngu xaa yezh Nínive. 38 Tub mbizh nzo xaa kayoll xaa lo dios Nisroc leen yidoo, nu lee rop xgann xaa Adramelec nu Sarezzer mbit xaa kwaan spad zee mxonn rop xaa nya xaa naz yizhyo Ararat. Nu lee xlugar xaa ngunabeyy Esar-hadón xgann xaa.

Yalyizh cheen Ezequías
(2 R 20:1-11; 2 Cr 32:24-26)

38 ¹Lee re mbizh zee Ezequías mlen tub yalyizh, nu naxyetla xaa. Nu lee Chay, xaa mzaa kwent kwaan nzhé Dios lo xaa, xaa nak xgann Amoz, ngwasewii lo Ezequías, nu nzhé xaa:
—Lee Xaa Tubka Nak snee né: “Laa diizh lo re xaa li lu zee wen yo xaa nel naltaka lee lu yet nu nabantra lu.”

²Zee lee Ezequías mzere lo xaa naz cho yoo nu ngunii xaa lo Xaa Tubka Nak: ³“Naab na lo lu Xaa Tubka Nak, zee selazh lu xomod nali ngok lextoo na lo lu nu wlipa mle na re kwaan ngula lu.” Nu lee Ezequías mbinn doo.

⁴Zee mzhin xtizh Xaa Tubka Nak lo Chay nu nzhé: ⁵“Gwa nu guzh lo Ezequías: ‘Na, Xaa Tubka Nak, xaa nak Dios cheen xey lu David, né snee: Mbin na re kwaan ngunii lu lo na, nu ngune na mbinn lu, zee za na xchiin liin ban lu. ⁶Lu nu Jerusalén ko na gu lozhya rey Asiria, nu na kanap yezh ne.”

⁷Zee nzhé xaa:

—Kwaane gak zee luu lee Xaa Tubka Nak wlipa le kwaan nii xaa le xaa. ⁸Wii, lee Xaa Tubka Nak le zee bare mbizh naz tras, zee lee xkal cheen mbizh bare lo leyy skaler cheen Rey Acaz kwaan mlaya lo chii leyy yilo.

Zee mbareya lo leyy skaler kwaan ngok mod tub reloj.

Kwaan mkee Ezequías

⁹Ngulo ngokwen xaa lo yalyizh nu mka Ezequías jwers, xaa nak rey cheen Judá, zee mkee xaa kant ne:

¹⁰Mle na xgab:

“¡Rolaka paro ban na, zee nya na leen baa cheen yalgut nu nabantra na re mbizh kwaan nzhaal ban na!”

¹¹Mle na xgab:

“Nabaretra na ne na lo Xaa Tubka Nak lo yizhyo paro mban na;

ya nabaretra na wii na lo re xaa, lo re xaa nzhi lo yizhyo ne.”

¹²Mkiib xaa li na*

nu mlebi xaaya, mod tub yoo yed cheen xaa nkanap ma.
Lee yalnaban cheen na nak mod tub xaa ntiib ler,
mod ler kwaan ntuuzh xaa

*38:12 “Li na” nzaa xaa kwent cheen kwerp cheen xaa.

nu nkiib xaa pa ndexkwaa xaaya.
Garziil nu mzhel yizhyo mluux xaa na.

13 Mbazhe na lo yalne dubse yaal
nu nzak na mod tub mbezh kayaw dub xchit na.

Garziil nu mzhel yizhyo mluux xaa na.

14 Mbezh na mod mbezh korluunch*
nu mbezh na modxa mbezh myuz
nu mbezh na modxa mbezh mbex.
Ngulo nguzha garlo na ngwii na naz yiba,
Xaa Tubka Nak, ¡nales nzhak na!
¡Le yud na!

15 Per ¿cho kwaan yé na?
Leeke lee xaa néya lo na nu sbaa mle xaa.
Tira mxonn mkaal lo na,
nel nales doo ngok lextoo na.

16 Xaa Nabeyy, re kwaane nle lu le, zee mban myet
nu kwaan re wdizh ne nle, zee mban na.

Lu, msekwen na, nu mzaa lu yalnaban lo na.

* 38:14 Nanet xaa wen wen nii wdizh hebreo ne.

¹⁷ Kwent cheen yalnales kwaan mdeed na
nu lee nal nkano na yalnix.

Kwaan yalnkala cheen lu mkanap lu na roo baa cheen yalgut
nu mche lu rese jwalt kwaan mle na.

¹⁸ Nyent mod gool re xaa ngut lo lu
nu nixa re xaa nzhobyo leen baa.

Nixa re xaa nyala leen baa nyent mod nkambaz xaa xtizh lu.

¹⁹ Nebse xaa mban nzho mod gool lo lu,

nak xaa nzho mod gool lo lu,

modxa nzholl na lo lu nal.

Rese xuz xaa yé lo xiin xaa:

“Nali nak Dios.”

²⁰ ¡Lee Xaa Tubka Nak kanap na!

Gool nu leen li Xaa Tubka Nak, rese mbizh kwaan mban be.

Gool nu lo lu kwaan bagwel.

²¹ Ngunii Chay:

—Dexkwaa gu tub chuut koob cheen ig, zee kee guya lo yeezh
cheen rey, zee yakwen xaa.

²² Zee ngulo ngunabdizh Ezequías:

—¿Xana kwaan luu Dios lo na, zee ne na yakwen na nu ya na
garli Xaa Tubka Nak?

Ezequías mkayaa re xaa mxaal rey cheen Babilonia

(2 R 20:12-19; 2 Cr 32:27-31)

39 ¹Lee mbizh zee, Merodac-baladán xgann Baladán, xaa nak rey
naz Babilonia, mbin lee Ezequías ngok ne nu ngulola ngokwen
xaa, kwaanzee mxaal xaa xaa yilaa tub yech nu tub kwaan zelazh xaa
lo xaa. ²Lee gorna mzhin xaa zee nix doo ngok lextoo Ezequías,

nu mlu xaa rese kwaan non lo xaa, paro ngozhaw xaa rese xcheen
xaa. Mlu xaa re kwaan nak: or, plat, kwaan nax nzebech, nseyt
wen nu re yiib. Nu mlu Ezequías rese kwaan nzho leen li xaa nu
re kwaan nzho pa nabeyy xaa. ³Zee lee Chay, xaa mzaa kwent

kwaan nzhé Dios lo xaa ngwa lo rey Ezequías nu ngunabdizh xaa:

—¿Pa naz nze re xaabyi ba nu cho kwaan né xaa lo lu?

Zee lee Ezequías mkeb:

—Lee xaa nze yizhyo zit doo, kwaan le Babilonia.

⁴Zee lee Chay ngunabdizh:

—¿Cho kwaan mwii xaa leen li lu?

Zee lee Ezequías mkeb:

—Mwii xaa lo rese kwaan nzho leena. Nyentra kwaan nonra lo na, kwaan zer lu na lo xaa.

⁵Zee lee Chay nzhé lo Ezequías:

—Kenzha xtizh Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil: ⁶“Zhin mbizh lee rese kwaan nkano lu leen li lu nee, nu rese kwaan mlozhaw re xey lu axta mbizh nalzhe, nyaya naz Babilonia. Nu nik tub kwaan nalaket nee. ⁷Nu wee xaa lak xtii lu nya naz Babilonia, nu le xaa xaa, xaa nyent mod ka ngwnaa, zee le xaa zhiin leen li rey.”

⁸Nu lee rey Ezequías nzhé lo Chay:

—Wen nak wdizh kwaan nzeno lu lo na, nel wen yo na rese mbizh kwaan ban na.

Yalnix lo yezh cheen Dios

40 ¹Nzhé Xtios be:
“Bseleyy, bseleyy re xaa yezh cheen na.

² Nii nadoo lo Jerusalén
nu guzh ngulola mzhin tyemp,
ngulola mded re bid lo gu,
lee jwalt cheen gu mzhela,
kwaan mzhinla yaa Xaa Nabeyy,
chop welt mded gu bid lo re jwalt cheen gu.”

³ Tub xaa nzhé dublegan:
“Naz wen dexkwaa gu xnaz Xaa Tubka Nak;
bxal gu tub naz nali ze xaa,
tub naz pa ze xaa.

⁴ Rese pa yat nzeb yizhe,
rese yi nu rese lom seli xaa,
rese pa nzhi ke kiib xaaya
nu rese pa nakap le lach xaaya.

⁵ Zee luu yalwen cheen Xaa Tubka Nak
nu rese myet ne loya,
nel Xaa Tubka Nak, nguniiya*.”

⁶ Tub bos nzhé:
“Dublegan nii.”
Lee na mkeb:
“¿Cho kwaan ni na?

* 40:5 Re kwaane ngunii Juan, xaa nchubnis lo Luk 3.

- Re myet nak mod yixwen
 nu rese kwaan chul cheen xaa nak mod yeey cheen yixwen.
- 7 Lee yixwen ngool nu lee yeey nzhab,
 nel Xaa Tubka Nak zobi loya.
 ¡Wlipa na, mod yixwen nak re myet!
- 8 Lee yixwen ngool nu lee yeey nzhab,
 per lee xtizh Xtios be tubka nzho.”
- 9 ¡Guxoob yek tub yi kwaan ya nzeb,
 re gu xaa Jerusalén,
 xaa nted diizh!
 ¡Nye doo gunii, re gu xaa Jerusalén,
 xaa nted diizh!
 Guxso, nazhebt lu guzh lo re yezh cheen Judá:
 “¡Wii gu, lee Xtios gu nzo nee!”
- 10 Wii gu, lee Xaa Tubka Nak,
 Xaa Nabeyy nzezhin kwaan yalngez
 nu kwaan yaa xaa nabeyy xaa.
 Wii lee kwaan kix xaa nzeno xaa
 nu nzeno xaa kwaan zaa xaa lo re xaa.
- 11 Nak xaa mod tub xaa nkanap mbakxiil.
 Kwaan yaa xaa nzhe xaa mbakxiil yeen
 nu ngeezh xaa ma cho laz xaa
 nu nadoo xaa lo re ma nzhal xinn.

Nyentra stub xaa mod Xtios Israel

- 12 Nyent cho nzho mod chiix nistoo kwaan lozhya
 nu nyent cho nzho mod chiix yiba kwaan good yaa.
 Nyent cho nzho mod chiix yide cheen yizhyo leen tub rob
 nixa nyent cho zho mod chiix lo xobex re yi ndok nu
 yi win.
- 13 Nyentra cho nlabeyy re kwaan
 nle Mbi Naban cheen Xaa Tubka Nak xgab
 nu nixa nyent cho nzho mod seed xaa tub kwaan.
- 14 ¡Nik tub myet namzaat konsej nu yalnzhak lo xaa,
 nixa namseedt xaa zee gak nali xaa!
 ¡Nik tub myet namlut xaa yalnzhak lo zee yo yek xaa!
- 15 Nel lo Dios, lee re yezh nak mod tub lan nis
 kwaan nanont nzho leen balt,
 nu mod tub chuut yide kwaan nzhib lo xobex.

- Lee Xaa Tubka Nak nchiix yizhyo kwaan nzhi leen nistoo,
naka mod tub yide lo xaa.
- 16 Nu lee rese yag Líbano nagaat kwaa lo mdo,
nixa re ma nzhi baa nagaat gak gon.
- 17 Chuut doo re yezh lo xaa,
nel naka tub kwaan sbaasa lo xaa.
- 18 ¿Cho kwaan lal le gu kwaan Dios?
¿Cho maj luu kwenta Dios?
- 19 Lee tub maj ndexkwaa myet,
lee stub xaa nteeb or choya
nu ndexkwaa xaa kaden kwaan nak plat.
- 20 Lee tub xaa prob zi tub maj,
nkwaan xaa yag kwaan nayebt
nu zaa xaaya lo tub xaa ndexkwaa maj,
zee dexkwaa xaa tub kwaan nabaxchet.
- 21 ¿Che nanet guya?
¿Nu che nambint guya?
¿Che namzaat xaa kwenta lo gu yilo?
¿Nu namlata yek gu axta gorna mdexkwaa yizhyo?
- 22 Lee Xaa Tubka Nak nzob yiba nabeyy dubse lo yizhyo
nu nlach xaa lo re myet mod mbeso.
Nchiil xaa yiba mod tub lee ler ndok
nu nxal xaa loya mod tub yoo ler.
- 23 Lee xaa nkiib yalnabeyy lo re xaa non
nu nle nanont xaa re xaa nabeyy lo yizhyo ne.
- 24 Nak xaa mod yix nyeen doo,
kwaan pense ngulo mzo xaa,
kwaan nara nzexen lox lo yo,
gorna lee Dios nzobi loya, zee mbizha
nu lee mbi weeya mod re yide cheen yag.
- 25 Lee Dios, Xaa Nambey ngunabdizh:
“¿Cho nzak gu gak lal kwaan na?
¿Cho nak lal kwaan na?”
- 26 Bwii gu naz yiba nu lach gu.
¿Cho mdexkwaa rese kwaan nzho leen yiba?
Xaa mdexkwaaya nak xaa nabeyy lo rese mbal,
nabeyy xaa lo tubga ma, tubga ma
nu nii xaa le kad tub ma.

- Gro doo nak yalnabeyy cheen xaa,
 gro doo nak yalngezh cheen xaa,
 kwaanzee nyent mod gak jwalt tub ma.
- 27 Re gu dii chee Kob,
 ¿chozhiin sbaa né lu?
 Israel, ¿chozhiin sbaa né lu?:
 “Lee naz cheen na nzholaan lo Xaa Tubka Nak,
 lee Xtios nanlet xgab na.”
- 28 ¿Che nanet luya?
 ¿Che zer gon luya?
 Lee Xaa Tubka Nak, tira nak Dios,
 xaa mdexkwaa dubse yizhyo.
 Nayaguuzht xaa nixa nanyizhat xaa
 nu nyent cho ne re kwaan nzho yek xaa.
- 29 Lee xaa nzaa jwers lo xaa nyazha
 nu nzaa xaa jwers lo xaa naguuzh.
- 30 Noka re xaa mad nyaguuzh nyazha xaa nu nla xaa lo yo.
- 31 Per lee xaa ngwii lo Xaa Tubka Nak, nkano jwers kub
 nu chil xaa xiil xaa zobi xaa mod msi,
 rexonn xaa nu nayizhat xaa,
 ze xaa nixa nayaguuzht xaa.

Dios kanap yezh Israel

- 41** ¹“Kenzha gu nu naket gu rezh,
 yezh kwaan nzhikwaa roo nistoo
 nu nye gok rese gu xaa yezh.
 Bii gax gu nu wdizh re be,
 zee ne be cho kwaan gak.
- ² Ble gu xgab re kwaane.
 ¿Cho mle zee naz pa nlen mbizh roo tub rey,
 xaa tubka nle gan?
 ¿Cho mzaa re yezh lo xaa
 nu cho nle zee lee rey ne taazh nii xaa yek stub naz rey?
 Nu le xaa xaa mod yide kwaan spad cheen xaa
 nu le xaa xaa kwenta de cheen yag kwaan wez cheen xaa.
- ³ Reke xaa tich xaa
 nu lijer doo ze xaa lo tub naz
 pa nyent kwaan nakap
 nu pa zer ze xaa nik tub welt.

- 4 ¿Cho mle re kwaane?
 ¿Cho nlabeyy re dii axta yilo?
 ¡Na, Xaa Tubka Nak!
 Na nak xaa yilotlaka
 nu leeka na nak xaa gwluzhtlaka.
- 5 Lee re yezh kwaan nzhikwaa roo nistoo nguneya
 zee mzheb doo xaa
 nu lee re xaa yizhyo mxiz,
 axta naz pa nlen mbizh nu axta naz nyaaz mbizh.
 Rese xaa yizhyo nzhaal tubka.”
- 6 Nu kad xaa nle yud wechxinn xaa
 nu mbezh xaa lo xaa:
 “Nix ble lextoo lu.”
- 7 Lee xaa nzhak ngaxkwaa maj nzhé lo xaa nke zhiin kwaan yiib:
 “Blo gan lextoo lu.”
 Nu lee xaa kwaan nle xchinn marti, nzhé lo ngazke or lo yiib:
 “Yo gan lextoo lu.”
 Stub xaa nzhé:
 “¡Wen ngeeda!”
 Nu lee stub xaa nzob maj kwaan klab choya zee nangunta.
- 8 “Per gu, xaa Israel, xmos na nak gu;
 Kob, mleey na gu,
 xaa nak dii cheen xmig na Abraham.
- 9 Na mlo gu axta paro ne yizhyo
 nu mrezh na gu axta pa mas zit lo yizhyo.
 Nu ni na:
 Xmos na nak gu.
 Mleey na gu nu namzeret na gu.
- 10 ¡Nazhebt gu, nel na nzo kwaan gu;
 nagakt nalest lextoo gu, nel na nak Xtios gu!
 Nza na jwers lo gu
 nu tubka nle na yud gu.
 Na nkanap gu kwaan yalngezh cheen na tub mod nali.
- 11 Wii lee rese xaa nayii ne gu,
 ton doo xaa nu nanet re xaa cho kwaan le xaa
 nu gak xaa mod nik tub kwaan
 nu lux rese xaa kwaan nawent nzhak lextoo ne gu.

- 12 Nixa kwaan gu rese xaa kwaan nayii ne gu,
per nayazhalt xaa lo gu.
Re xaa nak mod nik tub kwaan,
mod tub kwaan nyent,
snee gak re xaa kwaan ndil kwaan gu.
- 13 Nel na nak Xaa Tubka Nak, xaa nak Xtios gu.
Nzen na yaa gu lad li
nu yé na lo gu:
Nazhebt gu, na le yud gu.
- 14 Nazhebt gu Kob,
xaa nak mod myaz nazhebt gu yezh Israel,
nixa win doo gu, na le yud gu”,
né Xaa Tubka Nak, Xaa Nambey nak lo Israel,
xaa nkoo be lo yalgut.
- 15 “Wii, le na gu mod tub kwaan ngazya nzhobxtil,
gak gu mod tub kwaan kub,
kwaan nkano leyy ndox doo,
zee ngazya gu re yi ndok
nu zoog guya zee gaka yide.
- 16 Zee zo gu xaa mod nzhobxtil,
zee wee mbi paj cheena
nu lee mdun cheech re xaa.
Per lee gu nix gak lextoo gu kwaan Xaa Tubka Nak
nu wen doo gak lextoo gu lo Dios, Xaa Nambey nak lo Israel.
- 17 Nu lee xaa prob, xaa nankanot nik tub kwaan,
nkwaan xaa nis go xaa, per nayizhalta lo xaa
nu lee luzh xaa mbizh lo yizhnzhek.
Per lee na, Xaa Tubka Nak, gon na kwaan né xaa.
Na, Dios cheen xaa Israel, nalaat na xaa.
- 18 Nu lee re pa ya doo nzeb xal na yuu
nu lee re lach xan yi le na zee roo nis.
Zob na tub yal naz wen
nu lo yizhyo bizh roo xlen.
- 19 Nu lo yo bizh xeen na yag sedr
nu yag meskit nu yag arrayan
nu yag olib nu yag yer
nu tubka nzeba kwaan yag yech.

- 20 Zee ne re myet nu labeyy re xaa
 nu wii re xaa nu laya yek re xaa,
 nel lee yaa na, Xaa Tubka Nak, nle rese kwaane,
 nel lee na, Xaa Nambey nak lo Israel, mdexkwaaya.”

Dios mlu lee maj nyent mod le nik tub kwaan

- 21 Lee Xaa Tubka Nak nzhé:
 “Rese gu maj, te gu,
 zee luu gu cho kwaan nzho mod le gu”,
 nzhé rey cheen Kob.
- 22 “Te gu zee né gu re kwaan gak gwluzh
 nu zaa gu kwent re kwaan mdedla axta yilo,
 zee nzho mod laya yek nu.
 Nu né gu lo nu re kwaan gak gwluzhtlaka,
 zee ne nu cho kwaan gak.
- 23 Né gu lo nu re kwaan gak gwluzh,
 luu gu zee ne nu che wlipa nak gu dios.
 Le gu kwaan nzho mod le gu
 nexa chol kwaan wen o kwaan nawent,
 tub kwaan nzho mod zheb doo nu ne nu o tub kwaan nakap doo.
- 24 Wii, nik tub kwaan nanakt gu
 nu nik tub kwaan nyent mod le gu,
 kwaanzee xaa kwaan ngwii lo gu nle kwaan nawent.
- 25 Naz lad beg zo na tub xaa
 nu yiid xaa pa naz nlen mbizh
 nu kwezh xaa na kwaan mer le na
 nu lee xaa taazh tich re xaa non mod ntaazh xaa tich ban,
 modxa nak xaa ngaxkwaa kwaan nak ban,
 nzin xaaya kwaan nii xaa.
- 26 ¿Cho mzaa kwent kwaane axta yilo zee ne nu wliya?
 ¿Cho xaa nzhéya axta tyemp yilo, zee yé nu:
 ‘Wliya’?
 Wli nyent cho mzaa kwenta
 nu nyent cho mluya.
 Wlipa nyent cho mbin lee gu ngunii tub lan wdizh.
- 27 Na nak xaa mlu kwaane lo yezh Jerusalén axta yilotlaka
 nu lo yezh Jerusalén xaal na tub xaa zaa kwent yalnix
 lo xaa.

- 28 Mlaach na nu nyent nik stub dios,
mnabdzih na kwaane, per nik stub dios nzaa konsej nyent
nu mnabdzih na, per nik tub kwaan namkebt re dios.
- 29 Wii gu rese maj nak kwaan nanont,
nyent mod leya nik tub kwaan.
Tira nanont nak xmaj xaa, kwaan myall lo ki,
nebse naka mod mbi.

Xaa nak xmos Dios

- 42** ¹Wii, nee nzo xmos na, xaa nkanap na.
Mleey na xaa nle nix xaa lextoo na.
Za na Mbi Naban cheen na lo xaa
nu zaa xaa kwent nali lo re xaa dub yizhyo.
- ²Nakozhet xaa, nixa nakeet xaa bi,
nixa naniit xaa nye leen naz.
- ³Nachoogt xaa nit kwaan mrekk,
nixa nazebit xaa lo ki gorna zela bala.
Nali naab xaa kwent lo re yezh.
- ⁴Nayizhat xaa nixa nayaguuzht xaa,
axta yilo le xaa re kwaan nali lo yizhyo.
Re yezh kwaan nzhiqwaa masra zit roo nistoo,
kwaz kwaan seed xaa.”
- ⁵Snee né Dios, Xaa Tubka Nak,
xaa mdexkwaa yiba nu mchiil loya
nu noka rese kwaan nxen leena.
Nzaa xaa mbi kwaan ngob re myet
nu nzaa xaa yalnaban lo re kwaan nzho loya:
- ⁶“Na, Xaa Tubka Nak, mrezh na lu lo kwaan wli,
kwaan yaa na nkanap na lu.
Na dexkwaa lu mod tub trat lo re yezh,
mod xni lo re yezh yizhyo,
- ⁷zee xal lu garlo re xaa nak syeg
nu sela lu re xaa nzho lozhyib
nu re xaa nzho lo yalnakaw.
- ⁸¡Na Xaa Tubka Nak, snee nak le na!
Nazat na yalnix cheen na lo stub naz xaa,
nixa nazat na yalchul chee na lo re maj.
- ⁹Wii gu ngulola ngok re kwaan yilo.
¡Lee nal za na kwent re kwaan kub,
yé na re kwaan zer gak!”

Dios nkanap xaa

- 10 Bill gu tub kant kub lo Xaa Tubka Nak.
 Bill rese gu, xaa nzho mas zit lo yizhyo
 nu rese gu, xaa nke zhiin leen bark lo nistoo
 nu rese kwaan nzho leena.
 Rese yezh kwaan nzhikwaa roo nistoo,
 bill gu lo xaa.
- 11 Nu gak nix doo yizhyo bizh nu re yezh cheena
 nu paro nzho re xaa Cedar.
 Bill gu rese gu xaa nzho Sela
 nu axta paro mas ya nzeb yek yi,
 kee gu bi kwaan yalnix.
- 12 Bill gu lo Xaa Tubka Nak.
 Re yezh kwaan nzhikwaa masra zit roo nistoo bill
 gu kant.
- 13 Lee Xaa Tubka Nak, roo mod tub xaa balyent,
 mod tub xaa nzhi xyan lextoo lo dil.
 Kozhe xaa lo dil nu le xaa gan lo re xaa nayii ne xaa.
- 14 Nzhé Xaa Tubka Nak:
 “Zyen doo tyemp namkeet na rezh,
 zheta ngok na nu myedoola na,
 per lee nal kozhe na mod ngwnaa me gal xinn,
 me mbezh wii nu nzi lextoo.
- 15 Nu luux na re yi ndok nu rese yi win
 nu le na zee bizh re yix wen
 nu le na zee rese yuu bizh nis zee luu yizhyo
 nu sekwiizh na rese yal.
- 16 We na re xaa syeg tub naz nanlabeyyt xaa,
 lu na tub naz kwaan namlabeyyt xaa lo xaa,
 le na yani garlo xaa nu lee pa nakap le lach na.
 Kwaane le na nel nalaat na re xaa.
- 17 Lee xaa kwaan ngwii lo maj
 nu xaa kwaan mbezh lo ngwneb:
 ‘Gu nak xtios nu,’ bachi xaa nu ton xaa.

Xaa Israel nak mod tub xaa syeg

- 18 jXaa nkwee, kenzha gu, xaa syeg,
 wii gu!

- 19 ¿Chozhiin tant syeg gu, xaa Israel, xaa nak xmos na?
 ¿Chozhiin tant nkwee gu, xaa mxaal na zaa kwent?
 ¡Nyentra stub xaa syeg,
 mod xaa mxaal na, xaa nak xmos Xaa Tubka Nak!
- 20 ¡Gu ngune lo zyen doo kwaan, per nanlata yek gu,
 nxal nzha gu per nanzhont guya!
- 21 Lee Xaa Tubka Nak nyakla le non xaa ley nu le naro xaaya,
 nel nali xaa.
- 22 Per lee yezh ne *
 nak tub yezh, kwaan lewann xaa nu kiib xaa re xcheena.
 Rese xaa yezh ne lake leen yeer,
 lake xaa leen lozhyib.
 Kiib xaa re xcheen xaa
 nu nyent cho le yud xaa
 nu nyent xaa koo xaa xaa.”
- 23 ¿Cho tub re gu gon kwaane
 nu kenzha xaa re kwaan gak gwluzh?
- 24 ¿Cho mlaa zee mlewann xaa re xaa Israel?
 ¿Cho mleya Kob, zee mbe xaa xcheen xaa?
 ¿Che nanakta, Xaa Tubka Nak,
 xaa mle re be jwalt lo?
 Nanzheklat gu gon gu kwaan nzhé xaa,
 nixa namkenzhat gu kwaan nzhé xaa lo gu.
- 25 Kwaanzee ngunayii Xaa Tubka Nak ngune re xaa,
 ngunayii doo xaa nu mted xaa xaa bid lo dil.
 Lo dil mzek xaa xaa kwaan ki nu nixa sbaaya,
 namzaat xaa yek xaa;
 mzek xaa re yezh,
 per namlet re xaa kas.

Nebse Xaa Tubka Nak Nkoo be lo yalgut

43 ¹Lee nal, snee né Xaa Tubka Nak:
 “Xtii Kob, na mdexkwaa gu,
 Xtii Israel, na mdexkwaa gu.
 Nazhebt gu nel lee na mlo gu,
 na mrezh gu kwaan le gu,
 gu nak xaa na.

* 42:22 Nzaa xaa kwent cheen yezh Judá.

- ² Chelee gu ded gu leen nis, na zo kwaan gu,
chelee gu ded gu yuu, nayept gu nis,
chelee gu ded gu lo bal nu nixa nzebalt gu.
- ³ Nel na, Xaa Tubka Nak, nak Xtios gu,
Xaa Nambey nak lo Israel,
na nak xaa mle yud gu;
nel xaa Egipto mza na koo gu lo yalgut,
nu mza na re xaa Etiopía nu Seba kwent cheen gu.
- ⁴ Nel non doo gu lo na nu mkedoola na gu.
Nel nkedoola na gu,
zee za na re xaa stub yezh kwent cheen yalnaban
cheen gu.
- ⁵ Nazhebt gu, nel na nzo kwaan gu,
nel axta pa nlen mbizh nu axta pa nyaaz mbizh,
le na zee bare re xtii lu, zee zhaal re xaa.
- ⁶ Nu naz ta ya yé na:
‘Zere re xaa na.’
Nu naz nyaaz mbizh yé na:
‘Nalaket gu kwaan re xaa.’
Nu ta yat yé na:
‘Teno re xgaan na nu re xchaap na lo na.’
Teno xaa nzho axta pa mas zit lo yizhyo.
- ⁷ Teno gu rese xaa kwaan nkano le na,
xaa mxeen na zee wii re xaa lo na,
nel na mdexkwaa xaa.
- ⁸ Teno gu re xaa syeg, xaa nzob zaalo
nu re xaa nkwee, xaa nzob nzha.
- ⁹ Bkasa gu rese yezh nu btoop gu xaa rese yezh.
Nik tub re xaa ne namzaat kwent
re kwaan ngulola mded gorna zeeraka gaka.
Chol wliya, teno gu xtestig gu lo na zee né xaaya,
zee gon stub naz xaaya nu né xaa:
‘Wliya.’
- ¹⁰ Gu nak xtestig na”,
né Xaa Tubka Nak:
“Gu nak xmos na xaa mleey na,
zee labeyy gu na, nu wii gu lo na,
zee ne gu cho nak na.

- Na nak xaa yilo nu nik stub dios nangut yilo
nu nixa nayotra stub dios gwluzh lo na.
- 11 Na, nak Xaa Tubka Nak,
lo na nik stub xaa nzaa yalnaban nyent.”
- 12 “Na mza kwenta nu na mlo gu nu na nguniya
nu nik tub dios yag cheen xaa zit nanguniita.
Gu nak xtestig na, lee na nak Dios”,
né Xaa Tubka Nak.
- 13 “Gorna zeeraka yo zhe, na nzhoola
nu nyent cho nzho mod roo lozhya yaa na
nu nyent cho nzho mod luux re kwaan nle na.”
- 14 Lee Xaa Tubka Nak, Dios Xaa Nambey nak lo Israel,
xaa nkoo be lo yalgut, né:
“Le na yud gu, zee xaal na xaa dil kwaan Babilonia
nu le na zee xal xaa rese pwert bla.
Nu lee yalnix cheen re xaa Caldea^{*} gak yalnales.
- 15 Na, Xaa Tubka Nak, Xaa Nambey nak lo Israel,
na mdexkwaa yezh Israel nu nak na rey cheen re gu.”
- 16 Snee né Xaa Tubka Nak:
“Na mxal naz leen nistoo
nu tub naz kwaan naxen doo leen nis,
nis kwaan nakap doo.
- 17 Mlo na karet nu gway, nu rese xaa ndil,
zee mluux na re xaa leen nis
nu mlake xaa baa nu nyentra mod ngroo xaa leen nis
nu myuyy re xaa, mod nyuyy yek yerbal.
- 18 Naselazhtra gu re kwaan nazkweeze
nu nixa naletra gu xgab re kwaan ngulola mded.
- 19 Wii nee, lee na le kwaan kub
nu nal gorne lu naya lo re xaa.
¿Che nalabeyyt guya?
Nu xal na tub naz lo yo bizh
nu le na zee roo nis yuu lo yo bizh.
- 20 Nu dedyall rese ma wen wii lo re kwaan le na:

^{*}43:14 Caldea nak leeka yezh Babilonia.

- re mbew, nu re xiin mdid,
 nel le na zee roo nis lo yo bizh
 nu xal tub yuu lo yo bizh,
 zee go re xaa yezh cheen na nis,
 xaa mleey na zee gak xaa xaa na.
- 21 Lee yezh ne mdexkwaa na, cheen na naka,
 snee le na zee gool xaa lo na.
- 22 Kob, nanguniit lu lo na,
 Israel nanguchetla lu kakwaan lu na.
- 23 Nu nixa namtedt gu xpakxiil gu lo na
 nu nixa namtedt gu stub xma gu lo na,
 nixa nanchizhat na gu naab na gon lo gu
 nu nixa nanyizhat na gu naab na yaal lo gu.
- 24 Nixa namzit gu nit kwaan chul nzebech zaa gu lo na
 nu nixa namzaat gu ze cheen xma gu lo na,
 sinka mzhil lu re xjwalt gu tich na
 nu ngulo nguchela na ne na gu,
 kwaan re kwaan nawent kale gu.
- 25 Na nak xaa che re kwaan nawent kwaan nle gu
 leeka kwent cheen na
 nu nanselazhtra na re xjwalt gu.
- 26 Selazh be kwaan ngok yilo nu list zo gu dildiizh be,
 jzee né gu chol wli nankanot gu jwalt!
- 27 Xuz gu, xaa yilotlaka mle jwalt
 nu re xaa mseed gu nambint xaa xtizh na.
- 28 Mle nanont na re xaa nabeyy leen li na,
 kwaanzee mlaa na Israel yezh cheen Kob,
 zee lux xaa xaa nu ko na xkalnto xaa.”

Dios nak xaa nali

- 44** ¹“Kob, xaa nak xmos na, Israel, xaa mleey na,
 kenzha.
- 2 Snee né Xaa Tubka Nak, xaa mdexkwaa lu,
 gorna zeeraka gal lu le xaa yud lu:
 ‘Nazhebt lu Kob, xmos na,
 nazhebt lu Jesurún*, xaa mleey na.

* 44:2 Jesurún nii xaa nali.

- ³ Xo na nis yizhyo bizh,
 xo na yuu nis lo yo bizh.
 Xaal na Mbi Naban cheen na lo re xtii gu
 nu nii wen na lo re xaa.
- ⁴ Xen xaa mod yix kwaan wen nyog,
 mod yag razyas kwaan nzo roo yuu.
- ⁵ Tub xaa yé:
 Na nak xaa Xaa Tubka Nak.
 Stub naz xaa roo nu yé nze lo dii cheen Kob.
 Lee stub naz xaa ke yaa:
 Na nak xaa Xaa Tubka Nak
 nu yé xaa:
 Na nak xaa yezh Israel.”
- ⁶ Snee né Xaa Tubka Nak, rey cheen xaa Israel,
 xaa nzhak ndil, xaa mzi be zee gak be xaa xaa:
 “Na nak xaa yilotlaka nu xaa gwluzhtlaka,
 nebse na nak Dios, nyentra stub Dios.
- ⁷ ¿Cho nzho nak mod na?
 ¡Né xaaya!
 ¿Cho xaa mzaa kwent re kwaan yilo nu ngoka?
 ¡Laa yé xaaya lo na, nu yé xaa kwaan gak nara!
- ⁸ Nazhebt gu, nixa naxizt gu.
 ¿Che nanguniit naya yilo?
 Gu nak testig cheen na.
 ¡Nyentra stub Dios, nebse na!
 ¡Nyentra stub xaa mod Ke cheen gu,
 nanlabeyytra na stuba!”

Yalnachan cheen xaa nzhollo lo maj

⁹Re xaa ndexkwaa maj tira nanont; nanont re kwaan nle xaa.
 Naka leeka xkalnto xaa. Lee testig cheen maj nanlut kwaan lo,
 nixa nanlabeyyt xaa kwaan. ¹⁰¡Kaxlee ndexkwaa tub dios o tub
 maj! ¹¹¡Rese xaa ton; myet nak re xaa ndexkwaa maj! Nixa rese
 xaa kasa nu nii leeka kwaan, zheb doo xaa nu roo xkalnto xaa.

¹²Xaa ndexkwaa maj zen yiib nu seyey xaaya lo blan; kwaan
 marti ndexkwaa xaa tub maj, kwaan yalngezh cheen xaa
 ndexkwaa xaaya. Nzhak nlaan xaa, nanzhot xaa nis, zee nluux
 xaa jwers nu nkaww xaa. ¹³Lee karpinter nchiixa kwaan tub lee
 yil, ndexkwaa xaa dibuj kwaan lap, nu nkaww xaaya kwaan

skop. Zee ndexkwaa xaa tub ngwneb, kwaan nzhak kwenta myet, zee zob xaaya leen yoo. ¹⁴Nchoog xaa yag sedr, nkweey xaa tub yag yech o yag zin, zee nlaa xaa nxena lo re yag; o nzo xaa tub yag yer nu lee nis yey nxeena. ¹⁵Lee lo xaa nle xchinna. Nzen xaa tub lee yag, rola nle xchinn xaa zee koo xaa ki nu keex xaa yat leen gor. Lee zrola ndexkwaa xaa tub dios, nu ngwii xaa loya; ndexkwaa xaa tub maj nu kichxub xaa loya. ¹⁶Lee rol yag nzek xaa lo ki nu loya ngeezh xaa kwaan nzhaw xaa, ngeezh xaa baal axta paro nyazhe lextoo xaa. Noka loya nzhe xaa nu mbezh xaa: “¡Ah nazhe doo lo bal ne!” ¹⁷Lee re yag kwaan nlake ndexkwaa xaa tub xtios kwaan nkichxub xaa nu nzholl xaa lo. Naab xaa loya nu mbezh xaa: “¡Zaa yalnaban lo na nel lu nak xtios na!”

¹⁸¡Nik tub kwaan nanet xaa, tira nanet xaa kwaan; mkaw yek xaa, zee nalat kwaan yek xaa! ¹⁹Nik tik nanlet xaa xgab, nixa nyent yek xaa, nixa nanlet xaa xgab: “Rol yag mzek na lo ki; lee lo blan mkeex na yat, mkeex na baal nu ndaw naya. ¿Chozhiin kwaan mlake le na tub kwaan nanont, nu kichxub na lo tub lee yag?” ²⁰Nak mod nzhaw xaa xkade, nkade xaa leeka lee xaa, zee nyent mod le xaa gan yalnaban cheen xaa. Nu nixa nalet xaa xgab: “¿Che naleet nebse yalnCADE nzho lozhya na?”

Xaa Tubka Nak nche jwalt cheen Israel

- ²¹ Kob, selazh re kwaane,
Israel, lu na nak xmos na.
Na mdexkwaa lu, lu nak xmos na.
Israel, nayenlazht na lu.
- ²² Na mle re xjwalt lu mod xkaw kwaan mreech,
lee kwaan nawent xcheen lu mle na mod beg kwaan tub
rataka nyu.
Bare lo na nel na mdix zee mroo lu lo re kwaan nawent.
- ²³ ¡Yiba, bill kwaan yalnix,
nel Xaa Tubka Nak mle kwaane!
Yizhyo, nye bazhe.
Yi nu rese yag kwaan nzeb yi bill gu nu gok nix lextoo gu.
Nel Xaa Tubka Nak mzi Kob zee gak xaa xaa xaa,
Dios mlu yalnix lo Israel.
- ²⁴ Snee né Xaa Tubka Nak,
xaa mzi be zee gak be xaa xaa, xaa mdexkwaa be lextoo
xnaa be:

- “Na, Xaa Tubka Nak, xaa mdexkwaa rese kwaan,
techo na mchil lo yiba
nu mle naro na lo yizhyo.
¡Nik stub mzo kwaan na!
- 25 Nanlaat na gak re kwaan nii re xaa nkade nu re wezh,
na nle nachan re xaa nzhak,
lee yalnzhak cheen xaa nle na kwaan nanont.
- 26 Na nle zee gak re kwaan nii xmos na
nu gak re kwaan nii re xaa mxaal na.
Na ni:
‘Lee Jerusalén bare kwi xaa stuba’,
nu lo re yezh cheen Judá:
‘Bare dexkwaa xaaya stuba
nu le na lee re kwaan mlux bare yaa stuba.’
- 27 Na nabeyy zee bizh nis
nu nabeyy na zee bizh nis re yuu.
- 28 Na nzhé lo Ciro:
‘Lu nak xaa nkanap re xaa na, modxa nkanap xaa mbakxiil,
lu le rese kwaan nzhekla na.’
Nu yé lu lo Jerusalén:
‘Lu bare yaa stuba
nu lee yidoo bare yo simyent xan.”

Kwey Dios Ciro

- 45** ¹Snee nzhé Xaa Tubka Nak lo Ciro:
“Na kweey lu, na zen yaa lu lad li
nu zo na lu gak lu rey zee nabeyy lu lo rese yezh.
Ya na delant lo lu zee kiib na xkib re rey
nu na xal roo re yezh lo lu
nu nyent cho le gan saaw rooya.
- 2 Na yaner delant lo lu nu le lach re pa ya nzeb
nu lux na roo yezh kwaan nak brons
nu le byog na re roo yezh kwaan nak yiib.
- 3 Nu za na or kwaan nzholaan lo lu
nu za na re kwaan non, kwaan nzho laan lo lu,
zee ne lu, na nak Xaa Tubka Nak, Dios cheen xaa Israel,
xaa mrezh lu kwaan mer le lu.
- 4 Mrezh na le lu kwent cheen xmos na Kob,
kwent cheen Israel, xaa mleey na.
Mza na tub le lu kwaan non doo, nixa nanlabeyyt lu na.

- 5 Na nak Xaa Tubka Nak, nyent stub xaa.
 Nyentra stub Dios mod na.
 Na mle list lu zee dil lu, nixa nanlabeyyt lu na.
- 6 Zee ne rese xaa axta paro nlen mbizh
 nu paro nyaaz mbizh nyentra stub xaa mod na.
 Na nak Xaa Tubka Nak nu nyentra stub xaa.
- 7 Na ndexkwaa xni nu yalnakaw,
 na nle kwaan wen nu noka na nxaal yalzi.
 Nebse na, Xaa Tubka Nak, nle rese kwaan ne.

Yalnabeyy cheen Dios

- 8 Xaal na gop lo yizhyo, nel nali nak,
 na zee le na la yey lo yizhyo, zee xaa xkizhyo xaa xle.
 Zee gaka mod zen yizhyo gop nu zaaya xle cheen yalnaban
 nu kwaan wli Na nak Xaa Tubka Nak, nu nle naya.”
- 9 Nyent mod dildiizh yas kwaan xaa mdexkwaaya
 nu nixa nyent mod yé ban lo xaa kwaan mdexkwaaya:
 “¿Cho kwaan kale lu?”
 Nu nixa kwaan mdexkwaa xaa nambezht lo xaa:
 “Nagakt lu ke lu zhiin.”
 Ay, xaa dildiizh kwaan Xaa Tubka Nak, xaa mdexkwaa xaa.
- 10 Ay, nales doo nzhak xaa kwaan yé lo xuz:
 “¿Chozhiin mle lu ngol na?”
 Nu yé lo xnaa:
 “¿Chozhiin mzan lu na?”
- 11 Snee né Xaa Tubka Nak, Xaa Nambey, xaa mdexkwaa
 Israel:
 “Napa né lu nabdizh lu lo na: ‘¿Chozhiin mdexkwaa lu na’?
 ¡Napa né lu nu seed lu na xomod le na re xcheen na!
- 12 Na mdexkwaa yizhyo nu rese myet kwaan nzho leen yizhyo.
 Nu kwaan yaa na mdexkwaa rese kwaan nzho leen yiba nu
 nabeyy na lo rese mbal.
- 13 Na le zee le Ciro gan, nel nali nak na
 nu le na zee nagakt nagan naz lo xaa.
 Lee xaa dexkwaa yezh cheen na stuba
 nu sela xaa re xaa na, xaa mbe stub naz xaa zit doo.
 Nanakta nel mdix na mka xaa
 nu nixa nanakta nel mzelazh na kwaan lo xaa”,
 né Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil.

14 Snee né Xaa Tubka Nak:

“Re xcheen xaa Egipto nu re kwaan nto xaa Etiopía
nu re xaa Sabá, xaa naro doo,
nu re xaa ne gak xaa xmos lu.
Nu kwaan kaden nii xaa nu reke xaa naz tich lu
nu kichxub xaa lo lu, nu né xaa lo lu:
‘Wlipa Dios nzo kwaan re gu, nyentra stub xaa
mod Dios.’”

15 Wlipa lu nak Dios xaa nanyunt,

Dios cheen xaa Israel, xaa nzaa yalnaban lo re myet.

16 Rese xaa ndexkwaa maj zheta gak xaa nu ton xaa.

17 Per lee re xaa Israel,

Xaa Tubka Nak nzaa yalnaban kwaan tira lo xaa
nu tira natont xaa nu nik stub welt naxizhnotra xaa xaa.

18 Lee Xaa Tubka Nak nak xaa mdexkwaa yiba.

Lee xaa nak Dios, xaa mdexkwaa yizhyo

nu mzob xaa simyent xana.

Namdexkwaat aaaya zee nakanot nik tub mod naka,
mdexkwaaya zee yo myet leena, nu né xaa:

“Na Nak Xaa Tubka Nak nu nyentra stub xaa.

19 Nanguniit na xlaan, leen pa nakaw leen yizhyo,

nixa nanguniit na lo re ben cheen Kob:

‘Sbaasa kwaan gu na.’

Na nak Xaa Tubka Nak nu nzhedizh na kwaan wli
nu nii kwaan nali.

Xaa Tubka Nak nu re maj

20 ¡Bkasa gu nu te gu!

Bii gax rese gu, xaa mlake lo reta yezh.

Nankanot gu yalnzhak nel ngwii gu lo tub maj kwaan
nak yag

nu nzhol gu loya per nyent mod zaaya yalnaban lo gu.

21 Nii gu nu guzh re kwent cheen gu,

nii gu lo tub gu nu lo stub gu, chelee gu nzhekla gu.

¿Cho ngunii kwaan axta yilo?

¿Nu cho ngulola nguniiya axta nzhal tyemp?

¿Che naleet na, Xaa Tubka Nak, nguniiya?

Nyentra stub Dios mod na, Dios, xaa nali, xaa nzaa
yalnaban.
Nyentra stub xaa mod na.

- 22 Rese xaa dubse yizhyo, wii gu lo na zee kano gu yalnaban,
nel na nak Dios, nyentra stub xaa.
- 23 Ngulola mcheroo na kwaan leeka le na,
lo roo na mroo kwaan wli nu telise gak kwaan nii na.
Nu lo na kichxub rese myet nu wii xaa lo na.
- 24 Nu yé re xaa:
‘Wlipa, nebse lo Xaa Tubka Nak nzho kwaan nali nu yalngezh.’
Rese xaa nii nawent lo xaa yiid lo xaa nu ton xaa.
- 25 Rese xtii xaa Israel le gan yalnali,
kwaan zee lo Xaa Tubka Nak
nu gak xwa doo xaa kwent cheen xaa.”

Maj cheen xaa Babilonia

- 46** ¹Lee dios Bel nkichxub
nu lee dios Nebo nrenzeb lo yo.
Re xmaj xaa nzhe xaa kwaan ma nye,
nga doo xmaj xaa nu nzhe xaaya rese pa,
nyazha ma nzhe maya nel nga dooya.
- 2 Rop dios ne nkichxub nu nla lo yo,
nyent mod nge xaaya
nu leeka re xaa mzen xaa nu nzhe xaa xaa tub pa zit.
- 3 “Kenzha gu kwaan nii na,
re gu xtii Kob nu rese xaa nlake li Israel,
na mkanap gu gorna gal gu axta nal
nu mbe na gu kwaan yaa na.
- 4 Nu seetaka we na gu leezha gak ngox gu
nu nixa zeb rus yek gu seetaka zen na gu.
Na mdexkwaa gu nu seetaka kanap na gu;
na zen gu, nu na le yud gu.
- 5 ¿Cho kwaan nzho mod le gu zee gaka lal kwaan na?
¿Cho nle xgab gak mod na?
- 6 Nzho xaa ngoo or leen xpons
nu nchiix plat kwaan xobex,
nree xaa tub xaa ndexkwaa maj,

- zee dexkwaa xaa tub xtios xaa
 nu lo dios zee nkichxub xaa nu nzholl xaa lo.
- 7 Nzhìb xaaya yenn xaa nu nzhe xaaya,
 nzhob xaaya tub pa nu baa nlakeya.
 Nagarlòt guna pa nzoba.
 Nu nixa bi nkee xaa loya, per nakebta lo xaa,
 nixa nyent mod leya yud xaa lo re yalnles.
- 8 Selazh kwaane nu ble xgaba,
 xaa nzeb jwalt, bselazh kwaane.
- 9 Bselazh re kwaan mded axta yilo, nel na nak Dios
 nu nyentra stub Dios nu nyentra cho nak lal mod na.
- 10 Axta yilo, mza na kwent kwaan gak
 nu axta yilo nguniila na kwaan zer gak.
 Na ni: Kwaan mle na xgab telise gak
 nu le na rese kwaan nzhekla na.
- 11 Mrezh na tub xaa zit doo, pa nlen mbizh, xaa nze zit mod msi,
 zee le xaa re kwaan mle na xgab.
 Re kwaan nguni na, le na zee gaka,
 re kwaan mle na xgab, le naya.
- 12 Kenzha gu kwaan nii na,
 xaa ned doo lextoo, xaa nzo zit lo kwaan wli.
- 13 Gax nzo yalnali cheen na; gax nzo yud cheen na.
 Nzola na yiidno naya.
 Na koo Jerusalén lo kwaan nawent,
 nel leeya nak yalnix cheen na.

Mlux yezh Babilonia

- 47** ¹Xchaap Babilonia, me zer chaal xaabyi,
 bzob lo yide nel mlux yagxil pa nzob lu nabeyy lu.
 Xchaap xaa Caldea*, naniitra xaa lo lu me yeen nu me chul.
- ²Bzen molin nu bdich arin;
 kiib ler kwaan nzho yek lu,
 blep xab lu zee ded lu yuu.
- ³Wii re xaa lo lu lee lu cheey, nu yun yalnto cheen lu
 lo xaa.
 Leeka kwaan mle lu lo re xaa na, le na lo lu
 nu telise le naya lo rese xaa lu.

* 47:1 Caldea nak leeka yezh Babilonia.

- 4 Xaa ngoo be lo yalgut nak Xaa Tubka Nak xaa nzhak ndil,
sbaa nak le xaa.
Lee xaa nak Xaa Nambey nak lo Israel.
- 5 Xchaap Caldea, zheta zob nu nakeet lu rezh nu reep lo yalnakaw,
tira naniitra xaa lo lu:
'Me nabeyy lo re yezh.'
- 6 Ngunayii na lo yezh cheen na,
zee le na lo xaa mod xaa nanakt yezh cheen na,
za na mer yezh cheen na lozhya lu.
Per nakanot lu yalnles lo xaa, nixa lo re xaa gol
nu zhib lu yog kwaan nga doo yenn re xaa.
- 7 Nzhé lu:
'¡Tubka gak na me nabeyy!'
Per nalet lu xgab kwaan nu nixa nalet lu xgab xomod lux
re kwaan.
- 8 Lee nal kenzha, ngwnaa me kwaan nyula le toox, kenzha kwaan.
Chul doo nzob lu pa nabeyy lu nu nanlet lu xgab
nu nle lu xgab leen lextoo:
'Lee na nak me non, nu nyentra cho mod na.
Nalaket na byud nu nixa nalaket na me nankanot mad.'
- 9 Rop kwaan zhin lo lu tubka mbizh,
lake lu byud nu kwaan nik tub mad nalaket lo lu.
Nik tub sirb nalet yalwezh cheen lu
nu nixa re wdizh cheen yalwezh nalet xaa nagakta.
- 10 Nel mwii lu lo re kwaan nawent cheen lu
nu mbezh lu:
'Nyent cho ngwii.'
Lee yalnzhak cheen lu nu kwaan kale lu xgab nkade lu
nu nle lu xgab naz leen lextoo lu:
'Lee na nak me non nu nyentra cho mod na.'
- 11 Zhiin tub naxinn lo lu kwaan nanet lu pa naz nze
nu nanet lu cho yalwezh nzho mod le lu;
zhin tub yalzi kwaan nayet lu ded lu,
zhin tub bid kwaan nankambazt lu, kwaan tas zhiin.
- 12 Bleka lo rese yalwezh cheen lu,
kwaan kale lu dubse mad lu axta nal.
Zee jwals leya chep sirb lo lu
zee nel che nzho mod le lu gan zheb re myet ne lu.
- 13 Axta nguzha lu lo zyen doo xaa kwaan mzaa kwent lo lu.
Yiid rese xaa nseed yiba, xaa nzaa kwent re kwaan gak

- nu re xaa nseed cheen mbal yiba
 nu re xaa kwaan nzaa kwent kwaan gak kad tub mbee,
 zee le xaa yud lu nal.
- 14 Wii, lee xaa ne nak mod yix bizh nu lee ki zeek xaa,
 nagarlot le xaa gan zee nayeta xaa lo bal,
 nel nanakta ki cheen blan zee zob xaa loya nu zhe xaa.
- 15 Seeka gak re xaa nak wezh cheen lu, xaa mzaa kwent lo lu,
 dubse leezha mad lu axta nal, kad tub xaa mzen xnaz xaa
 nu nyent cho nzho mod le zee nayeta lu.

Dios ngalno yezh Israel

- 48** ¹Kenzha gu kwaane xaa yezh Israel,
 dii cheen Kob kenzha gu kwaane,
 gu, xaa nze lo dii cheen Judá,
 gu, xaa nzeet le Xaa Tubka Nak.
 Nzeet gu le Dios cheen re xaa Israel,
 per nanlet guya tub mod wli nu nali.
- ² Gu xaa mbezh nak xaa Jerusalén,
 yezh nambey nu ngwii gu lo Dios cheen re xaa Israel xaa,
 le xaa Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil.
- ³ Axta tyemp yilo, ngunii na re kwaan mdedla gorna zeeraka gaka,
 leeka na nguniiya,
 lijer doo mle naya nu wli ngoka.
- ⁴ Nel ne na ned lu, nu yenn lu nak kwenta yiyib
 nu lee lachuzh lu nak mod brons.
- ⁵ Kwaanzee ngunii na re kwaane axta yilo,
 mza naya kwent lo lu gorna zeeraka gaka,
 zee nyent mod yé lu:
 ‘jXmaj na mleya,
 xmaj na kwaan mdexkwaa na kwaan yiyib nu yag, mxaal kwaane!’
- ⁶ Mbin luya nu ngune lu reya
 nu, ¿chozhiin nanzeent luya?
 Lee nal le na, zee gon lu kwaan kub,
 kwaan nzholaan nu kwaan nanlabeyyt lu.
- ⁷ Nak kwaan kadexkwaa na nal, kwaan nyent axta yilo,
 kwaan zer gon lu, zee nayét lu:
 ‘Nela naya.’
- ⁸ Nel zer gon luya nu nixa zer laya yek lu,
 zer xal nzha lu, mod tub xaa nkwee nzha.
 Nel ne na, nak lu xaa nanalit

nu axta nzhoka lu lextoo xnaa lu,
nak lu xaa nanzhont diizh.

- 9 Kwent cheen na, zee baata lake yalnayii
nu kwent cheen modxa wii re xaa lo na,
mxek la na ne na lu zee namluxt na lu.
- 10 Na le nzhul lu,
per nalet mod nted xaa plat lo ki,
le na preb lu leen gor cheen yalzi.
- 11 Kwent cheen na, aja mer kwent cheen na le na kwaane,
zee nyent xizhno xaa na, nel nanzheklat na gool myet lo
stub naz dios.

Lee Xaa Tubka Nak mle yud Israel

- 12 Kenzha re gu dii cheen Kob, Israel, xaa mrezh na:
Na nak Dios, na nak xaa yilotlaka nu na nak xaa
gw luzhtlaka.
- 13 Kwaan yaa na mdexkwaa na yizhyo
nu kwaan yaa na lad li mchil na yiba.
Na mzet leya nu rese ngok.
- 14 Bkasa rese gu nu bkenzha gu:
¿Cho tub re maj ngunii re kwaan ngok?
Xaa kwaan mleyy na, Xaa Tubka Nak,
le re kwaan mle na xgab le na lo Babilonia
nu le xaaya lo re xaa Caldea*.
- 15 Techo na nguniya; telise kwezh na xaa.
Le na zee yiid xaa nu pa ya xaa wen ya xaa.
- 16 Bii gax gu lo na nu kenzha gu kwaane:
Axta yilo nik tub kwaan nanguniit na xlaan,
gorna ngok re kwaan, na mzo baa.
Nu lee Xaa Tubka Nak nak Xaa Nabeyy
nu mxaal xaa Mbi Naban cheen xaa lo na.”
- 17 Sneé né Xaa Tubka Nak, xaa ngoo be lo yalgut,
Xaa Nambey cheen Israel:
“Na nak Xtios lu, Xaa Tubka Nak,
xaa nseed lu kwaan wen, xaa nlu naz kwaan nzhaal
ze lu.

* 48:14 Caldea nak leeka yezh Babilonia.

- 18 Oj chol ngla xtizh na kwaan nii na yek lu,
zee yalwen cheen lu ngak mod tub yuu,
yalnali cheen lu ngak mod nistoo kwaan nkee briink.
- 19 Lee re xinn lu ngak zyen doo
nu xtii lu ngak mod yux kwaan nzhi roo nistoo,
zee nazhet xaa le lu nu tubka ngzo lu lo na.”
- 20 ¡Roo lo re xaa Babilonia!
¡Xonn gu lo re xaa Caldea!
Bzaa gu kwenta nu bkee gu bi kwaan yalnix,
bzaa gu kwenta nu nii guya axta pa mas zit lo yizhyo, nu guzh gu:
“Lee Xaa Tubka Nak,
xaa koo dii cheen Kob, xaa nak xmos xaa, lo xaa nayii ne xaa.”
- 21 Mle xaa zee mded re xaa yo bizh,
mle xaa zee mxal cho ke mroo nis,
mxal xaa cho ke zee mroo nis.
- 22 Xaa Tubka Nak né:
“Nyent yalnix lo re xaa nle kwaan nawent.”

Israel, xmos Xaa Tubka Nak

- 49** ¹Kenzha gu re yezh kwaan nzhi gax roo nistoo
nu re yezh kwaan mas zit nzhi, bin gu:
Lee Xaa Tubka Nak mrezh na leezha nzhoka na lextoo xnaa na,
mzeet xaa le na gorna zeeraka gal na.
- ² Nu mle xaa re wdizh kwaan mroo roo na,
mod tub kuchi kwaan naluch doo nak yek
nu kwaan xkal lozhya xaa msaaw xaa na.
Nu mle xaa na mod tub wez kwaan naluch doo nak yek
nu mlochaw xaa na paro nzho reya.
- ³ Lee xaa né lo na:
“Israel, lu nak xmos na, lo lu lu na yalnabeyy cheen na.”
- ⁴ Nu lee na nzhé:
“Nanont mke na zhiin, sbaasa kalux na xjwers na,
nakaleta zhiin lo na.
Kwaan yalnabeyy cheen Xaa Tubka Nak nle na re kwaan
nu lee kwaan le na gan nkanola Dios.”
- ⁵ Lee nal, lee Xaa Tubka Nak mdexkwaa na gorna zeeraka gal na,
zee gak na xaa ke zhiin lo xaa,
zee le na bare yezh cheen na lo xaa.

Nel Xaa Tubka Nak nkano lextoo xaa yalnix ngwii xaa lo na nu mzaa xaa jwers lo na.

⁶ Snee né xaa:

“Nanebt gak lu xaa ke zhiin lo na, zee xaal na lu, nu le lu kasa re xtii Kob nu top lu re xtii Israel. Sinka noka le na zee gak lu mod xni lo rese yezh, zee zaa lu kwent xtizh na xomod le xaa gan yalnaban kwaan tira, pa mas zit lo dubse yizhyo.”

⁷ Nii Xaa Tubka Nak, xaa ngoo be lo yalgut,

Dios nambey cheen re xaa Israel.

Nu né xaa lo Israel, xaa gak xkit cheen re stub yezh

nu nii nawent xaa lo yezh kwaan gak mod mos cheen re xaa nabeyy.

Snee né xaa:

“Nal gorna wii re rey nu re xgann xaa lo lu, zee yixso xaa, nel na nak Xaa Tubka Nak, Dios nali nu nambey cheen Israel, nel na mleey lu.”

Dios le kub Israel

⁸ Snee né Xaa Tubka Nak:

“Zhin mbizh roo na xjabor lu

nu keb na lo lu mbizh kwaan le lu gan yalnaban nu le na yud lu.

Na kanap lu nu yaan na kwaan lu,

zee gak lu mod tub trat kwaan rese yezh,

zee gak kub yezh,

zee kiiz lu yizhyo kwaan mlux xaa, zee gaka xcheen xaa.

⁹ Zee nzho mod yé lu lo xaa mbe xaa zit:

‘jRoo gu!’

Nu re xaa nzho lo yalnakaw yé:

‘jNzonlaa gu!’

Lee roo naz yo zyen kwaan gaw xaa

nu yek re yi yo kwaan gaw re xma xaa.

¹⁰ Nixa nagaknlaant xaa nu nixa nagakt nzhek lextoo xaa

nu nixa nazeyyt neey xaa nu nixa nayiit neey,

nel na xaa nkela xaa nu nkanap xaa

nu we na xaa xaa paro nzhib nis.

¹¹ Xal na naz tich yi, nu le lach naya.”

12 Wii zit doo nze xaa.

Lak xaa nze naz pa nyaaz mbizh nu zlak xaa nze naz ta ya,
nu zlak xaa nze yizhyo cheen Sinim *.

13 Yiba, bill nu ke bi kwaan yalnix,
yizhyo, bill nu bkano yalnix,
yi, ke bi kwaan yalnix,
nel na Xaa Tubka Nak mseleyy yezh cheen na,
nu nkano na yalnles lo re xaa kaded bid!

14 Per yezh Jerusalén nzhé:

“Mlaa Xaa Nabeyy na
nu myenlazzh Xaa Tubka Nak na.”

15 Nu mkeb Dios:

“¿Che nel nyenlazzht tub me xmadoo me,
mad pense ngol
nu che nel naketla tub me xiin me,
mad mzan me?

Cheleeya nzho tub me nyenlazzh xiin,
jper lee na tira nayenlazzht re gu!

16 Wii, tubka tira nke le gu lozhya na
nu nselazzh wen na xomod nak bla cheen yezh cheen lu.

17 Xaa dexkwaa yezh cheen gu, liger zeloya
nu lee xaa mlux yezh cheen gu nya
nu laa xaa gu *.

18 Blep gu lo gu nu bwii gu dub welt,
wii xomod mkasa re xaa Israel,
nze re xaa lo gu.
Nel mban na, né Xaa Tubka Nak,
lee re xinn gu gak mod nguz bga yenn lu
nu kwaan gak me kachelya.

19 Re xaa nayii ne gu mlux xkizhyo gu,
mlux xaa re yoo nu mlakeya mod wen.
Nixa sbaa, lee nal xkizhyo gu nagalt yo re xaa gu,
lee re xaa mluxa nzo zit.

20 Zhin mbizh yé re xiin gu, xaa ngol gorna mkanze gu:
‘Chuut doo yizhyo ne dexkwaa pa yo nu.’

*49:12 Stub naz yech nii: yizhyo cheen Asuán, kwaan nzhi gax Egipto.

*49:17 Nanewent xaa cho kwaan nkee lo hebreo ne. Stub mod nzho mod keeya nak: Lee xinn gu liger bare, nu xaa mlux yezh nya nu laa xaa gu.

21 Zee yé leeka gu:

‘¿Cho ngok xuz re mad ne?

Nankanot na sa nu nixa nagarlot kano na mad,
techose na mlake mod tub me nkanze.

¿Cho mzan re mad ne?

Mlaa sa na na nu techose na nzo.

¿Pa naz mroo re xaa ne?’”

22 Snee né Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy:

“Na nabeyy lo re yezh nu lep na xpander na,
zee yiidno xaa re xgann gu kwaan yaa xaa
nu lee re xchaap gu yiidno xaa kwaan tich xuk xaa.

23 Re rey gak xuz gu, xaa xeen gu

nu lee re xngwnaa rey gak xnaa gu,

me zaa nizh go gu

nu kichxub re xaa ne lo gu

nu gal lachuzh xaa axta lo yo

nu axta keb xaa re yide kwaan gab nii gu.

Zee labeyy gu lee na nak Xaa Tubka Nak

nu loka cho ngwii lo na, nagakt xaa tub xaa nton.”

24 ¿Che nzak gu, nzho mod le lu gan lo xaa ngeezh,

xaa mle gan lo dil?

¿Che nzak gu, lee tub xaa nzho leen lozhyib

le gan lo xaa balyent nkanap roo lozhyib?

25 Per lee na Xaa Tubka Nak nii:

“¡Nzho moda!

Lee gu roo lozhyib lo soldad, xaa nkanap roo lozhyib.

Lee gu le gan kiib re kwaan lo xaa ngeezh,

re kwaan mkiib xaa lo gu yilo.

Na dil kwaan re xaa dil kwaan gu,

leeka na ko re xinn re gu.

26 Re xaa kwaan mlux gu,

le na zee gaw xaa leeka baal cheen xaa

nu go xaa leeka xren xaa kwenta xis ub

nu leya zee zuzh xaa, zee labeyy gu.

Lee na nak Xaa Tubka Nak

nu nak na xaa ngo gu lo yalgut

nu nak na xaa mzi gu gak gu xaa na stuba

nu nak na Dios cheen Kob, xaa nkano dubse yalnabeyy.”

Xaa Tubka Nak nkanap xaa ngwii lo xaa

- 50** ¹Snee né Xaa Tubka Nak:
 “Na mlaa xnaa gu;
 ¿pa nzho yech kwaan mchil nu yalnchelya?
 Mto na gu.
 ¿Ma re xaa nzeeb na demi lo?
 Per leeka re xjwalt gu le zee mto na gu
 nu leeka re kwaan nawent cheen gu, le zee mlaa na xnaa gu.
² ¿Chozhiin nyent cho nak gorna mbal na?
 ¿Chozhiin namkebt gu lo na gorna mrezh na gu?
 ¿Che nle gu xgab lee na nyent mod koo gu?
 ¿Che nle gu xgab lee na nagarlot sela gu?
 Kwaan yalnabeyy cheen na, nzho mod le na bizh nistoo,
 lee yuu nzhak yizhyo bizh,
 nlaa re mbal gorna nyent nis nu nzhet ma lo yizhnzhek.
³ Nle na zee nakaw yiba nu lee na saawa kwaan ler nadox.”
- ⁴ Lee Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy,
 mzaa luzh na zee nzho mod ni na kwaan yalnzhak,
 zee yo mod ni na lo re xaa nguzha.
 Yizata garziil nyixche xaa na,
 zee nkenzha na kwaan nlu xaa lo na.
- ⁵ Lee Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy mxal nzha na
 nu nangokt na tub xaa ned, nixa namzaret na tich na.
- ⁶ La na zee la re xaaya tich na,
 la na kiib re xaa xlox na,
 nakaxlaant na garlo na lo re xaa nii nawent lo na,
 xizhno xaa na nu chuk xaa lo na.
- ⁷ Nel Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy nle yud na, kwaanzee
 nantont na.
 Kwaanzee nye nak na mod tub ke chit
 nu ne na naroot xkalnto na.
- ⁸ Gax lo na nzo xaa nkanap na.
 ¿Cho nzho mod gaazh tub kwaan tich na?
 ¡Ya rop nu xaa lo xaa naab kwent!
 ¿Cho ngaazh kwaan tich na, zee yiid xaa nu né xaaya
 lo na?
- ⁹ Lee Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy nle yud na.
 ¡Nyent cho naab kwent lo na!

Rese xaa gak xaa gox, mod ler kwaan nzhak xaa,
gaka mod kwaan nzhaw mbaz.

- 10 ¿Cho gu, nzheb ne Xaa Tubka Nak nu nzhon gu xtizh xmos xaa?
Xaa nze lo yalnakaw nu nanzot xaa lo xni,
nzhaal wii nebse lo Xaa Tubka Nak
nu ze xaa kwaan Xtios xaa.
- 11 Per re gu xaa ngoo bal, xaa nkee yerbal cheen gu,
nze gu leeka lo xni cheen gu, lo yerbal kwan nkee gu yek.
Kwaane kayaa gu lo na.
Kwaan yalngezh cheen na, ted na gu bid lo yalne.

Mseleyy Dios Jerusalén

- 51** ¹“Kenzha re gu, xaa nkela kwaan nali,
loka cho nkwaan Xaa Tubka Nak.
Ble xgab lo kelag paro mlloo xaa gu
nu lo ke paro mdexkwaa xaa gu.
- ² Ble xgab lo xey gu Abraham nu lo Sara me mzan gu.
Gorna mrezh na xaa tuka ngok xaa,
zee ngunii wen na xaa nu mle na zee ngok zyen doo xtii xaa.
- ³ Wlipa na, Xaa Tubka Nak seleyy yezh Jerusalén,
yez h kwaan ngulo mlux.
Lo yizhyo bizh cheen Jerusalén le xaa tub yilo,
mod yilo kwaan mlek xaa Edén;
baa yo yalnix nu yalwen nu gool xaa kwaan bzhik.
- ⁴ Yezh cheen na, bin nu kenzha xtizh na.
Lee na za ley cheen na nu lee yalnali cheen na gak xni lo re yezh.
- ⁵ Nzhazhin gaxla mbizh naab na kwent tub mod nali,
kwaan na nzhazhin yalnaban;
kwaan yalnabeyy cheen na nabeyy na re yezh.
Re yezh kwaan nzhi roo nistoo nkambaz na
nu nkwaz xaa yalnabeyy cheen na.
- ⁶ Lep gu lo gu naz yiba,
noka wii lo yizhyo nu lee yiba nayuntra, modxa nlux zhen.
Nu lee yizhyo lux, modxa nlux ler.
Nu lee re xaa yet, modxa nzhet re nyeg,
per lee yalnaban cheen na nak tira
nu yalnali cheen na tira nak.

- 7 Kenzha gu, xaa nlabeyy kwaan wli
nu xaa kwaan nkela ley cheen na.
Nanzhebt gu ne gu re myet,
nixa nanlet gu xgab re kwaan nawent nii xaa lo gu.
- 8 Modxa nlux mbaz ler, modxa keb mbaz yichled mbakxiil,
sbaaka lux re xaa ba.
Per lee yalnali cheen na tira nak nu lee yalnaban cheen na
tira ndii.”
- 9 Xaa Tubka Nak, guxche, kwaan yalnabeyy cheen lu,
guxche nu gok lu mod tub xaa nye nzo lo dil,
guxche nu gok lu mod ngok lu re mbizh kwaan ngulo mded.
¡Mchoog lu Rahab*, ma ngok waz nu mseweey lu ma!
- 10 ¿Che nalet lu mle mbizh nistoo paro nzho nal doo nis?
¡Mxal lu tub naz leen nistoo, pa mded re xaa mlloo lu!
- 11 Sbaa wlipa bare re xaa koo Xaa Tubka Nak
nu zeeb xaa Jerusalén nu gool xaa kwaan yalnix.
Nu tubka nix gak lextoo xaa,
nayotra yalnles nixa mwiin.
- 12 “Leeka na nak xaa nseleyy gu.
¿Chozhiin nzheb gu ne gu re myet, xaa nzhet?
¿Chozhiin nzheb gu ne gu re myet, xaa nlux mod
yix wen?
- 13 ¿Che myenlazzh gu Xaa Tubka Nak, xaa mdexkwaa gu,
xaa mdexkwaa yiba nu mchil loya
nu xaa mdexkwaa yizhyo?
Tubka nzheb gu lo yalnacheb yizata mbizh,
gorna nzola xaa zee luux xaa gu.
¿Per lee nal pa nzha xyan cheen re xaa nayii ne gu?
- 14 Xaa kwaan nded bid leen lozhyib,
zoza koo na xaa lozhyib;
nayeta xaa leen lozhyib,
nixa nayojwalt kwaan gaw xaa.
- 15 Na, Xaa Tubka Nak, nle ngun nistoo nu ngita;
na nak Xtios lu
nu lee na nak Xaa Tubka Nak, xaa nzhak ndil.

*51:9 Wii lo Salmo 89:10.

- 16 Na mzob xtizh na roo lu
 nu kwaan lozhya na nkanap na lu.
 Na mdexkwaa yiba nu mchil loya
 nu na mdexkwaa yizhyo nu nzhé na lo Jerusalén:
 ‘Yezh cheen na nak gu.’”
- 17 ¡Guxche guxche, bzoli gu xaa Jerusalén!
 Gu mded bid lo yalnayii cheen Xaa Tubka Nak,
 nak modxa ngu gu xis ub nala lo xkop xaa,
 tira mlux guya axta re de xana,
 zee mzuzh gu lo yalnayii cheen xaa.
- 18 Lo re xgann gu, xaa nkano gu,
 nik tub xaa nyent mod wee gu;
 lo rese xgann gu, xaa mxen gu,
 nik tub xaa nazent yaa gu.
- 19 Chop kwaan nawent ne mded lo gu,
 ngulo mlake gu mod tub yoo gox kwaan ngulola mlux
 nu lee re gu ngulola ngut lo yalnlaan nu lo dil.
 ¿Cho lesla ne gu nu cho seleyy gu?
- 20 Mod mzhin, ma nguga lo yex nzhak re xgann gu,
 ma ngob roo naz mweey lo yo.
 Sbaa ngok yalnayii cheen Xaa Tubka Nak
 nu mod mgalno Xtios gu gu.
- 21 Xaa kaded bid, kenzha gu kwaane,
 tira nzuzh gu, per nanzuzht gu kwaan xis ub.
- 22 Snee né Xtios gu, Xaa Tubka Nak, xaa nkanap yezh
 cheen xaa:
 “Lee na kiib kop yaa gu kwaan nle nzuzh gu,
 yanabaretra gu go gu kop kwaan nak yalnayii
 cheen na.
- 23 Na za kop lo xaa kwaan mted gu bid, xaa né lo gu:
 ‘Goot lo yo zee ded nu tich gu
 nu naz lo yo ngoot gu zee mded re xaa tich gu.’”

Dios koo Israel

52 ¹ ¡Guxche, guxche xaa yezh Jerusalén!
 Nu bkano yalnabeyy, Jerusalén, yezh nzhul.
 Gok xab lu kwaan chul,
 nel lo lu, nayotra re xaa beed,
 nixa re xaa nanzhot beyy cheen xaa Israel.

- 2 Guxso, Jerusalén, guxso lo yide kwaan naxto lu.
Xchaap Jerusalén, me nkanze tub yizhyo zit,
kiib re kaden yenn lu.
- 3 Lee Xaa Tubka Nak né:
“Doo gu sbaasa
per lee na zi gu nu nagakta kwaan demi.”
- 4 Nel snee né Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy:
“Lee mbizh zee, lee lazh na ngwa naz Egipto,
zee ngu xaa baa,
zee lee nal lee re xaa Asiria mted xaa bid,
nixa namkayaat xaa nik tub kwaan zee le xaaya.”
- 5 Lee nal, né Xaa Tubka Nak:
“¿Cho kwaan kale na nee?
Nu mbe xaa re xaa lazh na tub yizhyo zit,
nixa nik tub kwaan mka xaa le xaaya.
Re xaa non nii nawent xaa.
Dubse zhe nii nawent xaa le na.
- 6 Per zhin mbizh lee lazh na labeyy le na
nu lee mbizh ze ne re xaa, leeka na nii:
‘¡Nee nzo na!’”
- 7 Chul doo nlu, gorna zhin xaa yek re yi,
xaa nzeno wdizh chul, xaa nzeno yalnix,
xaa nlu kwaan wen, xaa nzeno wdizh cheen yalnaban,
xaa mbezh lo Jerusalén:
“¡Xtios lu nabeyy!”
- 8 ¡Kenzha!
Lee xaa nkanap yezh kozhe
nu tubka kozhe xaa kwaan yalnix, nel sneepa wii xaa,
lee Xaa Tubka Nak bare lo Jerusalén.
- 9 Re bla kwaan mlake Jerusalén,
kwaan yalnix bill gu, tubka bill gu.
Nel lee Xaa Tubka Nak mseleyy yezh cheen
nu mloo xaa Jerusalén.
- 10 Lee Xaa Tubka Nak mlu yalnabeyy cheen,
delant lo rese yezh nu lo dubse yizhyo,
zee wii xaa lo yalnaban cheen Xtios be.
- 11 Broo gu, broo gu naz baa,
nagalt gu kwaan beed.

Re gu, xaa nzhe xcheen li Xaa Tubka Nak,
broo gu nu ble nzhul gu gu.

- 12 Nixa naroot gu tant prad doo,
nixa naxonnt gu roo gu,
nel Xaa Tubka Nak gak xaa yaner lo gu,
leeka lee xaa gak xaa kanap naz tich gu,
xaa nak Dios cheen xaa Israel.

Bid kwaan ded xmos Xaa Tubka Nak

- 13 Wii gu, lee xmos na gak xaa wen reke rese kwaan le,
gak naro xaa nu gak non xaa
nu zob xaa pa non.
- 14 Zyen doo xaa dedyall wii lo xaa,
nel tant nakap zaa xaa yenn xaa,
zee nalutra xaa mod myet.
- 15 Snee zyen doo yezh dedyall
nu gorna ne re rey kwaane,
zee nagarlotra nii xaa,
nel wii xaa lo re kwaan zer gon xaa
nu laya yek xaa re kwaan nik tub welt zer gon xaa.

53 ¹¿Cho xaa mzaa yek gon wdizh kwaan nzaa nu kwent?

- ¿Nu cho lo mlu Xaa Tubka Nak xkalnabeyy xaa?
- 2 Xen xaa kwenta tub ben cheen yag,
kwenta lox yag kwaan nzho lo yo bizh.
Nixa nachult nzhak xaa, zee wii be lo xaa,
nawent nlu xaa, zee lach be lo xaa.
- 3 Nu nanyaklat re xaa ne xaa, nixa nakayaat xaa xaa,
lee xaa ded yalne nu yeen xaa ded xaa bid
nu kaxlaan be garlo be lo xaa,
nanont xaa lo be, nu nalet be kas xaa.
- 4 Wlipa, lee xaa wee re yalyizh cheen be
nu re yalne cheen be.
Per lee be wii lee Dios zaaya yenn xaa,
seweey Dios xaa nu nales gak xaa.
- 5 Per lee xaa weey kwent cheen re xjwalt be
nu ya golp xaa lo re kwaan nawent kwaan nle be,
nel ded xaa bid,
zee wen yo be nu lo xkalne xaa,
zee yakwen be.

- 6 Rese be mzowen kwenta mbakxiil,
 ma kad mzen xnaz,
 per lee Xaa Tubka Nak le zee wee xaa rese xjwalt be.
- 7 Bid doo teed xaa xaa nu nales doo gak xaa,
 per naxalt roo xaa nii xaa nik tub kwaan.
 We xaa xaa kwenta tub mbakxiil lo yalgut
 nu kwenta tub mbakxiil leezha nchub xaa yich led ma
 nakozhet xaa,
 nixa naniit xaa nik tub wdizh.
- 8 Wee xaa xaa nu nanalit naab xaa kwent lo xaa.
 Nanont xaa lo nik tub xaa.
 Kiib xaa yalnaban cheen xaa lo yizhyo ne
 nu nakap seweey xaa xaa, kwent cheen jwalt cheen be.
- 9 Nu kaach xaa xaa gax paro nkaach xaa re xaa nakap
 nu lake xpaaxaa paro ngaach re xaa rik,
 nixa namlet xaa nik tub jwalt,
 nixa namzhiibt yalnkkade roo xaa.
- 10 Per lee Xaa Tubka Nak, mle xgab ted xaa xaa bid,
 nu zaa xaa yalnaban cheen xaa gak gon kwent cheen re xjwalt be,
 snee zee wii xaa lo re xtii xaa nu xche doo ban xaa
 nu lo lee xaa zee gak rese kwaan nzhekla Xaa Tubka Nak.
- 11 Yilo ded xaa bid zee wii xaa lo xle kwaan roo loya,
 zee nix gak lextoo xaa gorna yilo ne xaaya.
 Nu lee xmos Xaa Tubka Nak,
 xaa nali nak, le zyen doo xaa,
 gak xaa nali, nel lee xaa wee re xjwalt re xaa.
- 12 Kwaanzee na za tub pa lo xaa kwaan re xaa non
 nu lal kwaan le xaa gan lo dil yizo xaa kwaan re xaa non,
 nel zaa xaa yalnaban cheen xaa lo yalgut
 nu re myet zak lee xaa nak tub xaa nzeb jwalt.
 ¡Wlipa wee xaa xjwalt zyen doo xaa
 nu zee naab xaa lo Dios kwent cheen re xaa nzeb jwalt!

Tira naluxt yalnkkela cheen Dios lo Israel

54 ¹“Lu, ngwnaa me nit, me zer gal xinn,
 ¡bazhe kwaan yalnix!

Lu, me nangunet yalne cheen mad,
 bazhe nu bill kwaan yalnix,
 nel zyenra mad nkano ngwnaa, me mlaa sa,

ke ngwnaa me nkano sa”,
né Xaa Tubka Nak.

² “Ble naro yoo yed cheen lu
nu nazhebt lu le naxen lu ler cho yoo yed paro yo lu.
¡Nazhebt lu!

Nye bzo stak nu nye bsegaa lo doo.

³ Nu segaa loya, lad li nu lad beg.
Nu re xtii lu kano zyen doo yezh
nu yo xaa re yezh kwaan nyentra myet.

⁴ Nazhebt lu, nel natont lu.
Nazeent lu yalnto, nel nyent cho xizhno lu.
Yenlazh lu re yalnto leezha mad lu
nu yenlazh lu re yalnto leezha mlaa sa lu lu,
leezha mlake techo lu.

⁵ Nel na nak Dios, xaa mdexkwaa lu,
xaa nak na sa lu,
lee le na nak Xaa Tubka Nak, xaa nkano dubse yalnabeyy.
Lee na nak xaa ngoo lu lo yalgut,

nu nak na Xaa Nambey lo Israel.
 ¡Lee na nak Dios lo dubse yizhyo!

6 Lu nak kwenta tub me mad,
 me mlaa sa nu nales nzhak lu,
 per lee na, Xaa Tubka Nak, yixii lu stuba”,
 snee né Xtios lu.

7 “Per lakse mbizh mlaa na lu,
 per kwaan gro yalnkala yiidxi na lu stuba.

8 Lo yalnayii cheen na mbachi na lo lu lak mbizh,
 per kwaan gro yalnkala cheen na,
 ne na lu kwaan yalnles cheen na tira”,
 né Xaa Tubka Nak, xaa ngoo lu lo yalgut.

9 “Lee lo na, nal naka mod re mbizh cheen Noé,
 gorna myaan na kwaan Noé,
 zee nayizhetra nis lo yizhyo stuba.
 Snee myaan na, nabaretra na yii na ne na lu,
 nixa nabaretra na galno na lu.

10 Nixa zhe pa nzob yi nu nixa baxche re lom pa nzoba,
 per lee yalnkala cheen na nazhet lo lu,
 nixa naluxt xtrat na zee kwii wen na kwaan lee xaa”,
 né Xaa Tubka Nak, xaa nlesla ne lu.

11 “Wii lu, yezh kwaan nales nzhak, kwaan mlux mbi
 nu nyent yalnix lo lu.

Wii, le na simyent cheen lu ke kwaan le ke nagaas*,
 nu zob na simyent lu lo ke kwaan le safiro.

12 Kwaan ke chul dexkwaa na pa ya nzeb lo bla cheen lu,
 kwaan ke le esmeralda dexkwaa na roo yezh
 nu kwaan ke chul dexkwaa dubse xpla lu.

13 Nu seed na rese xinn lu
 nu yo doo yalnix lo rese xinn lu.

14 Lee yalnali cheen na le nye lu
 nu zit zo lu lo re kwaan nakap nu nixa nazhebtra lu,
 lee re kwaan nakap bachi lo lu
 nu nazhintra kwaan naxinn lo lu.

*54:11 Rop ke na nak ke non, per nanlabeyyt xaa mer cho ke naka.

- 15 Chelee tub xaa keeya yek lu, nalet na mxaal xaa
nu chol stub xaa dil kwaan lu, zee le lu gan lo xaa.
- 16 Na mdexkwaa re xaa ndexkwaa re lo yiib
nu ndexkwaa xaaya lo bal cheen ki
nu ndexkwaa xaa yiib kwaan kwaan wen doo nak
nu na ndexkwaa xaa nle xchinn yiib lo dil.
- 17 Per nik tub yiib kwaan ndexkwaa myet nyent mod luux lu
nu saaw lu roo re xaa nayii ne lu.
Kwaane nak kwaan yizo xmos Xaa Tubka Nak,
lee yalnaban nze lo na”,
né Xaa Tubka Nak.

Yalnkala kwaan nselazh Xaa Tubka Nak

- 55** ¹“Rese xaa nzhek lextoo, te gu go gu nis;
nixa nankanot gu demi, te gu.
Te, zi nzhobxtil nu daw guya, nixa nankanot gu demi.
¡Naab gu xis ub nu nizh nu nakixt gu nik tub gaay!
- ² ¿Chozhiin nlux gu demi lo re kwaan nanakt yat?
¿Chozhiin nzaa gu kwaan nle gu gan lo re kwaan nanont?
Wen, wen kenzha gu, zee gaw gu kwaan wen
nu kwaan chul ndaww zee gak nix lextoo gu.
- ³ Te gu lo na nu kenzha gu,
bin gu kwaan nii na zee ban gu.
Le na tub trat kwaan tira lo gu,
mod kwaan mle kwaan rey David nel mkela na xaa.
- ⁴ Na mzoob xaa kwenta testig lo re yezh,
ngok xaa xaa non nu ngunabeyy xaa lo re yezh.
- ⁵ Wii, lee gu kwezh re yezh kwaan nanlabeyyt gu
nu re yezh kwaan nanlabeyyt gu, yiid rexonn lo gu,
nel na, Xaa Tubka Nak, Dios Nambey cheen gu, xaa Israel,
mle non na gu.
- ⁶ Kwaan gu Xaa Tubka Nak gorna nzho mod yizhal xaa lo gu,
brezh gu xaa gorna nzo xaa gax.
- ⁷ Xaa nakap, laa gu xnaz gu kwaan nawent,
xaa yizhyo, laa gu re xgab cheen gu;
bare gu lo Xaa Tubka Nak,
zee kano xaa yalnles lo gu, bare gu lo Xtios be,
zee che xaa xjwalt gu, kwaan zyen doo.

- 8 Nel lee xgab cheen na nanakt mod nle gu xgab,
nixa xnaz na nanakt mod xnaz gu”,
né Xaa Tubka Nak.
- 9 “Kwenta yiba ya nzeb lo yizhyo,
sbaaka lee xnaz na nak yara lo re xnaz gu,
sbaaka xgab cheen na nak yara lo re xgab gu.
- 10 Kwentaxa nla yey nu yeg naz yiba
nu nambareta naz baa, sinka nzooga lo yo
nu nleya zee nlen re kwaan nu nzaaya xle
nu nzaaya bizh lo xaa ngaana
nu yat kwaan nzhaw xaa,
- 11 sbaaka gak xtizh na kwaan nroo roo na.
Nu nabareta sbaasa,
sinka yilo gak re kwaan nzhekla na
nu yilo gak re kwaan mxaal na.
- 12 Kwaan yalnix roo gu nu kwaan yalnix bare gu,
re yi nu re lom, gool delant lo gu
nu rese yag nzeb wen chaal yaa.
- 13 Lee yag yech xen pa nxeen yag yich
nu pa nxeen yich yaal xen yag nyex,
kwaane le zee gool re xaa lo Xaa Tubka Nak
nu gaka tub nseyn kwaan tira naluxt.”

Dios nkayaa re xaa ngwii lo xaa

- 56** ¹Snee né Xaa Tubka Nak:
“Kozhaw gu kwaan nali nu ble gu kwaan wli,
nel merla zhiin yud cheen na
nu luu yalnali cheen na.
- 2 Wen doo xaa nle kwaane nu nali nle xaaya;
wen xaa ngozhaw zhe sab
nu nkanap xaa xaa zee nalet xaa kwaan nakap.”

- 3 Chelee tub xaa zit wii lo Xaa Tubka nak,
nanzhalt yé xaa:
“Lee Xaa Tubka Nak nakayaat na nel nak na xaa stub yezh*.”

*56:3 Mle re xaa Israel xgab tub xaa stub yezh nyent mod gak xaa tub xaa
Dios. Nzhé Dios nawlit kwaan ba.

Nixa nanzhalt yé tub xaa mroo xko*:

“Lee na nak mod tub yag mbizh.”

4 Nel snee né Xaa Tubka Nak:

“Lee re xaa mroo xko nu ngozhaw zhe sab cheen na,
xaa nkweey kwaan nzhekla na, nu gak nali xaa lo xtrat na,

5 jtelise za na tub le xaa leen li na nu lo yezh cheen na;
nak kwaan wenra ke kano xaa xgaan xaa nu xchaap xaa!
Noka za na tub le kwaan tira naluxt,
kwaan tira nazhet.

6 Lee re xaa zit xaa ngwii lo na, Xaa Tubka Nak
nu nke xaa zhiin lo na nu nkela xaa le na
nu nzholl xaa lo na nu ngozhaw xaa zhe sab cheen na,
nu nzhak xaa nali lo xtrat na,

7 xaa ne we na lo yi nzhul cheen na,
zee za na yalnix lo xaa,
leen lach garli na paro wdizh rop na xaa.
Kayaa na re ma teed xaa lo na
nu re gon kwaan kwib xaa lo mdo,
nel lee li na gak yoo pa wdizhno re xaa rese yezh na.”

8 Top na stub naz xaa lo na, kwaan re xaa mdoopla.
Snee né Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy,
xaa toop re xaa Israel xaa nzhareech.

Dios ngalno re xaa nkanap Israel

9 jRe ma wen, ma nakap, re ma naxinn,
ma nzho yi, te rese gu zee keb gu xaa!

10 Syeg nak re xaa nkanap Israel,
nik tub kwaan nanet re xaa.
Rese xaa nak mod mbak mud, ma nagarlot xooy;
nebse nchaa lextoo xaa nu nchaab xaa,
nyakla xaa nzha xaa.

11 Nak xaa ne mod mbak, ma tubka nlaan,
ma tira nanyizhet lextoo.
Nak xaa mod xaa nawent nkanap mbakxiil
nu nanlat kwaan yek xaa;
kad xaa nle xaa kwaan nzhekla xaa.
Lal nak re xaa, nebse nkwaan xaa prop xcheen xaa.

* 56:3 Re mbizh cheen Ches, re xaa snee nak nyent mod gool xaa lo Dios (Deuteronomio 23:1) nixa nyent mod gak xaa ngwleyy (Levítico 21:20).

- ¹² Mbezh re xaa lo wechxinn xaa:
 “¡Te gu, go be xis ub, zee zuzh be kwaan nzoo!
 Nu yee le be kwaan mle be nalzhe,
 zee mas wenra gaka.”

Naab Dios kwent lo Israel nel ngwii xaa lo re maj

- 57** ¹ Nlux xaa nali nak, nu nyent cho nle xgab xaa;
 nzhet re xaa ngwii lo Dios
 nu nyent cho nla yek
 nu nkiib xaa xaa nali zee nadeedt xaa kwaan nawent.
² Re xaa nzha naz nali gorna nzhet xaa,
 zee nkano xaa deskans.

- ³ Re gu, xinn me nle yalbruj
 nu re gu dii cheen xaa nchaal me nto cho
 nu me nchaal xaa nanakt sa me,
 bii gu gax.

- ⁴ ¿Cho kaxizhno gu?
 ¿Cho mxal gu roo gu nu ngunii nawent gu lo?
 Re gu nak tub dii kwaan ned nu nkade.

- ⁵ ¡Nchaal gu tub gu stub gu gu
 lo re xmaj gu xan rese yag ndok
 nu nted gu xinn gu re yenn lach nu xan re ke!

- ⁶ “Kwaan yizo gu nzho lo re ke ta
 kwaan nzhi roo yuu.
 Wlipa na, mxo gu gon xis ub loya
 nu mzaa gu yalgon loya.
 ¡Nyent mod yenlazzh na kwaan ba!

- ⁷ Yek re yi ndok nu nata nak mzob gu xloon gu,
 baa nguxoob gu nu mted gu ma.

- ⁸ Nu tich pwert nu roo pwert
 mkee gu dibuj cheen re xmaj gu.
 Mlaa gu na nu mkiib gu ler cheen gu,
 zee naxto lu kwaan re stub naz me.
 Myaan gu kwaan re xaa nkela gu,
 zee nzho mod wii gu cheey xaa.

- ⁹ Nu ngwa gu lo dios Moloc
 kwaan re kwaan chul nzebech

- nu mle zyen gu perfum cheen gu.
Mxaal gu re me nzaa xkwent gu pa zit
nu mla gu axta leeka leen baa.
- 10 Tant nkanze gu zee nguzha gu,
per nanzhét gu:
‘Axta reta nzhin na.’
Sinka mle nye gu gu zee nanguchinnt gu.
- 11 ¿Cho mcheb gu zee mzheb gu,
zee namwiit gu lo na
nu namselazht gu na, nixa namlet gu xgab na?
¿Che naka nel axta yilo zheta ngok na,
zee namlet gu respet na?
- 12 Na nii rese yalnali cheen gu
nu rese kwaan mle gu,
per re kwaan ba nalet yud gu.
- 13 Gorna kozhe lu naab lu yud lo re xmaj lu,
zee ne gu che wlipa leya yud gu.
We tub mbi xmaj gu zee nyenta;
per rese xaa kwaan ngwii lo na
lee yizhyo gak xcheen xaa
nu yo xaa yi nambey cheen na.”
- 14 Nu yé xaa:
“¡Ble wen naz, ble wen naz;
blob gu lo naz,
bre gu re kwaan nle storb lo xnaz yezh cheen na!”
- 15 Nel sbaa né xaa nzob naz yiba nu xaa nkano yalnabeyy,
xaa kwaan tira mban nu lee le xaa nak Nambey:
“Na nzho naz ya nu lo yalnambey
nu noka nzho na kwaan xaa nadoo nu nales nzhak lextoo,
zee le na gak wen lextoo xaa nales nadoo nak
nu gak nix lextoo xaa nales nzhak.
- 16 Per nalet dub tyemp galno na gu,
nixa nalet dub tyemp yii na ne na lu,
nel napa rese xaa mdexkwaa na kayachinn.
- 17 Kwent cheen yalnzoblazh cheen xaa zee ngunayii na
nu mseweey na xaa nu mkaxlaan na lo xaa
nu ngok nawent lextoo na
nu lee xaa seetaka nzha lo yalned kwaan nzho lextoo xaa.

- 18 Mwii na lo re kwaan mle xaa,
per lee na sekwen xaa nu kanap na xaa
nu za na yalnix lo xaa
nu lo re xaa xaa, xaa nales nzhak.
- 19 Nu le na zee gool xaa snee:
‘Wen yo xaa, wen yo xaa nzo zit nu xaa nzo gax,’
né Xaa Tubka Nak.
‘¡Na sekwen xaa!’
- 20 Per lee re xaa nakap nak mod nistoo kwaan nakap nzhak
nu nyent mod gaka zheta
nu lee nis cheena ngobi ban nu re kwaan beed.
- 21 ‘¡Nyent yalnix lo re xaa nakap!’
né Xtios na.

Xomod wlipa nzhaal kwan xaa

- 58** ¹Dios né lo na:
“¡Bazhe kwaan dub yalngezh cheen lu, nakwazt lu!
Nye nii mod tub trompet.
Guzh lo yezh cheen ta, yalned cheen xaa
nu guzh lo dii cheen Kob re jwalt cheen xaa.
- ²Nel yizata mbizh nkwaan xaa na
nu nzhekla xaa labeyy xaa xnaz na.
Nak xaa mod xaa nle kwaan nali
nu nak xaa mod xaa nanlaat xley na.
Naab xaa xgab wen lo na nu nzhekla xaa bii xaa lo na,
- ³nu axta mbezha xaaya lo na:
‘¿Cho noon nkwan nu, chol nanlet lu kas nu?
¿Cho noon nzhak nles nu, chol nangwiit lu lo nu?’
Per lee mbizh lee gu nkwan,
noka nle gu negos nu nted gu bid lo re xmos gu.
- ⁴Gu nebse nkwan gu zee dil diizh gu nu dil gu
nu seweey gu gu kwaan panyet.
¡Chelee gu nzhekla gu gon na,
xaa nzhob naz yiba xtizh gu,
wlipa kwan gu,
per nalet xomod nle guya nal!
- ⁵¿Kas nebse nzhekla na nkwan gu,
nebse tub mbizh nales nzhak gu?
¿Nu kas nebse nzhekla na nkiich yek gu mod nit
nu nzhak gu ler nadox nu nzob gu lo xkade?

- ¿Kas nzak gu kwaan ba nak
mod nzhekla Xaa Tubka Nak nkwan gu?
- ⁶ Lee mod nkwan xaa kwaan nyula na nak,
koo gu re xaa namlet kwaan lozhyib,
kiib gu yog yenn xaa,
laa gu nya re xaa nales nzhak
nu yilo luux gu re yog nakap.
- ⁷ ¿Che naleet kwaan nzhekla Dios
nak zaa lu kwaan gaw re xaa nales
nu zaa lu pa kwaz re xaa prob, xaa nankanot yoo,
zaa lu kwaan gak xaa nankanot ler
nu le lu yud re sawlizeh lu?
- ⁸ Che lu snee nle lu,
zee gak lu mod xni kwaan nla garziil
nu leeka gorzee yakwen lu
nu lee re myet wii lo re kwaan nali kwaan le lu
nu lee xni cheen Xaa Tubka Nak kanap naz tich lu.
- ⁹ Zee kwezh lu lo Xaa Tubka Nak
nu lee xaa keb lo lu,
naab lu yud nu lee xaa yé:
‘¡Lee na nzo nee!’
Chelee lu laa lu nateedtra lu bid re xaa,
naniiwent lu lo xaa, nixa naxobdet lu lo xaa,
- ¹⁰ chelee lu le lu yud re xaa nyent kwaan gaw
nu tezhe lu lextoo re xaa nles nzhak,
zeesi lo yalnakaw zaa lu xni
nu lee yaal gak lu mod rolta mbizh.
- ¹¹ Lee Xaa Tubka Nak tubka we lu
nu zaa xaa kwaan gaw lu lo yizhyo bizh,
zee gak nye zhit cheen lu.
Gak lu mod yilo kwaan nyog,
mod xlen pa tubka nzhib nis.
- ¹² Lee lazh lu dexkwaa yezh stuba,
lep xaa bla lo simyent gox, nu roole lu:
Xaa dexkwaa bla kwaan mlux
nu Xaa dexkwaa re yoo kwaan mlux.

Zhe sab

- ¹³ Chelee lu wen kozhaw lu zhe sab
nu nalet lu negos mbizh nzhul cheen na;

chelee lu kole lu sab zhe chul
 nu mbizh nzhul cheen Xaa Tubka Nak nu mbizh non
 nu chelee lu kozhawa nu nalet lu xchinn lu,
 nixa nalet lu xnegos lu
 nu nixa nalet lu kwaan nzhekla lu,
 14 zee yizhal lu yalnix lo Xaa Tubka Nak
 nu le na lu xaa non lo yizhyo
 nu baa za na kwaan nix gaw lu
 nu lo lu za na re kwaan nzhaal yizo lu lo Kob, xey lu xaa yilo.
 Nel leeka na, Xaa Tubka Nak néya.”

Xjwalt Israel

59 1 Lee yaa Xaa Tubka Nak nanakt kwaan chut,
 kwaan nyent mod le yud,
 nixa nankweet xaa zee nyent mod gon xaa;
 2 per lee re jwalt cheen gu mle zee nzo gu zit lo Dios
 nu lee re kwaan nawent cheen gu
 nle zee nanlut garlo xaa lo gu
 nu nanzhont xaa xtizh gu.
 3 Nel lee yaa gu nabeed na kwaan ren
 nu re kwen yaa gu nabeed kwaan re kwaan nawent;
 lee roo gu nii yalkade,
 lee luzh gu nii kwaan nakap.
 4 Nyent cho naab zee yo kwaan nali
 nu nyent cho naab kwent wli.
 Ngwii re xaa lo re kwaan nanont nu nii xaa kwaan nanont;
 nzhak re xaa mod me nzheyxinn kwaan nakap
 nu nzan kwaan naxinn.
 5 Ngeezh xaa ngo cheen mball wiz,
 onka cho gaw ngo ba, yet xaa
 nu chelee xaa lee xaaya, roo mball
 nu nza xaa dabey cheen mbey.
 6 Re ler cheen xaa nak kwenta dabey,
 kwaan nalexchinnt zee saaw cho xaa
 nu nixa nasaawt ler lo re kwaan mle xaa,
 re kwaan mle re xaa nak kwaan nakap
 nu kwaan nle xaa nak nxoll xaa.
 7 Kwaan rop nii xaa prad nrexonn zee gut xaa xaa nali,
 re xgab cheen xaa nak kwaan naxinn
 nu nxoll doo xaa.

- 8 Namlabeyyt xaa naz cheen yalnix,
nixa nanzhot yalnali lo xnaz xaa;
re naz cheen xaa mreek nak,
onka xaa ze loya, nalabeyyt xaa yalnix.
- 9 Kwaanzee le yalnali mbachi lo be
nu nangut kwaan nali lo be;
nkambaz be xni, leel yalnakaw ngu,
nkambaz be pa nyani na, per nze be pa nachool na.
- 10 Nzeno be cho yoo mod xaa syeg
nu nze be mod xaa nyent zaalo,
nralnii be rolta mbizh mod xaa nze yaal
nu nzak be ngeezh be per nzho be lo xaa ngutla.
- 11 Rese be nakap mbazhe mod gos
nu nales doo mbazhe be mod ngolche,
kambaz be yo yalnali nu nyenta,
nzhekla be xaa le Dios yud be
nu mbachi yud lo be.
- 12 Dios, lee re kwaan nawent cheen nu
gok zyen doo delant lo lu
nu lee re xjwalt nu ngok testig ngaazh kwaan tich nu,
lo nu nzo re kwaan nakap cheen nu
nu nlabeyy nu re xjwalt nu.
- 13 Ngok gaya be nu mkade be Xaa Tubka Nak
nu namreket be tich Xtios be,
ngunii be kwaan nawent nu wdizh naras
nu leen lextoo be ngol re yalkade.
- 14 Nu lee re kwaan wli mbachi
nu lee yalnali zit nzo,
nel lee kwaan wli nralnii lo xbi
nu nyent mod gak lal re xaa.
- 15 Nu lee kwaan wli nyent
nu lee xaa mbachi lo kwaan nawent nlewann xaa xaa.

Nu mwii Xaa Tubka Nak lo re kwaan ba nu namyulat xaaya,
nel mlux re kwaan nali.

- 16 Nu mwii xaa nyent nik tub xaa
kwaan nanyulat re kwaan ba,
nu nyent xaa le yud re xaa xaa,

- zee leeka yaa xaa mle yud re xaa
 nu mle xaa gan kwent cheen yalnali cheen xaa.
- 17 Nel lee yalnali nak mod tub yiib kwaan nsaaw laz xaa
 nu lee yud cheen xaa nak mod bchog kwaan nzob yek xaa
 nu ngok xaa xab xaa cheen dil
 nu lee yalselos cheen xaa ngok xaa mod ler.
- 18 Zere xaa re kwaan lo xaa modxa mle xaa
 nu kix xaa lo re xaa nayii ne xaa,
 sbaa zere xaaya lo re xaa nayii ne xaa.
 Kix xaa leeka kwaan mle re xaa nzho pa masra zit.
- 19 Nu axta paro nyaaz mbizh
 zheb xaa ne xaa Xaa Tubka Nak
 nu axta paro nlen mbizh zheb xaa ne xaa xaa,
 nel lee xaa yiid mod yuu nzho nal doo nis
 nu yiid Xaa Tubka Nak mod tub mbi dox.
- 20 Nu lee xaa zaa yalnaban kwaan tira yaad lo Jerusalén,
 yaad xaa lo re dii cheen Kob,
 xaa mbare nanletra kwaan nawent.
 Sbaa né Xaa Tubka Nak.
- 21 Nzhé Xaa Tubka Nak:
 “Nu kwaane gak kwaan yaan na kwaan re xaa,
 lee Mbi Naban cheen na zo kwaan lu
 nu re xtizh na kwaan mza na lo lu,
 nayojwalt roo lu, nixa roo xinn lu
 nu roo xos lu nal nu tira”,
 sbaa né Xaa Tubka Nak.

Yalnix cheen Jerusalén

- 60** ¹Yezh Jerusalén, guxche nu gok nix,
 nel mzhinla xni cheen Xaa Tubka Nak lo lu!
 Lee yalnix cheen Xaa Tubka Nak nla lo lu.
- ²Wii, lee yalnakaw mla lo yizhyo
 nu blan yas na lo rese yezh.
 ¡Per lee Xaa Tubka Nak zela xni lo lu
 nu lo lu, luu xaa xni cheen xaa!
- ³Rese yezh reke tich xni kwaan zo lo lu
 nu lee re rey yiid lo xni chul kwaan zo lu.
- ⁴Blep yek lu nu wii dub paro nzo lu,
 rese xaa kasa nu ze xaa lo lu.

- Lee re xinn lu nze zit doo nu yiid xaa lo lu
nu lee re xchaap lu we xaa keezh xaa me.
- 5 Wii lu lo kwaane, zee nix doo gak lu,
xiz lextoo lu nu gak nix lextoo lu,
nel naz leen nistoo yiidno xaa kwaan non lo lu
nu zhin rese kwaan non cheen re yezh lo lu.
- 6 Zyen doo xaa nzob tich kamey,
xaa nze naz Madián, naz Efa nu naz Sabá zhin lo lu.
Nu lee tich re kamey nke or nu yaal.
Nu nii re xaa re kwaan gro, kwaan mle na Xaa Tubka Nak.
- 7 Lo lu kasa rese ma nak cheen Cedar,
yiidno xaa re mbakxiil cheen Nebaiot lo lu,
zee gak ma gon chul lo mdo cheen na
nu za na yalnix lo yidoo cheen na.
- 8 ¿Cho nak re xaa nded mod xkaw
nu cho nzebi mod palom lo xlaaz ma?
- 9 Lo na wii re yizhyo kwaan nzhi roo nistoo
nu re bark cheen Tarsis yiid yilo,
yiidnoya re xinn lu axta zit,
kwaan or nu plat cheen xaa.
Sbaa gak non Xaa Tubka Nak, xaa nak Xtios lu,
Xaa Nambey cheen Israel,
nel lee xaa mle nix doo nlu lu.
- 10 Re xaa zit dexkwaa re bla cheen lu kwaan mlux
nu lee re rey le zhiin lo lu.
Nixa tezi na lu lo yalnayii cheen na,
lee nal kwaan yalnkela cheen na, lesla na ne na lu.
- 11 Roo li lu tubka zoxal, nixa zhe nu yaal nayaawta,
lo lu yiidno xaa kwaan non cheen re yezh
nu lo lu zhin re rey.
- 12 Lee yezh kwaan nalet zhiin lo lu,
zee luxa nu tira yilo luxa.
- 13 Zhiin re kwaan chul kwaan nkano Líbano lo lu
kwaan yag yech, yag yech doo nu yag yer,
zee dexkwaa li na pa nzhul nak.
Le non na pa zo nii na.
- 14 Yiid re xaa kichxub lo lu,
xinn re xaa mle kwaan nawent lo lu,

- zee kichxub xaa lo lu, nu nii xaa lo lu:
 “Yezh cheen Xaa Tubka Nak”,
 nu “Jerusalén yezh cheen Xaa Nambey nak lo Israel.”
- 15 Nixa mlaa xaa lu nu nayii xaa ne xaa lu
 nu nyent cho nded lo xnaz lu,
 lee nal na le zee tira kwib xtizh lu
 nu lu gak yalnix tira.
- 16 Go lu nizh cheen rese yezh
 nu kiib lu re kwaan non lo re rey.
 Zee ne lu lee na nak Xaa Tubka Nak, xaa nsela lu,
 na nak xaa nkano dubse yalnabeyy cheen Kob,
 xaa nzaa yalnaban lo lu.
- 17 “Lee xlugar brons zee yiidno na or lo lu,
 lee xlugar yiib yiidno na plat.
 Lee xlugar tab yiidno na brons lo lu
 nu lee xlugar ke yiidno na yiib.
 Na le zee nabeyy yalnix lo lu
 nu nali nabeyy na lo lu.
- 18 Nyent dil gon xaa yizhyo cheen lu,
 nixa naluxtra re bla paro nzhaal lu,
 nel kole lu re bla cheen lu Yalnaban
 nu lee roo bla kole lu Pa nzholl be lo Dios.
- 19 Naketra xni mbizh lo lu zhe,
 nixa nazaatra mbee xni lo lu yaal,
 nel Xaa Tubka Nak gak xni tira lo lu;
 Xtios lu gak xni chul cheen lu.
- 20 Nayaaztra mbizh lo lu nu tubka zaa mbee xni
 lo lu,
 nel Xaa Tubka Nak tira gak xni
 nu yilo lux yalnles cheen lu.
- 21 Zee rese xaa cheen lu gak nali
 nu tira yo xaa lo xkizhyo xaa.
 Zee gak xaa mod ben kwaan mxeen na,
 gak xaa kwaan mdexkwaa yaa na,
 zee luu yalnabeyy cheen na.
- 22 Lee sawlizh xaa nazyent zee gak zyen doo,
 lee xaa mas win zee gak tub yezh ngeezh doo.

Na nak Xaa Tubka Nak,
zhin mbizh zee le na zee liger gak reya.”

Dios le kwaan chul lo Jerusalén

- 61** ¹Lee Mbi Naban cheen Xaa Tubka Nak,
Xaa Nabeyy nzo kwaan na,
nel mleeey xaa na zee za na kwent cheen wdizh chul
lo re xaa nales nzhak
nu sekwen na re xaa nales nzhak lextoo
sela na re xaa nzhibyoo
nu koo na re xaa nzho lozhyib;
² nu nii nye na cheen mbizh
leezha lee Xaa Tubka Nak zaa re kwaan chul cheen xaa
nu mbizh kwaan naab Xtios be kwent
nu le nix na lextoo re xaa nzho bel.
³ Nu le yud na re xaa Jerusalén xaa nales nzhak
nu za na tub koron chul lo xaa xlugar xkade,
za na yalnix lo xaa xlugar yalnales cheen bel
nu za na xab cheen yalni lo xaa xlugar ler cheen yalnles.
Roole re xaa xaa: Yag zin cheen yalnali
nu Yag kwaan mzo Xaa Tubka Nak.
Sbaa le zee luu xni cheen xaa.
⁴ Bare xaa dexkwaa xaa re yoo kwaan mlux yilo
nu lep xaa re yoo kwaan mlux nzhal mbizh
nu bare xaa dexkwaa xaa re yezh kwaan mlux,
re kwaan mlux nzha zyen dii.
⁵ Nu xaa zit kanap xpakxiil gu
nu re xaa stub yezh gak xaa ke zhiin lo xleyo gu
nu lo re xkag ub gu.
⁶ Nu lee re gu roole ngwleey cheen Xaa Tubka Nak,
xaa nke zhiin lo Xtios be, roole gu.
Gaw gu re kwaan wen cheen re yezh
nu yakla gu ne gu re kwaan non kwaan kayaa gu lo xaa.
⁷ Nu xlugar re yalnto kayaa gu chop tant kwaan;
xlugar koo xaa xkalnto gu zee nii wen re xaa gu,
kwaanzee lo xkizhyo gu gak chop tant,
nu kano gu yalnix kwaan tira.

⁸ Nel na, Xaa Tubka Nak, nkela na kwaan nali,
nayii na ne na re xaa nlewann nu re xaa nle kwaan nawent.

Sbaasa za na kwaan chul lo re xaa na
nu yaan na tira lo xaa.

- ⁹ Nu labeyy rese yezh re dii cheen xaa
nu labeyy re yezh re ben cheen xaa
nu rese xaa ne lo re xaa na yé:
“Lee Xaa Tubka Nak ngunii wen lo xaa.”

- ¹⁰ Nix doo nzhak lextoo na lo Xaa Tubka Nak,
nkano na yalnix lo Xtios na;
nel nak kwenta ngok xaa na tub ler cheen yalnaban
nu mchal xaa na ler cheen yalnali dub welt cho na
nu mle xaa na mod tub xaa chelya,
nzob tub koron chul yek xaa
nu mod tub ngwnaa me chelya,
nzhak me aret nu nguzbga chul yenn me.
- ¹¹ Nel mod nzhiib ben lo yo
nu mod nlen bizh leen yilo,
sbaa lee Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy,
le zee yo kwaan nali
nu le xaa zee gool re xaa rese yezh lo xaa.

Jerusalén kub

- 62** ¹Nel nkela na Jerusalén zee nii na,
nkela na Jerusalén zee nazot na sbaasa,
axtaka lee yalnali cheena roo zaa xni lo re yezh
nu lee yalnaban cheena gak mod yerbal.
- ² Zee re yezh wii nali nak lu
nu wii re rey lo yalnix cheen lu
nu kayaa lu tub le lu kwaan kub,
kwaan zaa leeka Xaa Tubka Nak lo lu.
- ³ Gak lu lozhya Xaa Tubka Nak,
mod koron kwaan nla xni chul lo,
mod tub koron kwaan nzaa yalnabeyy,
kwaan nzho lozhya Xtios lu.
- ⁴ Naniitra re xaa lu: “Yezh kwaan mlaa xaa”,
nixa naniitra xaa xkizhyo lu: “Yezh pa nyent myet”,
nel roole lu: Yezh cheen na kwaan nza yalnix lo na^{*},
lee xkizhyo lu roole lu: Ngwnaa me mka sa^{*},

^{*}62:4 Lee hebreo nak: Hefzi-bá. ^{*}62:4 Lee hebreo nak Beula.

- nel Xaa Tubka Nak gak nix lo lu
nu lee xkizhyo lu gak cheen lu.
- 5 Mod tub xaa mad xaa ka tub ngwnaa mad,
sbaaka ka Dios lu mod sa xaa,
mod tub xaa nzhak nix lo sa,
sbaaka gak nix Xtios lu lo lu.
- 6 Jerusalén, lo bla cheen lu, zo na re xaa nkanapa,
zhe nu yaal kwezh xaa.
Gu, xaa nzholl lo Xaa Tubka Nak, nixa nayizhaat gu,
- 7 nixa nalaat gu yizha gu kwezh gu lo Dios,
axta yilo dexkwaa xaa Jerusalén
nu le xaa me tub pa gool dubse yizhyo lo xaa.
- 8 Kwaan yaa xaa lad li, kwaan ngeezh doo,
myaan Xaa Tubka Nak:
“Tira nazaat na lo re xaa nayii ne lu
nzhobxtil kwaan nzhaw lu,
nixa nagot re xaa zit, xix ub kub kwaan mgon lu.
- 9 Lee re xaa mtoop yalgon gawa
nu gool xaa lo Xaa Tubka Nak.
Lach roo yidoo cheen na go gu xis ub,
xaa mke zhiin lo yalgon.”
- 10 ¡Ded gu, ded gu roo yezh!
Le nzhul gu naz cheen yezh.
¡Dexkwaa gu naz, kiib gu rese ke,
lep gu xpander gu zee wii re yezha!
- 11 Lee Xaa Tubka Nak né lo dubse yizhyo,
guzh gu lo xchaap Jerusalén:
“¡Baa nze xaa le yud lu!
Nzeno xaa re xaa lu, xaa Jerusalén,
gorna ngulo mlloo xaa re xaa.”
- 12 Roole xaa lu:
Yezh nzhul nu Re xaa mlloo Xaa Tubka Nak.
Nu roole lu:
Yezh nzhekla na nu Yezh kwaan tira nalaat na.

Mbizh kwaan lee Xaa Tubka Nak naab kwent

63¹“¿Cho nak xaa nze naz Edom, kwaan nzhi naz
Bosra
nu nak xaa ler naxne?

¿Cho xaa ne, xaa nak ler chul doo
nu nze xaa kwaan yalnabeyy naro cheen xaa?”

“¡Naya! ¡Nii na nye doo mlela na gan,
na nak xaa ngeezh, xaa nzho mod le yud gu!”

2 “¿Chozhiin naxne na xab lu
nu re ler kwaan nak lu na mod xaa mtaazh zyen ub?”

3 “Mtaazh na pa nsii xaa ub
nu nik tub xaa re yezh namzot kwaan na;
mtazh na tich xaa kwaan yalnayii cheen na
nu kwaan xyan cheen na mtazh na tich xaa
nu lee ren cheen re xaa mchuun cho xab na
nu dubse cho re ler kwaan nak na mzoya.

4 Nel lee mbizh kwaan naab na kwent
nzhola leen lextoo na
nu mzhinla mbizh kwaan koo na re xaa na.

5 Mwii na nu nyent cho le yud
nu mdedyall na mwii na nel nyent cho nzhekla le yud,
zee mle naya techo
nu lee yalnayii cheen na mle zee wen mzo na.

6 Lo yalnayii cheen na mtazh na tich re yezh
nu msezuzh na xaa kwaan xyan cheen na
nu mxo na ren cheen xaa lo yo.”

Yalnles cheen Xaa Tubka Nak lo Israel

7 Selazh na yalnkala cheen Xaa Tubka Nak
nu gol na rese kant cheen kwaan mle xaa,
re yalchul cheen re kwaan wen kwaan mle xaa lo re
xaa Israel,

kwaan mle xaa kwaan yalnles
nu kwaan gro doo yalnkala cheen xaa.

8 Nel nzhé xaa:

“Wlipa yezh cheen na nak xaa, xiin na, xaa nankadet.”
Nu zee gok xaa xaa mle yud re xaa.

9 Lo rese yalnales cheen re xaa ngok nales lee xaa
nu leeka mer lee xaa mle yud xaa,
lo yalnkala nu lo yalnles cheen xaa mzi xaa re xaa
nu mlis xaa xaa nu nyaadno xaa xaa mod re mbizh yilo.

- 10 Per lee re xaa ngok ned
 nu mle xaa zee ngunayii Mbi Nambey cheen xaa,
 kwaanzee ngok xaa xkontrad re xaa
 nu leeka lee xaa mdil kwaan re xaa.
- 11 Per mselazh xaa re mbizh yilo,
 mselazh xaa Ches nu yezh cheen xaa.
 Nu nzhé xaa:
 “¿Pa nzho xaa mseted xaa xaa nistoo
 tuka kwaan xaa nkanap xaa mod xpakxiil xaa?
 ¿Pa nzho xaa mxaal Mbi Naban cheen xaa lo xaa?”
- 12 ¿Pa nzho xaa mbe re xaa kwaan lad li yaa Ches
 kwaan re yalchul cheen xaa
 nu xaa mlerol nis lo re xaa nu sbaa lee le xaa tira non?
- 13 ¿Pa nzho xaa mbe re xaa lo pa nech leen nistoo,
 mod tub gway dub lo yizhyo bizh
 nu nixa namralt nii re xaa?”
- 14 Ngok xaa mod ngoon, ma nla lo yixyi roo yuu
 nu lee Mbi Naban cheen Xaa Tubka Nak
 mzaa deskans lo re xaa.
 Sbaa mkanap lu yezh cheen lu,
 zee mle lu ngok non le lu.

Naab xaa Israel yud nu lesla Dios ne xaa

- 15 Axta yiba gwii lu lo nu
 nu laach lu axta paro nzho lu pa chul nu nambey nak.
 ¿Ma re yalnkelá cheen lu nu yalngezh cheen lu
 nu yalnix cheen lu
 nu re yalnles cheen lu kwaan nkano lu lo na?
 ¿Che ngok win reya?
- 16 Per lu nak xuz nu,
 nixa nangwiit Abraham lo nu
 nu nixa nanlabeyyt Chak nu,
 lu, Xaa Tubka Nak, nak xuz nu,
 lu nak xaa nsela nu, tira nak le lu.
- 17 Xaa Tubka Nak,
 ¿chozhiin mle lu zee mroo nu lo xnaz lu
 nu mle ned lu lextoo nu zee nazhebt nu ne nu lu?
 Bare lo nu kwent cheen yalnkelá
 cheen re xaa nke zhiin lo lu,
 kwent cheen re dii cheen xaa lu.

18 Cheepse mban nu yizhyo nambey cheen lu,
re xaa nayii ne nu mluux yidoo cheen lu.

19 Mzhin nu ngok mod re xaa nangunabeyyt lu lo,
mod re xaa nik tub welt namzeeta le lu.

64 ¹Oj, chelee lu xal lu yiba
nu la lu nu lee re yi xiz delant lo lu,

2 mod bal kwaan nzaa yag
nu nleya zee nzhiib nis!
Snee lee re xaa nayii labeyy le lu
nu delant lo lu xiz re yezh.

3 Gorna mle lu kwaan gro,
kwaan namlet nu xgab gak,
mle lu nu delant lo lu mxiz re yi *.

4 Zer kenzha nik tub xaa nixa zer gon nik tub xaa,
zer ne nik tub xaa tub Dios xomod nak lu,
axta re mbizh yilo, xaa nle yud re xaa nkwarz lu.

5 Lu nkayaa re xaa nix nzhak lextoo,
xaa nle kwaan nali nu xaa nselazh xnaz lu.

Per nayii lu nel nle nu jwalt,

nel nroo nu lo xnaz lu.

¿Xomod le nu gan yalnaban?

6 Rese nu nak myet beed,
jnu lo rese kwaan nali kwaan nle nu
naka mod ler kwaan beed*!

Rese nu ngool mod lag,
rese jwalt cheen be, nzhe be mod mbi.

7 Nyent cho nzhol lo lu,
nixa nanlet xaa jwers naab xaa yud lo lu.
Kwaanzee mkaxlaan lu lo nu
nu mlaa lu nu kwent cheen re xjwalt nu.

8 Lee nal Xaa Tubka Nak, lu nak Xuz nu.
Nu nak mod ban, lee lu nak mod xaa ndexkwaa nu,
rese nu nak kwaan ndexkwaa yaa lu.

*64:3 Nselazh Chay gorna mzhin Dios ngunii lo re xaa Israel nu axta mxiz yi (Éxodo 19:18). *64:6 Ler ne nak ler kwaan nlexchinn ngwnaa gorna nded ren lextoo me.

- 9 Nayiit lu tant, Xaa Tubka Nak;
tira byenlazh re xjwalt nu,
jnu roo xjabor re nu, nel rese nu nak yezh cheen lu!
- 10 Lee re yezh nambey cheen lu lake techo
nu axta Jerusalén gak pa nayot xaa.
Jerusalén telise lux.
- 11 Lee yidoo kwaan nzhul cheen nu,
paro mbill re xuz nu lo lu, telise zeek bala.
Lake nebse re bla, nu lux kwaan wen doo cheen nu.
- 12 Nu lo rese kwaane, Xaa Tubka Nak,
¿che nik tub kwaan nalet lu? ¿Che sbaasa zo lu nu zee gak
nales doo nu?

Bid cheen re xaa ned

- 65** ¹“Lee re xaa kwaan nakakwaant na,
nguzhal na lo xaa.
Nu lee re xaa nanabdzht na,
mkwaan na.
Nzhé na lo tub yezh, xaa nanlabeyyt na:
‘jNee nzho na, nee nzho na!’
- ² Dubse zhe mzeb na yaa na lo tub yezh kwaan ned,
xaa kwaan nkanze lo tub naz nawent,
tich re xgab cheen xaa.
- ³ Nak xaa tub yezh kwaan delant lo na tubka
nchexyan na,
nel ted xaa ma leen re yilo*
nu nzek xaa yaal lo mdo ladri,
- ⁴ nlake re xaa lo re baa
nu nzholaan xaa roo baa dub yaal,
nzhaw xaa baal kuch
nu leen re yas cheen xaa nzho kalt cheen re ma beed,
- ⁵ nu mbezh re xaa:
‘Zit bzo gu lo na, nabiit lu gax lo na,
nel masra nambey na ke lu.’
Re xaa ne nak mod zhen kwaan nreep xii na
nu mod bal kwaan nze dubse mbizh.

* 65:3 Kwaane nzaa kwent cheen re yilo pa nted xaa ma lo re maj. Wii lo
Isaías 66:17-18; Kel 6:13.

- 6 Wii na nke rese kwaan ba, nagakt na zheta,
 sinka bare na za na re kwaan nawent lo re xaa,
 kix na lo xaa kwaan nzhaal yizo xaa.
- 7 Kwent cheen re jwalt cheen gu
 nu kwent cheen re jwalt cheen re xey gu,
 né Xaa Tubka Nak,
 mzek re xaa yaal yek re yi
 nu re yek lom mle nawent xaa lo na.
 Kwaanzee na koo kwent re kwaan mle re xaa yilo
 nu za na kwaan nzhaal yizo re xaa.”
- 8 Snee né Xaa Tubka Nak:
 “Mod tub xaa yizhal tub rasuum ub,
 kwaan nzho doo nis leen nu yé xaa:
 ‘Nalebit luya nel kwaan wena.’
 Sbaa le na kwent cheen re xaa na, xaa nke zhiin lo na,
 zee naluuxt na rese xaa.
- 9 Lo Kob le na zee yo dii
 nu lo Judá koo na re xaa lake re yi cheen na lo,
 gak re xaa xaa mleey na yo yizhyo kwaan za na
 lo xaa
 nu sbaa re xaa nke zhiin lo na yo baa.
- 10 Nu lee Sarón gak pa yo re mbakxiil nu re chib
 nu lee xan lach cheen Acor gak pa kwi re ngoon gaw,
 sbaa le na kwent cheen re xaa yezh cheen na,
 xaa mkwaan na.
- 11 Per lee re gu, xaa nlaa na, Xaa Tubka Nak,
 gu xaa myenlazzh yi nambey cheen na,
 nu mzo gu mes zee gaw dios le Gad*
 nu mzaa gu xis ub go dios le Mení*.
- 12 Noka na za gu lo spad
 nu rese gu kichxub lo xaa nu gut xaa gu,
 nel mrezh na gu per namkebt gu
 nu ngunii na lo gu per nazaat gu yek gu gon guya,
 sinka mle gu kwaan nawent lo na
 nu mleey gu kwaan nanyulat na.”

*65:11 Nzak xaa dios ne nzaa kwaan wen lo xaa. *65:11 Nzak xaa dios ne mdexkwaa naz kwaan nzhaal ze xaa nu re kwaan gak lo xaa.

- 13 Kwaanzee snee né Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy:
 “Lee re xaa na, xaa nke zhiin lo na, gaw re kwaan
 per lee re gu gak nlaan,
 re xaa na, xaa nke zhiin lo na, ngo nis
 per lee re gu gak nzhek lextoo,
 lee re xaa na, xaa nke zhiin lo na, gak nix lextoo
 per lee re gu ton,
 14 lee re xaa na, xaa nke zhiin lo na,
 gool kwaan yalnix leen lextoo xaa
 per lee re gu kozhe kwaan yalne leen lextoo gu
 nu nales doo gak gu nu kozhe gu.
 15 Lee le gu lexxhinn re xaa mleeey na
 gorna xobde xaa xaa
 nu lee na Xaa Tubka Nak, Xaa Nabeyy gut lu,
 per lo re xaa mleeey xaa zaa xaa stub le kub.
 16 Leen yezh onka xaa nii wen,
 nii wen xaa kwent cheen Dios, xaa wlipa nak Dios
 nu lo yizhyo ne onka xaa cheroo,
 le xaaya kwent cheen Dios, xaa wlipa nak Dios,
 nel lee re bid yilo yenlazzh gu
 nu gaka tub kwaan nangunet gu lo.”

Yiba kub nu yizhyo kub

- 17 “Wii gu, lee na dexkwaa yiba nu yizhyo kwaan kub.
 Naselazzhtra xaa re kwaan yilo,
 nixa nalet xaa xgaba leen yek xaa.
 18 Per yakla doo gu nu nix doo gak lextoo gu tira,
 lo re kwaan dexkwaa na,
 nel na le yo yalnix lo Jerusalén
 nu re xaa na, xaa nzho leena.
 19 Nu yakla na kwaan Jerusalén
 nu nix doo gak lextoo na kwaan yezh cheen na
 nu nik stub welt nayotra xaa goon nu nixa xaa kozhe.
 20 Baa nayotra mad yet gorna nzho mad nebse lakse mbizh,
 nixa xaa gox, xaa nayixoobt liin.
 Loka xaa yet nzho tub gayoo liin, nzak xaa nyeeen xaa
 nu loka xaa nzho tub gayoo liin nu yet xaa,
 nzak xaa mxobde xaa xaa.
 21 Dexkwaa xaa yoo, nu yo xaa leena;
 xeen xaa yag ub nu gaw xaa xle cheena.

- 22 Nadexkwaat xaa yoo pa yo stub xaa,
 nixa naxent xaa kwaan gaw stub xaa,
 nel lak liin kwaan dii re yag,
 sbaa gak re liin cheen re xaa yezh cheena
 nu lee re xaa mleeey na gak nix lextoo lo re kwaan le xaa.
- 23 Naket xaa zhiin sbaasa,
 nixa nakanot xaa mad gak nawent,
 nel nak xaa dii kwaan nii wen Xaa Tubka Nak lo
 nu noka nii xaa wen lo re xtii xaa.
- 24 Nu zeeraka naab re xaa, lee na keb
 nu seetaka kanii xaa lee na mbinla kwaan kanii xaa.
- 25 Lee mbew nu le mbakxiil tuka gaw ma
 nu lee mbezh gaw yix mod ngoon
 nu lee yide gak kwaan gaw mball.
 Nyent cho le nawent
 nixa nyent cho lux dubse yi nambey cheen na.”
 Sbaa né Xaa Tubka Nak.

Dios nak xaa ndexkwaa re kwaan

- 66** ¹Snee né Xaa Tubka Nak:
 “Naz yiba nak pa nzob na nabeyy
 nu lo yizhyo nak pa nzo nii na.
 ¿Pa dexkwaa gu tub li na?
 ¿Pa zaa gu tub yoo, pa kwaz na?
²Yaa na mdexkwaa rese kwaane,
 zee mzhin re kwaane ngok”,
 né Xaa Tubka Nak.

“Na nyakla wii lo re xaa nadoo
 nu lo re xaa nales nzhak lextoo
 nu lo re xaa nzheb ne xtizh na.

- ³Lee re xaa nted ngoon,
 nak mod xaa nzhut myet,
 lee re xaa nted mbakxiil yeen,
 nak mod xaa nted yek mbak lo xtios xaa,
 lee re xaa nzaa gon nzhobxtil,
 nak mod xaa nted ren cheen kuch
 nu lee re xaa nzek gon cheen yaal,
 nak mod xaa nzholl lo maj.

- Nak re xaa nkwaan leeka xnaz
 nu nzhak nix xaa lo kwaan nle xaa.
- 4 Per noka na kweey yalzi la tich re xaa ba
 nu xaal naya paro zheb doo xaa.
 Nel nyent cho mkeb gorna ngunii na,
 gorna ngunii na, nyent cho mkenzha.
 Mas mle xaa re kwaan nakap delant lo na
 nu mleyy xaa re kwaan nangulat na.”
- 5 Kenzha gu xtizh Xaa Tubka Nak,
 gu xaa nzheb ne xtizh xaa:
 “Lee re sawlazh gu nayii ne gu
 nu nchobla xaa gu kwent cheen na.
 Ngitno xaa gu nu nzhé xaa:
 ‘¡Gak non le Xaa Tubka Nak,
 zee wii be lo yalnix cheen gu!’
 Per leeka re xaa ton.
- 6 Tub bi gon xaa leen yezh tub bi kwaan roo leen yidoo.
 Nak bi cheen Xaa Tubka Nak,
 kwaan zaa xaa lo re xaa nayii ne xaa.
- 7 ¡Gorna zeeraka zhin yalne cheen mad,
 lee Jerusalén mkano tub xaabyi,
 gorna zeeraka zhib yalne, zee ngol tub xaabyi!
- 8 ¿Cho nzhayon kwaan kwenta kwaane?
 ¿Cho ne lo kwaan kwenta kwaane?
 ¿Che nzho mod dexkwaa tub yezh tuka mbizh?
 ¿Che gal tub yezh tuka gor?
 Per lee Jerusalén mzan re xiin,
 gorna pense mzelo yalne.
- 9 ¿Xomod le na zee nagalt mad?
 Na nak xaa nle zee nzhaal mad.
 ¿Oncha saaw na paro nyu mad?
 Na nak xaa nle zee nzhal mad.”
 Snee né Xaa Tubka Nak, xaa nak Xtios lu.
- 10 “Mas wen gok nix gu tuka kwaan Jerusalén
 gok nix gu lo me, re xaa nkela me,
 kwaan yalnix ke gu briink rese gu nzhoon kwent cheen me.

- 11 Nel go gu nizh nu yizhe lextoo gu
nu kano gu yalnix lextoo gu
nu go gu axta paro yizhe lextoo gu.
- 12 Nel snee né Xaa Tubka Nak:
Le na zee roo yalnix lo me mod tub yuu
nu lee re kwaan non cheen re yezh zhin lo me,
gak mod yuu kwaan nzho kwal nis.
We xaa gu mod xaa ngeezh xaa madoo
nu keezh xaa gu lo yekxub xaa.
- 13 Mod me nseleyy xiin, sbaaka seleyy na gu
nu naz Jerusalén gak nix lextoo gu.”
- 14 Gorna ne gu lo kwaan, zee gak nix lextoo gu
nu leeya gak mod yix naye,
nel lee Xaa Tubka Nak lu yalnabeyy cheen xaa lo re xmos xaa,
per lu xaa yalnayii lo re xaa nayii ne xaa.
- 15 ¡Lee Xaa Tubka Nak nze kwaan bal!
¡Lee xkaret xaa kwaan nya lo dil, nak mod mdun!
Lee xaa luu yalnayii cheen xaa lo xyan
nu tezi xaa xaa kwaan bal.
- 16 Kwaan bal nu kwaan spad
naab Xaa Tubka Nak kwent lo re xaa.
¡Zyen doo xaa yet lozhya Xaa Tubka Nak!
- 17 “Lal lux re xaa nle nzhul xaa xaa,
zee nreep xaa leen yilo pa nii xaa lo stub dios,
gorna nreke xaa tich wechxinn xaa
nu re xaa nzhaw xpaal kuch,
xpaal mzin nu stub naz kwaan nak kwaan nawent
nu tubka yet re xaa.”
Sbaa né Xaa Tubka Nak.
- 18 “Nel ne na re kwaan nle xaa nu re xgab cheen xaa.
Zhiin mbizh toop na re yezh
nu xaa nzhedizh re diizh
nu yiid xaa zee wii xaa lo re kwaan gro cheen na.
- 19 Za na tub nseyen nu xaal na lak xaa mbanaka lo re yezh:
Tarsis, Fut, Lud (xaa nzhak doo ke wez), Tubal nu Javán
nu rese yizhyo kwaan nzhi zit,
xaa zer ne le na nzhiib xtizh

nu zer ne lo yalngezhe cheen na.

Re xaa yé re yalnix cheen na lo re yezh ne.”

20 Né Xaa Tubka Nak:

“Re xaa yezh ne yiidno sawlazzh gu lo yi Nzhuul cheen na,
naz Jerusalén, mod tub gon lo na, Xaa Tubka Nak.

Yiidno xaa gu kwaan gway,

kwaan karet kwaan nya lo dil

nu karet kwaan nyu chop xaa leen,

kwaan ma nye nu tich kamey.

Yiidno xaa gu mod nyiidno re gu, xaa Israel,

gon cheen nzhobxtil leen yann nzhul lo yidoo cheen na.”

21 “Nu lo re xaa ba kwey na lak xaa zee gak xaa ngwleyy
nu le xchinn xaa Leví”,

né Xaa Tubka Nak.

22 “Nel mod yiba kub nu yizhyo kub kwaan le na tira yo,
zee zo gu nu re dii cheen gu tira lo na”,

né Xaa Tubka Nak.

23 “Kad mbee nu kad sab, zee yiid re xaa yizhyo gool lo na”,
né Xaa Tubka Nak.

24 “Zee roo xaa nu wii xaa lo re xaa ngut,
re xaa kwaan ngunayii ne na.

Naka tub pa nanzheta re myaz ma nzhaw xaa,

nixa nanyuyyt bal kwaan nzhek xaa,

nawent gak xaa lo re xaa yizhyo.”